

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด
THINKING SCHOOL โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาด้านการบริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด
THINKING SCHOOL โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

STUDY OF ADMINISTRATORS AND TEACHERS'S ROLES ACCORDING
TO THE THINKING SCHOOL CHIANG RAI PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION SCHOOL

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

June 2021

Copyright 2021 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด
THINKING SCHOOL โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ของ ธนิต ดวงสุข

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(รองศาสตราจารย์ ดร. จิตติมา วรณศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวลัย คุ้มทอง)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ดร. วีชระ จตุพร)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัถ)

เรื่อง:	การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด THINKING SCHOOL โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ฉนิต ดวงสุข, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย พะเยา, 2563
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวัลย์ อุ่นกอง
คำสำคัญ:	บทบาทของผู้บริหารและครู, ครูสอนคิด Thinking School

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิดฯ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิดฯ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุดและประสบการณ์การสอนคิด 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิดฯ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 118 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามออนไลน์แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มจำแนกตามเพศ ใช้สถิติ t-test และความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุดและประสบการณ์ในการสอนคิด วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA ผลการศึกษาพบว่า 1) การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิดฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิดฯ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุดและประสบการณ์การสอนคิด พบว่าผู้บริหารและครูที่มีเพศและวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิดฯ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์การสอนคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิดฯ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ปัญหาครูต้องการปรับปรุงและพัฒนาการประเมินการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อเสนอแนะ สถานศึกษาส่งเสริมครูปรับปรุงและพัฒนาการประเมินใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ

Title: STUDY OF ADMINISTRATORS AND TEACHERS'S ROLES ACCORDING TO THE THINKING SCHOOL CHIANG RAI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION SCHOOL

Author: Thanid Duangsuk, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2020

Advisor: Assistant Professor Dr. Thidawan Unkong

Keywords: Roles of Administrators and Teachers, Thinking School's Teachers

ABSTRACT

This objective of the study: 1) To study the development of Thinking's teachers based on the guidelines of Thinking School. 2) To compare the principal team and teachers' opinions on the development of Thinking's teachers according to the guidelines of Thinking School. Classified by gender, educational background, and experience of Thinking's teaching, 3) To study the problem and provide suggestions to develop Thinking's teachers according to the guidelines of Thinking School. The Sample group are 118 Principal teams and teachers who teach in Chiang Rai Provincial Administrative Organization School. The tool for data collection is an online questionnaire of 5-level rating scale. All confidence value tole .97. Moreover, for the mean difference between two groups classified by gender, this study uses t-test statistics, and the difference between the three groups classified by the highest educational background and thinking teach experience. Analysis of Variance One-Way ANOVA. The results of the research were as follows: 1) The study of administrators and teachers's roles according to the development of thinking teachers, Thinking School are at high level overall. 2) Comparison of the opinions of administrators and teachers on the study of roles of administrators and teachers according to the Guidelines for the Development of Thinking Teachers, Chiang Rai Temple Administrative Organization School. Classified by gender, highest educational thinking background as follows: Principal team and teachers with the difference in gender and educational background have no difference in the level of opinions on the development of thinking teachers according to the Thinking School, as a whole and in 5 aspects. Therefore, this rejects the research hypothesis. Besides, The teaching experience of Thinking was statistically significant at .05 . Furthermore, 3) Problems and suggestions on the study of administrators and teachers' s roles according to the guidelines for developing Thinking Teachers, according to the Thinking School, the study suggests developing thinking teachers when considering the usage and development of innovative media and technology for learning management. The teachers are required more of the usage of information technology media, improve and develop feedback. Also, teachers have to evaluate the use of information technology media for constant improvement and development

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดีด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ๋นกอง อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ทุกขั้นตอน จนการศึกษาสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบเครื่องมือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ ประธานหลักสูตรสาขาบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ดร.ศราวุธ สุตะวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ดร.เกียรติคุณ จันแก่น ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึงที่มีส่วนทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีทั้งร่างกายและแรงใจ คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้อง ผู้มีพระคุณและคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จนศิษย์ประสบความสำเร็จในวันนี้

ธนิต ดวงสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1.....	1
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2	9
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครูและบุคลากร	10
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาและบทบาทของครูในการบริหารและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้.....	51
แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสอนคิด (Thinking School)	63
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย.....	80

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	85
กรอบแนวคิดการวิจัย	94
บทที่ 3.....	95
วิธีดำเนินการวิจัย.....	95
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	95
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	96
การเก็บรวบรวมข้อมูล	98
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	99
บทที่ 4.....	102
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	103
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับ บทบาทของ ผู้บริหารและครูในการพัฒนาครูสอนคิดตามแนวทาง Thinking School โรงเรียนองค์การ บริหารส่วนจังหวัดเชียงราย.....	104
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของ ผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การ บริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ การสอนคิด	117
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทาง พัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์โดยการสรุปเนื้อหาและใช้ค่าสถิติความถี่ของคำตอบ ที่เหมือนหรือคล้ายคลึง กันจากมากไปหาน้อย.....	122
บทที่ 5.....	128
บทสรุป.....	128
สรุปผลการวิจัย	129
อภิปรายผลการวิจัย	134

ข้อเสนอนแนะ.....	138
บรรณานุกรม	140
ภาคผนวก	148
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	149
ภาคผนวก ข การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence).....	150
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability).....	167
ภาคผนวก ง เครื่องมือการวิจัย	168
ประวัติผู้วิจัย	170

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด เชียงราย จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และแผนกประถมศึกษา..96	
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	103
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตาม แนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดย ภาพรวม.....	104
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตาม แนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้าน การสร้างและพัฒนาหลักสูตร.....	105
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตาม แนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้าน ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้.....	108
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตาม แนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้าน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	110
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตาม แนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้าน การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้.....	113
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตาม แนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้าน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	115
ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อ บทบาทของ ผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ	117

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของ
ผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วน
จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด.....119

ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของ
ผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วน
จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การสอนคิด 120

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นต่อ
บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การสอนคิดเป็นรายคู่..... 121

ตาราง 13 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตาม
แนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้าน
การสร้างและพัฒนาหลักสูตร..... 122

ตาราง 14 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตาม
แนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้าน
ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้..... 124

ตาราง 15 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตาม
แนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย ด้าน
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 125

ตาราง 16 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตาม
แนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การ บริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้าน
การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้..... 126

ตาราง 17 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตาม
แนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การ บริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้าน
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้..... 127

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงรหัสมาตรฐานระดับชั้นและตัวชี้วัดที่นำมาจัดทำหน่วยฯ	28
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	94

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการพัฒนาการสร้างความกระบวนกรเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์สามารถนำแนวความคิดปรับเข้ากับบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้ได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ใหม่เน้นพัฒนาทักษะและทัศนคติ ทักษะการคิด การแก้ปัญหา ทักษะองค์การ เคารพตนเอง นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางเทคโนโลยี ความเชื่อมั่นตนเอง และความสามารถใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ (สำนักแผนและประกันคุณภาพการศึกษา, 2560, หน้า 2) รวมถึงการพัฒนาครูและผู้เรียนที่เป็นเยาวชนให้มีทักษะและสามารถปรับตัวทันต่อบริบทของการเปลี่ยนแปลง ดังคำกล่าวที่ว่าผู้เรียน “เก่ง ดี มีสุข” (เจริญ ภูวิจิตร, 2560, หน้า 1) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) วางเป้าหมายในระยะ 5 ปี เน้นการพัฒนาบนฐานภูมิปัญญาที่เกิดจากการใช้ความรู้และทักษะการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมนำมาใช้ในทุกระดับ ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบ ต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยจากผลการประเมินผลความสามารถของนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment PISA) PISA 2018 ด้านการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์ พบว่าผลการประเมินคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไทย อายุ 15 ปี ทั้ง 3 ด้านต่ำกว่าคะแนนของ OECD โดยคะแนนเฉลี่ยไทยอยู่ในลำดับที่ 66 จาก 72 ประเทศ (ผลการประเมิน PISA 2018 สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562, หน้า 1, 3) และจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ต้องการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ของครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถทางด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เป็นเป้าหมายสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการประเมินต่าง ๆ ดังกล่าว

พบว่า การจัดการศึกษาของไทยยังไม่บรรลุเป้าหมาย ผู้เรียนขาดทักษะการคิดทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพในหมวดที่หมวด 6 มาตรา 24 และหมวด 7 กล่าวถึง ครู คณาจารย์ โดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อมทุกด้าน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญของกระบวนการทางการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจทำหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรงในการกำกับดูแลควบคุม ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาในการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้ (วัชร เลี่ยนบรรจง, 2559, สื่อบนออนไลน์) รวมทั้งบทบาทและหน้าที่ครูเข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษา ครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย การพัฒนาตนเองของครูสอดคล้องกับ McClelland (1973, p. 251) ด้านสมรรถนะประจำสายงานสมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีและการวัดประเมินผล ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพครูต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ในการส่งเสริมศักยภาพรายบุคคลของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิด นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญของนักเรียนในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 47-86, สื่อบนออนไลน์)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดระบบบริการสาธารณะ ในหมวด 6 การจัดการศึกษา องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นองค์กรที่มีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการศึกษาและการสาธารณสุข กลยุทธ์ 3.1 ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ได้มาตรฐานการศึกษา จัดตั้งโรงเรียนองค์กรบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย (องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย, 2563, สื่อบนออนไลน์) โดยเป็นโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2549 แต่เมื่อปีการศึกษา 2549-2552 การประเมินผลภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์

มาตรฐานตัวชี้วัดเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ในส่วนของการเรียนการสอน ครูยังไม่ปรับวิธีเรียนและเปลี่ยนวิธีสอน สอนมากได้เรียนรู้น้อย เน้นการเรียนการสอนแบบท่องจำมากกว่าการยืต “ผู้เรียน” เป็นสำคัญ (ศราวุธ สุตะวงศ์, 2562, หน้า 7) จึงมีแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นำแนวทาง Thinking school จากประเทศนิวซีแลนด์ มาเป็นรูปแบบกระบวนการสอนคิดเป็นฐาน โดยปรับวิธีเรียนและเปลี่ยนวิธีสอน จัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่านกระบวนการ Thinking School จัดประสบการณ์การเรียนรู้หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคลตามศักยภาพ ใช้ทักษะและเครื่องมือการสอนคิดได้เหมาะสมกับนักเรียน รวมทั้ง สามารถคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ (โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย, 2562ข, หน้า 33) มีการพัฒนาครูสอนคิดตามแนวทาง Thinking School อย่างเป็นระบบ ซึ่งปัจจุบันมีสถานศึกษาในเครือข่ายมากกว่า 700 โรงเรียนทุกสังกัดทั่วประเทศ มีการแลกเปลี่ยนครูและนักเรียน นำไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ อีกทั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย ติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงยิ่งขึ้น แต่จากผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในปี 2561-2562 พบว่าบุคลากรครูตำแหน่งพนักงานจ้างและครูพิเศษ ปรับเปลี่ยนสถานที่ทำงานบ่อยครั้ง ขาดการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาส่งผลต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน Active Learning ผ่านกระบวนการ Thinking School รวมถึงการพัฒนาครู บุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้เข้าใจระบบการจัดการเรียนรู้เป็นนักคิด นักสร้างสรรค์บทเรียน และการบูรณาการการเรียนรู้ทุกสาระวิชาเข้าด้วยกัน (โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย, 2562ก, หน้า 153)

อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาความคิดเห็นของครู รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการกำหนดให้มีความเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน จากความสำคัญดังกล่าวผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนั้นเพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารโรงเรียนการสอนคิด ทั้งครูและผู้ที่เกี่ยวข้องนำเทคนิควิธีการที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดให้กับผู้เรียนมากที่สุด และสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาในสังกัด องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาที่สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนคิด
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีสมมติฐานดังนี้

1. ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารและครูในการพัฒนาครูสอนคิดตามแนวทาง Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การสอนคิดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารและครูในการพัฒนาครูสอนคิดตามแนวทาง Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ตามกรอบประเมินสมรรถนะครู ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 สมรรถนะประจำสายงานสมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 5 ตัวชี้วัด คือ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงราย ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย จำนวน 165 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 169 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ในการศึกษาคครั้งนี้ ได้แก่

1. ผู้บริหาร ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 4 คน

2. ครูผู้สอนในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ได้มาโดยการกำหนด ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างอิงใน ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ และศิริพงษ์ เต่าภายน, 2559, หน้า 132) สุ่มแบบชั้นภูมิ จำนวน 8 กลุ่มสาระการ เรียนรู้และแผนกประถมศึกษา เป็นครูผู้สอนจำนวน 114 คน โดยการเทียบสัดส่วนตามจำนวน ครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และแผนกประถมศึกษา กำหนดหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และ หัวหน้าแผนกประถมศึกษาเป็นหนึ่งในผู้ตอบ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 118 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาคครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษา ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ด้านการสอนคิด

3.2 ตัวแปรตาม คือ บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย การพัฒนาครูตามกรอบประเมิน สมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553 สมรรถนะประจำ สายงานสมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 5 ตัวชี้วัด คือ 1) การสร้าง และพัฒนาหลักสูตร 2) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ของครูให้มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยการเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วิสัยทัศน์ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดสื่อ แหล่งเรียนรู้ การนิเทศภายในและการวัดผลประเมินผล เพื่อให้การพัฒนางานเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

บทบาทของครู หมายถึง บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ในด้านความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้โดยการจัดเตรียมศึกษาหลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ผลัดสื่อ แบบทดสอบ และวิธีการวัดประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนด ทำให้การจัดการเรียนรู้เป็นประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับผู้เรียน

การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการในการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ทักษะคิดคำนวณ การดำเนินการด้วยกระบวนการ หรือวิธีการอบรมสัมมนา การประชุม ปฏิบัติการและการสังเกตการณ์สอน เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้ทักษะ และประสบการณ์ โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ของนักเรียนหน้าที่ปฏิบัติการสอนมีคุณภาพสูงขึ้น

การพัฒนาครูสอนคิด หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาครูตามกรอบ ประเมินสมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 สมรรถนะ ประจำสายงานสมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

การสร้างและพัฒนาหลักสูตร หมายถึง สร้าง/พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม บริบทสถานศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การนำหลักสูตรไปใช้ ประเมินการใช้หลักสูตร และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กำหนดหน่วย การเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้โดยคำนึงถึง ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผล การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมสอดคล้อง

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง อำนวยความสะดวก พัฒนาการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอน อย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพโดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะ การคิดและกระตุ้นการเรียนรู้ ปฏิบัติ/ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะ ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขกระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก

และพัฒนาตามศักยภาพ ใช้แหล่งเรียนรู้สื่อสารเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชาและทันสมัย และกิจกรรมการเรียนรู้ รู้เท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร ปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมทั้งสืบค้น ข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียน เผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนชุมชนและสังคมได้ใช้ประโยชน์

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การออกแบบหลักเกณฑ์วิธีการวัด และประเมินผลอย่างหลากหลาย มีการเทียบโอนตามมาตรฐาน เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้ อย่างถูกต้องเหมาะสม วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง นำผลการประเมินการเรียนรู้ มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาวิธีการวัดประเมินผล นิเทศติดตาม อย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนสอนคิด (Thinking School) หมายถึง โรงเรียนที่มุ่งเน้นส่งเสริม สนับสนุน การคิดของนักเรียนด้วยการจัดหลักสูตร สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อ การพัฒนาการคิด ให้นักเรียนมีอิสระทางความคิด และทักษะการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้ เครื่องมือการคิด นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถคิดตนด้วยความเสมอภาค ด้วยภาวะ ผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของครู บุคลิกภาพของครูที่ส่งเสริมการคิด จนมีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการศึกษาเป็นแนวทางการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทาง พัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครูมีคุณภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในโรงเรียน

2. ผลจากการศึกษาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และนำเสนอแนะบทบาท ของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ให้มีประสิทธิภาพ

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาหรือโรงเรียนที่สนใจนำแนวทางการศึกษา
บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดเชียงรายให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย” ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งจากตำรา หนังสือ เอกสาร งานวิจัย และข้อมูลในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) โดยนำเสนอเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครูและบุคลากร
 - 1.1 ความหมายของการพัฒนาบุคลากร
 - 1.2 ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร
 - 1.3 แนวทางการพัฒนาความสามารถบุคลากร
 - 1.4 กระบวนการพัฒนาบุคลากร
 - 1.5 กรอบความคิดของการสร้างแบบประเมินสมรรถนะครู
2. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาและบทบาทของครูในการบริหารและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้
 - 2.1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.2 บทบาทของครู
3. แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสอนคิด Thinking school
 - 3.1 ความหมายของโรงเรียนสอนคิด
 - 3.2 คุณลักษณะของโรงเรียนสอนคิด
 - 3.3 บริบทโรงเรียนสอนคิด
4. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
 - 4.1 ประวัติและข้อมูลทั่วไป
 - 4.2 การจัดกระบวนการเรียนการสอนคิดตามแนวทาง Thinking School ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครูและบุคลากร

ครูซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญทางการศึกษา เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ผู้เรียน ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นตัวกลางที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

ผู้ศึกษาได้ศึกษาและนำหลักการการพัฒนาครู เพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้าน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ กระบวนการพัฒนาบุคลากรจึงมีความสำคัญ ในการเพิ่มคุณภาพของครู ดังที่มีผู้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญไว้ ดังนี้

ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

ยนต์ ชุ่มจิต (2550, หน้า 1) ได้กล่าวถึง การพัฒนาครูผู้สอนว่า หมายถึง การดำเนินงานที่พยายามจะสร้างเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอน และการทำงานตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงานรวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรม ความเป็นครูที่ดีด้วย

อนันต์ ศรีอำไพ (2555, หน้า 205) สรุปไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร คือการเพิ่ม ประสิทธิภาพด้านทักษะความชำนาญในการทำงาน ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากร ทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรสามารถทำได้ ด้วยวิธีการฝึกอบรม ปลูกนิเทศ ส่งไปศึกษาดูงานต่างประเทศ รวมทั้งสัมมนา ทั้งในและ นอกสถานที่เพื่อบุคลากรนั้น ๆ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่และมุ่งไปสู่ความสำเร็จ ตามเป้าหมายขององค์กร

นพพร พรหมแพง (2552, หน้า 55) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาบุคลากร ไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นการดำเนินการเพื่อให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงานอันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การพัฒนาบุคลากรจะเป็นการส่งเสริมและเปลี่ยนแปลงปฏิบัติงาน ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

เกตุมะณีย์ คำจันทร์ (2552, หน้า 12) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กร เพื่อเพิ่มพูนให้บุคลากรในหน่วยงานหรือในองค์กรเกิดความรู้ความสามารถและเกิดทักษะ ในการทำงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งาน ที่ปฏิบัติอยู่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อัญมรินทร์ อุณาพรหม (2559, หน้า 34) การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ ความชำนาญ และพัฒนาทัศนคติ

ของผู้ปฏิบัติงานให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สามารถปฏิบัติงานในองค์กรเพื่อให้บุคลากรมีความสามารถในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานในองค์กรให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากภายในหรือภายนอกองค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการในการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ทศนคติค่านิยม การดำเนินการด้วยกระบวนการ หรือวิธีการอบรมสัมมนา การประชุม ปฏิบัติการ และการสังเกตการณ์สอน เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหน้าที่ปฏิบัติการสอนมีคุณภาพสูงขึ้น

ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

อนันต์ ศรีอำไพ (2555, หน้า 205) ได้กล่าวไว้ว่า เหตุผลและความจำเป็น ในการพัฒนาความสามารถบุคลากร มีดังนี้

1. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี บุคลากรต้องมีความก้าวหน้าทันต่อ ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยจะด้อยค่าไปทันที ถ้าหากผู้ควบคุม หรือผู้ใช้นั้นไม่มีขีดความสามารถสูงพอที่จะใช้นวัตกรรมเหล่านั้น
2. การลงทุนเพื่อพัฒนาบุคลากรนอกจากจะเป็นการสร้างคนเพื่อรับกับความเจริญ ทางเทคโนโลยีแล้วยังเป็นการสร้างความศรัทธาให้เกิดแก่องค์กรด้วย
3. การคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานต้องมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพ ที่เปลี่ยนไปเพื่อเป็นการรองรับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการหนึ่ง ที่จะช่วยปรับปรุงสภาพ ความรู้สึกนึกคิดในทางที่ดีต่อองค์กร

วาสนา น้อยนาจารย์ (2552, หน้า 12) ได้สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่า มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้บุคลากรในองค์กร มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและเทคโนโลยี สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่บรรลุดัตถุประสงค์ของหน่วยงาน อย่างมีประสิทธิภาพ

นิราพร ไทสวนจิตร (2555, หน้า 13) สรุปว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่นำมาพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนพัฒนาความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานที่ปฏิบัติบรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการพัฒนาที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า การพัฒนาองค์กรให้ไปสู่เป้าหมายจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา ความสามารถบุคลากรมาเป็นอันดับแรก ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนางานในหน้าที่ของบุคลากร ให้มีคุณภาพและส่งผลไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

แนวทางการพัฒนาความสามารถบุคลากร

กรมวิชาการ (2546, หน้า 21) ได้กล่าวถึง การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาที่ควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดแหล่งเรียนรู้ให้ครู ได้ศึกษาและพัฒนาตนเอง
2. จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษา
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีเสรีภาพทางวิชาการ

4. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ทำงานร่วมกันได้แลกเปลี่ยนสิ่งที่เรียนรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้อีก

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรมประชุมสัมมนา ฝึกปฏิบัติการที่หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จัดขึ้น

6. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และประสบการณ์ในการทำงานกับบุคลากรในสถานศึกษาอื่น

7. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพครู

8. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้สะสมประสบการณ์ทางวิชาชีพ

สุเทพ ตะไกรแก้ว (2544, หน้า 39-40, อ้างอิงใน พรณิภา จันทรมนตรี, 2553, หน้า 19) ได้เสนอแนวทางการดำเนินการในการพัฒนาบุคลากรไว้ ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ถึงความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรโดยพิจารณาจากความเร่งด่วนของผลที่จะเกิดขึ้น

2. จัดเรียงลำดับความสำคัญหรือความจำเป็นของเรื่องที่ต้องพัฒนากลุ่มบุคลากรที่ควรได้รับการพัฒนา

3. กำหนดวิธีการหรือรูปแบบของการพัฒนาว่าจะจัดในลักษณะใด

4. กำหนดรายละเอียดของแผนการพัฒนา เช่น ระยะเวลา สถานที่ วิทยากรงบประมาณดำเนินการ การคัดเลือกบุคลากรเข้ารับการพัฒนา

5. ดำเนินการตามแผนการพัฒนาที่กำหนด

6. ประเมินผลการดำเนินการพัฒนาบุคลากรทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และกระบวนการทำงาน

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาความสามารถบุคลากร เป็นกระบวนการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคลากรมีการพัฒนาความสามารถของตนเองให้เป็นไปตามทิศทางที่องค์กรต้องการโดยมีหลากหลายแนวทางในการพัฒนา เช่น การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดอบรมเพื่อเพิ่ม

ทักษะและกระบวนการในงานนั้น ๆ ให้มีความเชี่ยวชาญและชำนาญมากขึ้น การนิเทศติดตามที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ในสิ่งที่ควรพัฒนาและปรับปรุง

กระบวนการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมาย เกิดจากความสามารถและความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องพยายามหาทางให้บุคลากรได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้มีผู้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาบุคลากรไว้ ดังนี้

ประกอบ เพชรสุวรรณ (2548, หน้า 14-15) ได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ โดยการจัดทำกระบวนการพัฒนาบุคลากรตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตและทิศทางของการพัฒนาบุคลากร เพื่อจะได้พัฒนาให้ตรงจุดมุ่งหมาย
2. วางแผนพัฒนาบุคลากรตามกำหนดขอบเขต หรือนโยบายของหน่วยงานนั้น ๆ
3. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในทางปฏิบัติ ได้แก่
 - 3.1 การปฐมนิเทศ
 - 3.2 การสอนงาน
 - 3.3 การมอบอำนาจให้ปฏิบัติงานให้รู้จักรับผิดชอบงาน
 - 3.4 การสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่
 - 3.5 การหาพี่เลี้ยงช่วยสอนงาน
 - 3.6 ให้ทำหน้าที่ช่วยสอบถาม
 - 3.7 ให้รักษาการแทน
 - 3.8 พาไปสังเกตการณ์ทำงานบางโอกาส
 - 3.9 ส่งไปศึกษาดูงาน
 - 3.10 จัดประชุมสัมมนาและฝึกอบรม
 - 3.11 ส่งเข้าประชุมเรื่องเกี่ยวกับงาน
 - 3.12 จัดหาเอกสารทางวิชาการให้เพียงพอ
 - 3.13 จัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานให้พอใช้
 - 3.14 การอ่านแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฟังปาฐกถาทางวิชาการ
 - 3.15 ให้ทำการทดลอง วิจัย โดยเฉพาะวิจัยในงานที่ทำอยู่ประจำ

3.16 ให้มีการปรึกษางานก่อนเปิดโรงเรียน

3.17 การนิเทศของผู้บริหาร

4. การประเมินผลการพัฒนาของบุคลากร พิจารณาผลการปฏิบัติงานตามประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากผลที่เกิดแก่ผู้เข้ารับการศึกษาว่ามีเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปมากน้อยเพียงใด พิจารณาจากผลที่เกิดแก่ตำแหน่งงานว่าง การปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการศึกษาที่กลับไปทำงานในตำแหน่งเดิม สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้นเพียงใด และพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนหรือองค์กรนั้น ๆ เพียงใด คุ่มค่ากับค่าใช้จ่ายและทุนที่ได้ลงไปหรือไม่

ขวัญหทัย วงษ์สุริยัน (2547, หน้า 12) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากรเป็นการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ โดยมีกระบวนการดังนี้

1. การวิเคราะห์ค้นหาปัญหาและความต้องการในการพัฒนา
2. กำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนา
3. คัดเลือกวิธีการสื่อในการพัฒนาบุคลากร
4. ดำเนินการพัฒนาบุคลากร
5. การประเมินผลการพัฒนา เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาบุคลากรต่อไป

สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากรประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ซึ่งเริ่มจากการสำรวจสภาพปัญหาความจำเป็นในการพัฒนา การวางแผน การดำเนินการและการติดตามประเมินผล

วิธีการพัฒนาบุคลากร

สุภาพร กุลสิงห์ (2555, หน้า 19) ได้กล่าวว่า วิธีการพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะ กระบวนการทำงาน ตลอดจนวิสัยทัศน์และเจตคติที่มีต่อการทำงานของบุคลากรให้ดีขึ้นซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในกระบวนการจัดการเรียนรู้หรือการพัฒนาคนนั้นถือว่าครูเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียนที่มีความสำคัญที่สุด ครูควรได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ให้กับครู โดยเฉพาะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ถือว่าครูเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้านกระบวนการทัศน์ใหม่ที่สำคัญในการพัฒนาครูในปัจจุบัน มุ่งการพัฒนาครู

เพื่อให้เกิดการรับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงการนำไปใช้เพื่อพัฒนาอย่างเป็นระบบทั้งหลักสูตร
วิธีการสอน และการประเมินผล

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความ
ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ ดังนี้

ประทีป พาโคกทม (2547, หน้า 14) กล่าวไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ
(Workshop) หมายถึง การจัดประชุมขึ้นเพื่อเพิ่มหรือเสริมทักษะบางเรื่องให้แก่ผู้เข้าประชุม
โดยเฉพาะ วิธีการอาจประกอบด้วย การบรรยายหรือการอภิปรายเนื้อหาต่าง ๆ ติดตาม
ด้วยการลงมือ ภายใต้การดูแลและให้คำปรึกษา

ขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย

1. ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงาน การจัดประชุมปฏิบัติการที่ดีและมีประสิทธิภาพ
จำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างละเอียดในทุกขั้นตอน โดยอาศัยหลัก 7 ประการ
ดังนี้

1.1 การแจกแจงรายละเอียดของงานในฐานะ ผู้ดำเนินการประชุมจำเป็นต้อง
แจกแจงงานต่าง ๆ ได้แก่ การจัดทำแผนการประชุม การวิเคราะห์เนื้อหา การจัดการจัดอันดับ
ความสำคัญ การประเมินความต้องการ การจัดทำรายงาน การสรุปค่าใช้จ่าย การส่งจดหมาย
เชิญวิทยากร การติดตามสถานที่ อาหาร และเครื่องดื่ม การออกแบบวัสดุบัตร การจัดทำ
รายงานการกล่าวเปิด-ปิด และพิธีปิด เป็นต้น

1.2 การจัดอันดับก่อนหลังของงาน เมื่อทำการแจกแจงงานต่าง ๆ ที่จะต้อง
ดำเนินงานแล้ว จึงนำงานเหล่านั้นมาจัดลำดับก่อนหลัง เพื่อความสะดวกในการเตรียมงาน
และการกำกับติดตามงานของผู้รับผิดชอบ

1.3 การประเมินการเวลาที่ใช้งานในแต่ละงาน ต้องทำการประมาณการเวลา
ที่ใช้ในแต่ละงานรวมทั้งกำหนดเวลาเริ่มต้นและแล้วเสร็จ

1.4. การจัดการรอบความรับผิดชอบ การทำงานที่มีผู้รับผิดชอบหลายคน
หรือหลายคณะในแต่ละงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ทำควรมีการรอบความรับผิดชอบที่
แน่นอน

1.5 การมอบหมายผู้รับผิดชอบ จัดทำกรอบความรับผิดชอบ ประมาณการ
เวลาและกำหนดก่อน-หลังของกิจกรรมต่าง ๆ มอบหมายงานนั้น ๆ ให้แก่ผู้รับผิดชอบหรือ
คณะทำงานเพื่อดำเนินงานต่อไป ที่สำคัญในการมอบหมายนั้นควรเน้นให้ทราบถึงกรอบ
ความรับผิดชอบและกำหนดเวลา

1.6 การจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อให้การทำงานมีระบบควรทำแผนการดำเนินงาน เรียงงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับ พร้อมกำหนดระยะเวลาในการกำกับและติดตามงาน

1.7 กำกับและติดตามงาน การกำกับและติดตามงานในการวางแผนและจัดการประชุมเพื่อตรวจสอบงานต่าง ๆ ที่มอบหมายให้แต่ละฝ่ายหรือแต่ละคนรับผิดชอบ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร จะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุง

2. ชั้นเตรียมงานและการเตรียมงาน เริ่มตั้งแต่การประเมินความต้องการจัดทำโครงการ การติดต่อสถานที่การติดต่อวิทยากรและประธานพิธีเปิด-ปิด การขออนุมัติให้ผู้เข้ารับการประชุมมีสิทธิในการเบิกจ่ายค่าลงทะเบียนและสิทธิอื่น ๆ การติดต่อ จัดเตรียมอาหาร การติดต่อยืนยัน การมอบหมายงานระหว่างการประชุมทางวิชาการ และการประเมินผล

3. ชั้นปฏิบัติงาน ซึ่งลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 การประชุมซักซ้อมความเข้าใจและความพร้อมของทุกฝ่ายตลอดจนวางตัวผู้รับชอบในทุกด้าน หากมีสิ่งใดไม่เรียบร้อยจะได้จัดหาหรือแก้ไขทันที

3.2 การตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์

4. ชั้นหลังการปฏิบัติงาน

5. ชั้นหลังปฏิบัติงาน เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดประชุมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการสรุปผลการอบรม ซึ่งรวมไปถึงการสรุปค่าใช้จ่าย กระบวนการประชุมแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป รวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานและส่งจดหมายขอบคุณวิทยากรและผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบวิธีการพัฒนาบุคลากรที่ให้ความรู้สร้างความเข้าใจ และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะโดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

การนิเทศติดตาม

ความหมายการนิเทศติดตาม นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศไว้ ดังนี้

นริศรา อุปกรณ์ศิริ (2552, หน้า 33) ได้ให้ความหมายของการนิเทศเป็นการปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในแผนงานการนิเทศ โดยมีการเตรียมงานละเอียดรอบคอบร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานและปฏิบัติงานตามเวลากำหนด

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2552, หน้า 10-11) สรุปความหมายของการนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ ซึ่งการทำงานมีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนต่อเนื่องสัมพันธ์กันตลอด

วรวรรณ ทองเหมื่อน (2552, หน้า 11) สรุปความหมายการนิเทศเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน มีการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน โครงการไว้อย่างชัดเจน เป็นกิจกรรมของหมู่คณะ แก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน เสริมสร้างบรรยากาศแห่งการทำงาน เพื่อความสำเร็จของงาน

สรุปได้ว่า การนิเทศเป็นกระบวนการของการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ คือ ผู้บริหาร ผู้รับการนิเทศ และผู้ร่วมนิเทศโดยร่วมกันกำหนดแผนงานโครงการนิเทศระยะเวลา กรอบปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เพิ่มประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน

หลักการนิเทศติดตาม มีนักวิชาการและนักการศึกษากล่าวถึงหลักการนิเทศไว้ดังนี้

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2552, หน้า 11) ได้เสนอหลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาเป็นการกระบวนการทำงานร่วมกัน ระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ลักษณะของกระบวนการมีความหมาย ครอบคลุมถึงการทำงานเป็นขั้นตอน (Steps) มีความต่อเนื่อง (Continuity) ไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ (Interaction) ในหมู่ผู้ปฏิบัติงาน

2. การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียนโดยผ่านตัวกลางสำคัญคือครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. การนิเทศการศึกษาเน้นบรรยากาศในการเป็นประชาธิปไตย มีส่วนร่วม ความเป็นเหตุเป็นผลมุ่งสร้างสรรค์แนวคิด เกิดเจตคติที่ดีต่อกัน มุ่งสร้างขวัญและกำลังใจต่อการปฏิบัติงาน

ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศติดตาม

นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญและจำเป็นของการนิเทศไว้ดังนี้

เยาวพา เตชะคุปต์ (2552, หน้า 86-87) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการนิเทศดังนี้

1. ความสำคัญต่อระบบการศึกษา

1.1 การจัดการศึกษาสอดคล้องกับสภาพสังคม เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลง การศึกษาก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้วย ต้องมีการแก้ไขหลักสูตรให้มีเนื้อหาสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมอยู่เสมอ

1.2 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีอย่างไม่หยุดยั้งแนวความคิดเรื่องการเรียน การสอนมีการพัฒนา คิดค้นแนวทางใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ผู้บริหารและผู้นิเทศ ต้องมีความรอบคอบรอบรู้ เพื่อจะได้ช่วยเหลือเผยแพร่แนวคิดใหม่ ๆ ให้ครูผู้สอนได้สอน อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การนิเทศช่วยให้เกิดมาตรฐานการศึกษาเพราะเป็นระบบควบคุมและระบบ การศึกษาตลอดจนการเรียนการสอนในโรงเรียน เมื่อพบข้อบกพร่องมีการแนะนำแก้ปัญหา หรืออุปสรรคต่าง ๆ จนได้มาตรฐานตามต้องการ

2. ความสำคัญต่อระบบโรงเรียน

2.1 การศึกษายังมีความไม่พร้อมในด้านบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงกระบวนการศึกษาทั้งหมด การนิเทศจะช่วยให้มีความพร้อม และช่วยพัฒนา ขึ้นมากยิ่งขึ้น

2.2 ครูผู้สอนยังขาดแคลนเทคนิคในการถ่ายทอดวิชาและการเป็นผู้นำ จึงต้อง มีการแนะนำช่วยเหลือด้วยการนิเทศ

2.3 การศึกษายังไม่พร้อมที่จะบริการและอำนวยความสะดวกในการจัดการ การเรียนการสอนจะต้องมีการนิเทศเพื่อทำให้การศึกษามีความพร้อม

2.4 นักเรียนมีปัญหาในด้านการเรียนจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือแนะนำ

2.5 มีกิจกรรมหรือนวัตกรรมทางการศึกษาเกิดขึ้นอยู่เสมอ จำเป็นต้อง มีหน่วยงานทางด้านนิเทศ คอยติดตามความก้าวหน้าและนำเสนอหรือเผยแพร่แก่บุคลากร ภายในโรงเรียน

2.6 มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ต้องเร่งรัดการดำเนินงานตามแนว หลักสูตรใหม่ ใช้การนิเทศเข้ามาช่วยในการชี้แจง ทำความเข้าใจ ตลอดจนเสนอแนวทาง ในการดำเนินงานแก่บุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ต่อไป

วิเชียร วงศ์ก้อน (2552, หน้า 23-24) ได้กล่าวว่า ความจำเป็นของการนิเทศ ในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จำเป็นต้องมีการนิเทศให้ความช่วยเหลือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนเพราะการนิเทศจะช่วยเสริมคุณภาพ ทางการศึกษาของนักเรียน

2. เพื่อส่งเสริมครู-อาจารย์ ในโรงเรียนได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและ นำความรู้ความสามารถที่ได้มาปรับปรุงหรือใช้เป็นเครื่องมือ เลือกวิธีสอนที่เหมาะสมได้

3. การจัดโครงการนิเทศ เป็นการกระตุ้นให้เกิดแนวคิดใหม่แก่ครู อาจารย์ภายใน โรงเรียนได้

4. เพื่อให้ครู อาจารย์ ได้ทราบนโยบาย ปรัชญา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของ โรงเรียน ซึ่งมีส่วนช่วยให้ครู-อาจารย์ได้พัฒนาการเรียนการสอนของตน

5. เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของครู-อาจารย์ ก่อให้เกิดความรู้สึกลอดภัยในการทำงานร่วมมือกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน มีความรักและความภูมิใจในอาชีพของครูที่ปฏิบัติ

กรอบความคิดของการสร้างแบบประเมินสมรรถนะครู

แบบประเมินการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายในครั้งนี้ มีกรอบความคิดมาจาก แนวคิดของ McClelland นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัย Harvard ที่อธิบายไว้ว่า “สมรรถนะเป็น คุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Other Characteristics) และเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงาน ได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันเบื้องต้น (Motives) อุปนิสัย (Traits) ภาพลักษณ์ภายใน (Self-image) และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social role) ที่แตกต่างกันทำให้แสดงพฤติกรรมการทำงานที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน (สมรรถนะ) เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) มาตรฐานวิชาชีพครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รูปแบบสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สค.บศ.) นอกจากนี้ยังศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสังเคราะห์สามารถสรุปได้ว่าสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ

1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

1.2 การบริการที่ดี

- 1.3 การพัฒนาตนเอง
- 1.4 การทำงานเป็นทีม
- 1.5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ

- 2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
- 2.2 การพัฒนาผู้เรียน
- 2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน
- 2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2.5 ภาวะผู้นำครู
- 2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

3. รายละเอียดและคำอธิบายสมรรถนะครู

สมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 5 สมรรถนะและสมรรถนะประจำสายงาน 6 สมรรถนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สมรรถนะหลัก (Core Competency)

สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผล การปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง

สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service Mind) หมายถึง ความตั้งใจและความเต็มใจในการให้บริการ และการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self-Development) หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน

สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work) หมายถึง การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ สนับสนุนเสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน แสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสร้าง

และดำรงสัมพันธภาพของสมาชิก ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู

สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency)

สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน (Student Development) หมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) หมายถึง การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น /รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research) หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจแยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์หรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership) หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับ ชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & Collaborative-Building for Learning Management) หมายถึง

การประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

4 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย สมรรถนะประจำสายงาน สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิดจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 25) กำหนดสมรรถนะครูออกเป็น 2 ส่วน คือสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ซึ่งสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อยู่ในสมรรถนะประจำสายงานมีอยู่ 5 ข้อ ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ในทัศนะที่แตกต่างกัน ดังนี้

สุเมารักษ์ อัยลา (2556, หน้า 2-5) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ แผนการเรียนที่ประกอบด้วยจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายเฉพาะ การเลือก และการจัดเนื้อหาวิธีการเรียนการสอนรวมทั้งการประเมินผล

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ การจัดเตรียมมวลประสบการณ์เรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างกว้าง ๆ และจุดมุ่งหมายเฉพาะของโรงเรียน

สำลี รักสุทธี (2545, หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตรคือมวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนอันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านความคิด เจตคติ และการปฏิบัติในทิศทางอันพึงประสงค์ สรุปได้ว่าหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนโดยมีการวางแผนล่วงหน้าไว้อย่างเป็นขั้นตอนเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ เป็นประสบการณ์ในการรับรู้ของผู้เรียน

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรนับว่าเป็นหัวใจของการศึกษา ดังนั้นจึงมีนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 10-13) กล่าวถึงหลักสูตรว่ามี 2 ลักษณะ ดังนี้ คือ

1. ความสำคัญของหลักสูตรต่อการศึกษา การจัดการศึกษาให้แก่พลเมืองในประเทศจะต้องมีหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางและเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาสำหรับควบคุมการเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษา

2. หลักสูตรจะเป็นเครื่องชี้แนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนให้มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรไปด้วย สำหรับองค์ประกอบหลักสูตรนั้นมีผู้ให้ทัศนะไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

Taba (1962, p 4) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่า โดยทั่วไปหลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล

อัครง บัวศรี (2542, หน้า 8-9) กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรมีดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education gals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการเกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มีรวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียน (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ให้มีทักษะและความสามารถหลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7. ยุทธศาสตร์การสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เนื้อหาบรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้ การปรับปรุงการเรียนการสอน และหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึงเอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นพิมพ์ แถบวีดิทัศน์ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา และอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

นิคม ชมพูหลวง (2545, หน้า 43) กล่าวถึง

1. องค์ประกอบของหลักสูตรในแง่ของการนำไปใช้ได้แก่ การพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรตั้งแต่พื้นฐานในการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรซึ่งได้แก่ พื้นฐานของสังคมพื้นฐานทางปรัชญาการศึกษา พัฒนาการของผู้เรียนจนกระทั่งมาเป็นหลักสูตรแม่บท และจากหลักสูตรแม่บทยังมีเอกสารและวัสดุประกอบหลักสูตร แผนการสอนประจำบทเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียน ตลอดจนทั้งการวัดผลและประเมินผลเป็นองค์ประกอบของการนำหลักสูตรไปใช้

2. กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในส่วนของกระบวนการเรียนการสอน คือการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนและจุดเน้นสำคัญในหลักสูตร ครูต้องพยายามคิดค้นคว้า ศึกษาหาวิธีการต่าง ๆ และวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับจุดเน้นสำคัญในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนการสอนไว้ว่าควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้และจัดให้เหมาะสมกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ตลอดจนกลุ่มผู้เรียนซึ่งสามารถสรุปกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ ดังนี้

2.1 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาในแต่ละบทเรียนควรให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ ตามสภาพท้องถิ่น และตามความสนใจของผู้เรียน

2.2 ผู้สอนใช้วิธีการสอนให้ผู้เรียนรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ผึกคิดให้เป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2.3 ผู้สอนควรคำนึงถึงการทำให้นักเรียนได้เรียนทั้งภาควิชาการ และภาคปฏิบัติส่งเสริมคุณลักษณะแต่ละบุคคล

2.4 ในการจัดการเรียนการสอนให้โรงเรียนกำหนดช่วงตารางเรียนเอง โดยจะกำหนดครั้งละกี่คาบ เป็นช่วงสั้นหรือยาวได้ตามความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ตลอดทั้งลักษณะเนื้อหาและกิจกรรม

2.5 การวัดผลและการประเมินผล ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนและเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินการตามแนวทางของหลักสูตรซึ่งผู้บริหารและครูมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำการทดสอบตามลักษณะการจัดประสบการณ์และเนื้อหาวิชาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ แล้วนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน

1.4 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้ หลักสูตรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีความเหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมอยู่เสมอ นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 27) ได้ให้ความหมายการสร้างและพัฒนาหลักสูตร คือ การสร้าง/พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และสังคม บริบทสถานศึกษา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย นำหลักสูตรใช้อย่างเหมาะสม ประเมินการใช้หลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2537, หน้า 29-30) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรมีความหมายได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรบางส่วนที่กำลังใช้อยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เป็นสิ่งที่ต้องกระทำอยู่เสมอในขณะที่กำลังใช้หลักสูตร เช่น การปรับและขยายหลักสูตรระดับชาติ ซึ่งเป็นหลักสูตรกลางให้เป็นหลักสูตรระดับท้องถิ่น ระดับโรงเรียน และห้องเรียน

2. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใช้ใหม่ โดยเปลี่ยนไปจากหลักสูตรเก่าทั้งระบบ ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรโดยอาศัยพื้นฐานข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตร อันได้แก่ ข้อมูลทางด้านปรัชญา จิตวิทยา สังคม เศรษฐกิจ

การปกครอง และเทคโนโลยี มีคำที่ใช้เรียกต่างกันไปบ้าง เช่น การยกร่างหลักสูตร การจัดทำหลักสูตร การสร้างหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 121-122) ให้ความหมายและขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. การปรับปรุงหลักสูตรกลางให้เข้ากับหลักสูตรท้องถิ่นเนื่องจากหลักสูตรแม่บทที่ใช้ในประเทศไทยเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากส่วนกลางและประกาศใช้เหมือนกันทั่วไปเพื่อมุ่งหวังให้ประชากรทั้งประเทศมีมาตรฐานขั้นต่ำทางการศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน แต่เนื้อหาสาระในหลักสูตรแม่บทบางอย่างไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โรงเรียนและท้องถิ่นจึงสามารถปรับองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรแม่บทเพื่อสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นโดยตรง เช่น การปรับเนื้อหาสาระของรายวิชาการปรับสื่อการเรียนการสอน

2. การสร้างหลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นขึ้นมาเสริมหลักสูตรกลาง โดยโรงเรียนกับท้องถิ่นจะร่วมกันสร้างหลักสูตรย่อยหรือหลักสูตรใหม่สำหรับนำไปใช้จัดการเรียนการสอนเสริมเนื้อหากลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตรแม่บทหรืออาจเสริมได้หลายกลุ่มวิชา แล้วนำเสนอตามขั้นตอนเพื่อขอให้กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติและประกาศใช้

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่ใช้สำหรับท้องถิ่นโดยเฉพาะกล่าวคือ เป็นหลักสูตรเฉพาะกิจและเป็นหลักสูตรระยะสั้นที่พัฒนาขึ้นใช้กับชุมชนท้องถิ่นใด ๆ ตามความต้องการและความสมัครใจของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

บุญมี เณรยอด (2546, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงโครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคม และเพื่อบรรลุความมุ่งหมายที่วางไว้ หรืออาจจะหมายถึงการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ก็ได้

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดทำ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว หรือสร้างขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม บริบทสถานศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย โดยมีจุดมุ่งหมายแนวทาง วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สรุปได้ว่า การสร้างและพัฒนาหลักสูตร คือสร้าง/พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของ

ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม บริบทสถานศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การนำหลักสูตรไปใช้ประเมินการใช้หลักสูตร และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

2.1 ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้ (Learning) เป็นคำที่ใช้ในศาสตร์ทางจิตวิทยา เมื่อมาใช้คู่กับการสอนจะเรียกสั้น ๆ ว่าการเรียน คำว่าการเรียนรู้หรือการเรียนรู้มีความหมายไว้ ดังนี้

สุชาติพิทย์ งามนิล (2538, หน้า 15-30) ให้ความหมายว่าการเรียนรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองบ่อยครั้งเข้าจนในที่สุดกลายเป็นพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นมาอย่างถาวร

กชกร ธิบัติ (2547, หน้า 155) ให้ความหมายการเรียนรู้ไว้ว่าการเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ประสบการณ์ตรงและหรือประสบการณ์ทางอ้อมกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร แต่ไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากเหตุอื่น เช่น วุฒิภาวะ ความเจ็บป่วย ฤทธิ์ยา สารเคมี ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 27) ได้ให้ความหมายความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ หมายถึงกำหนดหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสม

สุณารักษ์ อัยลา (2556, หน้า 25-30) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรเนื่องจากประสบการณ์หรือการฝึกหัด

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ คือ กระบวนการที่บุคคล ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรเนื่องจากประสบการณ์หรือการฝึกหัด

2.2 การออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน

การออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐานเป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด เป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐานเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

เป็นเป้าหมายการเรียนรู้ของหน่วยฯ การออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ครูผู้สอนต้องจัดทำโครงสร้างรายวิชา ก่อน ซึ่งการดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 จัดทำโครงสร้างรายวิชา

2.2.2 กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้

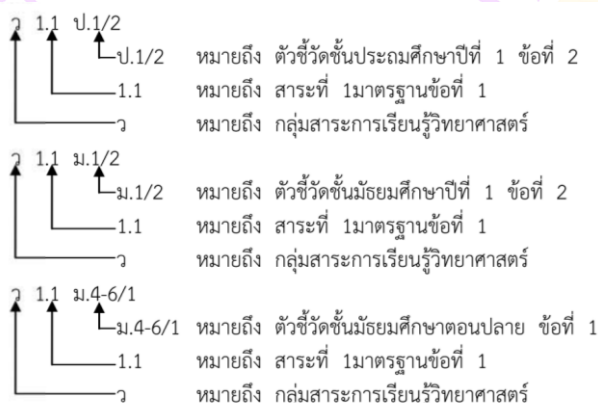
2.2.3 กำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด (ออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้และกำหนดชิ้นงาน/ภาระงาน)

2.2.4 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามเป้าหมายที่กำหนดโดยตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้จาก “หลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้”

การจัดทำโครงสร้างรายวิชาเมื่อได้รายวิชาลงโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนจัดทำโครงสร้างรายวิชาโดยดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้โดยพิจารณาคำ/ข้อความสำคัญ (Keywords) หรือเนื้อหาในตัวชี้วัดของรายวิชามาจัดกลุ่ม โดยนำตัวชี้วัดที่มีเนื้อหาอยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือเป็นเรื่องเดียวกันมารวมกันจัดเป็น 1 หน่วยการเรียนรู้ซึ่งใน 1 รายวิชาจะมีหลายหน่วยฯ และแต่ละหน่วยฯ จะมีตัวชี้วัดซ้ำหรือไม่ซ้ำกันก็ได้ อยู่ในดุลพินิจของผู้สอน แต่เวลาที่ใช้จัดการเรียนรู้รวมทั้งหมด ต้องไม่เกินจำนวนชั่วโมงที่กำหนดในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา แล้วตั้งชื่อหน่วยให้น่าสนใจสำหรับผู้เรียน

2) ระบุมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่นำมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้โดยเขียนรหัสมาตรฐานระดับชั้นและตัวชี้วัดที่นำมาจัดทำหน่วยฯ ทั้งหมดโดยเขียนเป็นรหัสดังนี้

ภาพ 1 แสดงรหัสมาตรฐานระดับชั้นและตัวชี้วัดที่นำมาจัดทำหน่วยฯ

3) กำหนดสาระสำคัญสำหรับแต่ละหน่วยการเรียนรู้เป็นข้อความที่ระบุว่าผู้เรียนรู้อะไร มีทักษะอะไร และหน่วยนี้มีคุณค่าต่อผู้เรียนอย่างไรในระยะสั้นและระยะยาว โดยร้อยเรียงข้อมูลของทุกตัวชี้วัดเขียนเป็นองค์ความรู้ของหน่วยฯ โดยเขียนเป็นลักษณะหลักการทั่วไปหรือหลักวิชาของหน่วยนั้น ๆ ที่ต้องการให้เป็นองค์ความรู้ เป็นความเข้าใจที่ฝังติดตัวผู้เรียนไปเป็นเวลานานและสามารถนำมาใช้ได้

4) กำหนดระยะเวลา (จำนวนชั่วโมง) สำหรับแต่ละหน่วยการเรียนรู้รวมทุกหน่วยการเรียนรู้แล้วมีจำนวนชั่วโมงเท่ากับจำนวนชั่วโมงของรายวิชา

5) กำหนดคะแนนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตามความสำคัญของแต่ละหน่วยเพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยฯ ให้เหมาะสมตามความสำคัญของแต่ละหน่วยการเรียนรู้การจัดทำโครงสร้างรายวิชา

2.2.5 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้การจัดทำหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐานเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายของหน่วยฯ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นการนำมาตรฐานการเรียนรู้สู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่กระทรวงศึกษาธิการขั้นพื้นฐานแนะนำคือออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Backward Design ซึ่งมี 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ได้แก่

1) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
2) กำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนด

3) ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้จากที่เป็นหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน เป้าหมายการเรียนรู้ของหน่วยฯ ได้แก่

1. ชื่อหน่วย
2. เป้าหมายการเรียนรู้
3. สาระสำคัญ
4. ตัวชี้วัด
5. คุณลักษณะ
6. สมรรถนะสำคัญ
7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ขั้นที่ 2 กำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้เป็นการนำเป้าหมาย
ทุกเป้าหมาย สำระสำคัญตัวชี้วัดทุกตัวชี้วัด คุณลักษณะของหน่วยฯ และคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ มากำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนการกำหนดหลักฐานที่เป็น
ผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการออกแบบการประเมินผล
การเรียนรู้ให้เหมาะสมซึ่งโดยทั่วไปได้กำหนดเป็น 6 เทคนิคของการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

1. selected Response หมายถึง ทดสอบปรนัยเลือกตอบจับคู่ ถูก-ผิด
2. Constructed Response หมายถึง ทดสอบเติมคำหรือเติมข้อความ
เขียน Mind map
3. Essay หมายถึง เขียนบรรยายเขียนเรียงความ เขียนเล่าเรื่อง
เขียนรายงาน
4. School Product/Performance หมายถึง การแสดงหรือการปฏิบัติ
ในสถานศึกษาเช่น โต้เวที พูดสนทนาภาษาอังกฤษ ทดสอบทางวิทยาศาสตร์ อ่านแสดง
บทบาทสมมติ (Role Play) ประกอบการสืบค้นข้อมูลโดยใช้ Internet ในโรงเรียน
5. Contextual Product/Performance หมายถึง การแสดงในสถานการณ์
จริงหรือสภาพชีวิตจริงนอกสถานศึกษา
6. On -going Tools หมายถึง เป็นหลักฐานแสดงการเรียนรู้ของผู้เรียน
ที่มีการประเมินผู้เรียนตลอดเวลา ทุกวัน เช่นผู้เรียนบันทึกพฤติกรรมหรือการสังเกตพฤติกรรม
ของผู้เรียนตลอดเวลา

ขั้นที่ 3 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ แนวดำเนินการ ดังนี้

1. จัดลำดับหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ โดยนำหลักฐานที่เป็นผล
การเรียนรู้ทั้งหมด
2. หลักฐานที่ซ้ำกันให้นำมาจัดลำดับครั้งเดียวตามลำดับที่ครูผู้สอน
จะทำการสอนผู้เรียนให้เป็นลำดับให้เหมาะสม
3. ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำหลักฐานที่เป็น
ผลการเรียนรู้เป็นหลักในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทำภารกิจหรือผลิตผล
งาน/ชิ้นงานได้ตามที่กำหนดในขั้นที่ 2 ด้วยตัวของผู้เรียนเองโดยครูเป็นคนกำหนดกิจกรรมให้
ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจแล้วทำงานได้บรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ของหน่วยที่
กำหนดในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 1 ชุดของกิจกรรม อาจจะทำให้ผู้เรียนมีชิ้นงาน/ทำ
ภาระงานได้ตามหลักฐานที่กำหนดหลายหลักฐาน(หลักฐานหลายรายการ)ก็ได้ หรือ 1
หลักฐานต่อ 1 ชุดของกิจกรรมก็ได้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้สอนและขณะออกแบบกิจกรรมการ

เรียนรู้ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะ 5 สมรรถนะตามที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางฯ ให้แก่ผู้เรียนด้วยการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีข้อควรพิจารณา ดังนี้

- 3.1 มีเป้าหมายชัดเจนที่เป็นรูปธรรมและท้าทาย
- 3.2 แสดงเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างจากแบบธรรมดา
- 3.3 เรื่องที่เรียนเป็นเรื่องที่สำคัญและน่าสนใจต่อผู้เรียน
- 3.4 สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันและมีความหมาย
- 3.5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลองผิดลองถูกโดยมีการให้ข้อมูลป้อนกลับที่ชัดเจน
- 3.6 เน้นให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้วิธีหลากหลายวิธีในการทำงานที่ได้รับมอบหมายตามความสนใจของตนเอง
- 3.7 มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้และตัวอย่างที่ชัดเจน
- 3.8 จัดเวลาให้มีการสะท้อนความคิดเห็น
- 3.9 ใช้หลายเทคนิคการสอน มีหลายวิธีในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนและมีการมอบงานหลายลักษณะ ผู้เรียนมีความปลอดภัยในการทำงาน
- 3.10 มีการดูแลสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันความเสี่ยงทั้งหลาย/มีการดูแล
- 3.11 ครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ และผู้แนะนำ
- 3.12 เน้นการจัดประสบการณ์ใหม่ ๆ แทนแบบเดิม ๆ
- 3.13 การจัดการเรียนรู้ตลอดหน่วย สะท้อนเป้าหมายการเรียนรู้หลักที่เป็นสาระสำคัญเสมอ ทั้งในกิจกรรมย่อยและภาพรวม

สรุปได้ว่า ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ คือการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผล การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมสอดคล้อง

3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยกล่าวในมาตรา 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษา

ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าจัดการเรียนครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2543, หน้า7) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า คือแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ด้วยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจากประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ได้หลากหลายวิธีสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือพัฒนาปัญญารวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544, หน้า18-19) ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผลที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถสอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

เทียน ทองแก้ว (2545, หน้า 35-43) ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (Active Participation) ทั้งทางด้านร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้โดยมีบทบาทดังกล่าวมากกว่าผู้สอน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544, หน้า 35) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเองให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างตื่นตัว สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 27) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง อำนวยความสะดวก พัฒนาการ

ออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพโดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข กระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก และพัฒนาตามศักยภาพ ใช้แหล่งเรียนรู้สื่อสารสนเทศโมโนลิอี และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่งมีความเป็นไทย และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม จะมีกระบวนการที่สร้างให้คนไทยเป็นคนที่มีความสามารถในการคิดระดับสูง คิดเป็นองค์รวมและร่วมมือกันพัฒนาสังคมไทยการเรียนรู้ตามหลักสูตรใหม่จึงออกแบบให้เป็นการสอนแบบบูรณาการที่จะต้องใช้สหวิทยาการ มีหลักการสำคัญ คือ

1. ครูมีความเชื่อพื้นฐานว่านักเรียนทุกคนเรียนรู้ได้และมีพื้นฐานของความรักความเข้าใจ ครูจึงเรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียนและพร้อมเอื้ออำนวยความสะดวกจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีอิสระในการคิด ลงมือปฏิบัติจริง ครูพร้อมให้คำปรึกษาให้กำลังใจเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีศักยภาพในการเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาในด้านใดด้านหนึ่งหรือในทุกด้าน

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ยึดหลักการพัฒนาผู้เรียนให้ถึงศักยภาพสูงสุด คือ ผู้เรียนได้พัฒนาตนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม หลังเรียนหรือหลังทำกิจกรรมมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง ภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติ

3. การยึดชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นหลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการคิดเชิงระบบและคิดอย่างมีวิจารณญาณมีรูปแบบการคิดของตนเอง ค้นพบตนเอง

4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลและหลักการเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา

5. การจัดประสบการณ์โดยใช้คุณธรรมนำความรู้บูรณาการคุณธรรมในการจัดประสบการณ์ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ถือว่าครูทุกคนมีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนให้ประพฤติตนยึดหลักคุณธรรมและพัฒนาตนให้มีค่านิยมอันพึงประสงค์เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ

3.2 แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรจัดให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาครบด้านอย่างน้อย 5 ลักษณะ ดังนี้

3.2.1 การเรียนรู้แบบองค์รวมโดยบูรณาการความสามารถ เนื้อหาสาระของภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากล ให้มีความสอดคล้องเป็นเรื่องเดียวกันมีความสมดุล

3.2.2 การเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัดและบริการที่เข้าใจกัน มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความอิสระ ความสนุกสนาน ความอบอุ่นและความสำเร็จ ความสุขที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้เรียนคือพลังในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นจึงควรสร้างความสุขให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีพลังในการสร้างโลก

3.2.3 การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกันได้ทุกเมื่อ ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังคุณธรรมที่ดีงามสำหรับการทำงานร่วมกันจะทำให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมและทักษะการทำงานที่ดีตามไปด้วย

3.2.4 การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการใช้สมองและสองมือ ส่วนการคิดเป็นความสามารถของสมองในการประมวลข้อมูลความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกัน เมื่อผู้เรียนได้คิดแล้วจะต้องนำไปปฏิบัติจริง จึงจะเป็นการเรียนรู้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

3.2.5 การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างใคร่ครวญและทบทวนตนเองอย่างรอบด้าน มีการรับรู้ และความถนัดของตนเอง เน้นการเรียนรู้กระบวนการว่า การเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นอย่างไร เรียนด้วยวิธีการอะไร มีขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างไร ประเมินจุดดีจุดด้อยและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมพร้อมที่จะนำไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไปการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ สรุปได้ดังนี้

1) การวางแผนจัดการเรียนรู้มีแนวทาง ดังนี้

1.1) การศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นการศึกษาผู้เรียนรายบุคคลเกี่ยวกับพหุปัญญา (Multiple Intelligence) และวิธีการหรือแบบการเรียนรู้ (Learning Styles)

1.2) การออกแบบการเรียนรู้ของแต่ละคนสาระการเรียนรู้เป็นการแปลงคำอธิบายรายวิชาไปสู่การปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ (Unit Plan) และแผนการเรียนรู้ (Lesson Plan)

2) การดำเนินการจัดการเรียนรู้มีแนวทาง ดังนี้

2.1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามที่ได้วางแผนจัดการเรียนรู้ไว้แล้วควบคู่กับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2.2) การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นการจัดปัจจัยเกื้อหนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการจัดการเรียนรู้ เช่น การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดห้องเรียนให้เหมาะสมการจัดตารางสอนให้ยืดหยุ่น

3) การประเมินผลการเรียนรู้มีแนวทาง ดังนี้

3.1) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเป็นการใช้เครื่องมือและวิธีการวัดผลควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละครั้งจนครบทั้งหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะเน้นการประเมินผลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2) การบันทึกผลการจัดการเรียนรู้เป็นการบันทึกผลในขณะดำเนินการจัดการเรียนรู้และภายหลังจากดำเนินการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งเสร็จสิ้นแล้ว เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนแผนการจัดการเรียนรู้ ผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้ ฯลฯ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4) การปรับปรุงและการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีแนวทาง ดังนี้

4.1) การปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่มีความบกพร่อง เป็นการนำผลที่ได้จากการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ไว้แล้วมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่มีความบกพร่องให้ดียิ่งขึ้นอย่างทันทีทันใด โดยจะต้องมีการวางแผนว่าจะต้องปรับปรุงแก้ไขใครบ้าง อย่างไร เมื่อใด ที่ไหน โดยใคร และมีการบันทึกผลภายหลังจากการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

4.2) การพัฒนาผู้เรียนที่มีศักยภาพสูง เป็นการนำเอาผลที่ได้จากการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้มาพิจารณา หากพบว่าผู้เรียนบางคนมีศักยภาพสูงในการเรียนรู้ควรหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนเหล่านั้น โดยใช้เทคนิควิธีการอย่างหลากหลาย

5) การรายงานผลการจัดการเรียนรู้เป็นการจัดทำรายงานผลที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยของแต่ละหน่วยการเรียนรู้เสร็จสิ้นลงแล้ว ซึ่งอาจจัดทำเป็นรายงานในรูปเอกสาร รายงานด้วยภาพ หรือรายงานด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ อำนวยความสะดวก พัฒนาการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอน อย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพโดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะ การคิดและกระตุ้นการเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์/ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะ ของผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขกระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก และพัฒนาตามศักยภาพใช้แหล่งเรียนรู้สื่อสารเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน การจัดการเรียนรู้พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

4. การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อการจัดการเรียนรู้

4.1 ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

คำว่า สื่อการเรียนการสอนตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Instruction Media” Instruction มีความหมายว่า Teach แปลว่า สอน Media เป็นคำพหูพจน์ มาจากคำเอกพจน์ว่า medium แปลว่า สื่อ เมื่อรวมสองคำนี้เข้าด้วยกัน เป็น Instruction media จึงมีความหมายว่า สื่อการเรียนการสอนหรือสื่อการเรียนการสอนมีผู้ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Boyatzis (1982, p 2) ได้ให้ความหมายว่าสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ อุปกรณ์ทั้งหลายที่ช่วยเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนจนเกิดผลการเรียนการสอนที่ดีทั้งนี้มีความหมายรวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เฉพาะแต่สิ่งที่เป็นวัตถุหรือเครื่องมือเท่านั้น เช่น การศึกษานอกสถานที่ การแสดงบทบาทสมมติ การสาธิต การทดลอง ตลอดจนจนถึงการสัมภาษณ์ และการสำรวจ

กชกร ธิปัตติ (2547, หน้า 68) ได้ให้ความหมายว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุสื่อของภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนหมายถึงตัวบุคคล วิธีการสถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี

กรมวิชาการ (2546, หน้า 2) ให้ความหมายสื่อการเรียนรู้อีกว่า คือสื่อที่นำเสนอสิ่งเร้า สื่อการเรียนรู้อาจมีหลายรูปแบบและหลายประเภท เช่น หนังสือ ภาพยนตร์ เทปเสียง การส่งสารนำเสนอสิ่งเร้าต่าง ๆ ต้องการใช้สื่อที่เป็นวัสดุรูปแบบหนึ่งเสมอ

กิตานันท์ มลิทอง (2543, หน้า 89) ได้ให้ความหมายว่าสื่อการเรียน หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็น เทปบันทึกเสียง สไลด์ วิดีโอ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์

ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษาเป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือช่องทางสำหรับทำให้ การสอนของผู้สอนส่งไปยังผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือ จุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึงวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเทคนิค วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้สอนนำมาใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ สิ่งที่เกี่ยวข้องได้รวดเร็วยิ่งขึ้นได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

4.2 การใช้สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เน้นอุปกรณ์และวิธีการที่ช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจ การใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรยึดหลักการ ดังต่อไปนี้

บุญมี เณรยอด (2546, หน้า 250) กล่าวถึง การใช้สื่อการสอนว่าควรมี

1. สร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิด
2. เราควมสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน
3. นักเรียนนักศึกษาสามารถจำสิ่งที่เรียนได้ในระยะยาว
4. นำสิ่งที่เป็นประสบการณ์ตรงจากแหล่งต่าง ๆ มาสู่ห้องเรียนได้มากขึ้น
5. สร้างพื้นฐานในด้านความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เรียนนักศึกษา
6. เพื่อให้เรียนนักศึกษาได้เข้าใจบทเรียนและเนื้อหาวิชาต่าง ๆ
7. เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้
8. เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทบทวน สรุป และทำเนื้อหาวิชาให้สัมพันธ์กัน
9. เสริมสร้างกิจกรรมที่แปลกออกไปและให้นักเรียนนักศึกษามีส่วนร่วม ในบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่
10. ช่วยให้นักเรียนนักศึกษาเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2547, หน้า 28) ได้เน้น ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นอุปกรณ์และวิธีการที่ช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าสนใจ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในบทเรียนได้เร็วขึ้น ดังนั้น การดำเนินการในระดับโรงเรียนที่ดีควรมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. จัดหาวัสดุต่าง ๆ สำหรับผลิตสื่อให้เพียงพอ
2. สนับสนุนให้ครูผลิตสื่อหรือจัดหาสื่อประกอบการสอน
3. จัดให้มีห้องสื่อและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ จัดเก็บไว้ให้เป็นระบบตามกลุ่ม
4. จัดให้มีทะเบียนสื่อและสถิติการใช้สื่อต่าง ๆ

5. จัดบริการสื่อการสอนให้ได้รับความสะดวกในการนำไปใช้
6. ควบคุมกำกับให้ครูใช้สื่อในการเรียน
7. จัดบริการและสาริตการนำสื่อไปใช้และการเก็บรักษา

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนรู้นี้เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เราความสนใจให้แก่ผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะคอยช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดหาและส่งเสริมให้ครูนำสื่อไปใช้ตลอดจนซ่อมแซมบำรุงรักษา การจัดเก็บอย่างเป็นระบบมีความสะดวกในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

4.3 วิธีจัดหาสื่อการเรียนรู้นี้

การนำสื่อการเรียนรู้นี้มาประกอบการจัดการเรียนรู้นี้เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการจัดหาให้ตรงกับความต้องการหรือสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ สารการเรียนรู้นี้รวมทั้งแนวทางในการวัดและประเมินผลมีวิธีการ ดังนี้

1. สร้าง/ผลิตสื่อการเรียนรู้นี้ขึ้นเอง

การผลิตและจัดทำสื่อการเรียนรู้นี้ขึ้นใหม่ทั้งหมด ผู้จัดทำต้องสามารถวิเคราะห์ความต้องการ ความพร้อมทางด้านบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ ทรัพยากรที่สามารถผลิตและจัดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าในการจัดทำและผลิตขึ้นใหม่ กระบวนการผลิตและการสร้างสื่อการเรียนรู้นี้สามารถพิจารณาตามขั้นตอนได้ ดังนี้

- 1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป
- 1.2 วิเคราะห์กำหนดคุณสมบัติ ลักษณะผู้เรียน และคุณภาพสื่อ
- 1.3 วิเคราะห์กำหนดเนื้อหาสาระวิธีการเรียนรู้นี้
- 1.4 วิเคราะห์กำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะ
- 1.5 กำหนดวิธีการและแนวทางการเสนอเนื้อหาสาระวิธีการ
- 1.6 กำหนดรูปแบบและวิธีประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 1.7 กำหนดแหล่งข้อมูลในการจัดทำสื่อ
- 1.8 ยกร่าง/จัดทำ
- 1.9 ทดสอบ/ประเมินคุณภาพ
- 1.10 ปรับปรุง
- 1.11 นำไปใช้

2. จัดทำสื่อการเรียนรู้นี้เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงบางส่วนในกรณีที่สามารถจัดหาสื่อการเรียนรู้นี้จากแหล่งการเรียนรู้นี้ในสถานศึกษาในท้องถิ่นหรือจัดซื้อ แต่ยังไม่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ความต้องการและการนำไปใช้ในการเรียนรู้นี้ ครูผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบสามารถ

พัฒนาสื่อที่มีอยู่แล้วให้สอดคล้องกับความต้องการตามการออกแบบการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้ โดย

2.1 จัดทำเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้จากสิ่งที่มีอยู่

2.2 ตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงบางส่วนในการตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลง สิ่งที่มีอยู่แล้วมีความคุ้มค่าและประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าการผลิตชิ้นใหม่มาก อีกทั้งยังเป็น ความท้าทายความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ด้วย

2.3 จัดทำคู่มือ เอกสาร หนังสือให้อ่านง่ายขึ้น

2.4 ตัดตอนภาพยนตร์ โทรทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต แหล่งการเรียนรู้มาให้ผู้เรียนเฉพาะส่วนที่ต้องการหรือบรรยายด้วยตนเองแทนเสียงบรรยาย เดิมที่ยากเกินไป

2.5 การตัดแปลง เกม สถานการณ์จำลอง การสาธิตให้สอดคล้องกับ วิธีการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้

2.6 ทำเอกสารความรู้เพิ่มเติมในการตัดแปลง ปรับปรุง หรือ เปลี่ยนแปลงสื่อที่มีอยู่แล้วต้องคำนึงถึงคุณภาพ ซึ่งควรใช้หลักการประเมินคุณภาพหรือร่วม พิจารณาด้วย

4.4 หลักการใช้สื่อการเรียนรู้

การใช้สื่อการสอนในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้นควรปฏิบัติตาม หลักการดังนี้ คือ

1. หลักการเลือก (Selection)

Sorensen (2005, p 18) ให้หลักการเลือกสื่อการสอนไว้ ดังนี้

1. มีความเหมาะสมกับระดับสติปัญญาของผู้เรียน
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
3. เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
4. เหมาะสมกับเรื่องที่สอน
5. มีลักษณะที่น่าสนใจ
6. ตรงกับจุดประสงค์ในการสอน
7. ไม่เสียเวลาในการใช้มากเกินไป
8. เป็นแบบง่าย ๆ และไม่ซับซ้อนจนเกินไป
9. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น
10. ช่วยให้การเสริมสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เรียน

11. ช่วยเพิ่มทักษะให้แก่ผู้เรียน
12. ให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมากที่สุด
13. ราคาไม่แพงจนเกินไป

Dales and Hes (1995, p 97, 99) แนะนำว่าครูควรเลือกสื่อการสอน โดยพิจารณา

1. สื่อการสอนนั้นเป็นประโยชน์ต่อหน่วยการสอนและเป็นกิจกรรม ใน เนื้อหาที่ต้องใช้สื่อการสอนในการสื่อความหมายนั้นเป็นประโยชน์และสำคัญต่อผู้เรียน ชุมชนและสังคมหรือไม่

2. สื่อการสอนนั้นเหมาะกับจุดประสงค์การสอนหรือเป้าหมายของ ผู้เรียนหรือไม่ มีการตรวจสอบระดับความยากของจุดประสงค์การสอนเกี่ยวกับความเข้าใจ ความสามารถ เจตคติ และความนิยม

3. สื่อการสอนนั้นให้ความสำคัญต่อประสบการณ์จากการคิด การโต้ตอบ การอภิปราย และการศึกษาเนื้อหาที่สอนในรูปแบบของปัญหาและกิจกรรมของผู้เรียน หรือไม่

4. สื่อการสอนนั้นให้แนวคิดที่มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

5. สื่อการสอนนั้นให้เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับขนาด อุณหภูมิ น้ำหนัก ระยะทาง การกระทำ กลิ่น เสียง สี ความมีชีวิตชีวา อารมณ์หรือไม่

6. สื่อการสอนนั้นให้ความแน่นอนและทันสมัยหรือไม่

7. สื่อการสอนนั้นปรับให้เข้ากับจุดประสงค์ที่พึงปรารถนาได้หรือไม่

8. สื่อการสอนนั้นมีรสนิยมดีหรือไม่

9. สื่อการสอนนั้นใช้ในห้องเรียนธรรมดาได้หรือไม่

10. เนื้อหาความรู้ของสื่อการสอนมีตัวอย่างให้มากหรือไม่

สุรชาติพิทย์ งามนิล (2538, หน้า 61-62) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกสื่อ การสอนและประสบการณ์ในการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. เลือกสื่อและประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการสอน
2. เลือกสื่อและประสบการณ์ที่สอดคล้องกับลักษณะการตอบสนอง และพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของผู้เรียนที่คาดหวังจะให้เกิดขึ้นความสามารถและประสบการณ์เดิม ของแต่ละคน
3. เลือกสื่อและประสบการณ์ในการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน
4. เลือกสื่อและอุปกรณ์พิเศษที่จะหาได้

2. หลักการเตรียม (Preparation)

Erickson and Curl (1972, p 163–170) ได้กล่าวถึงก่อนเตรียมการใช้สื่อการสอนต้องเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน ดังนี้

1. พัฒนาการสร้างความพร้อมเฉพาะอย่าง เช่น จะให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ตอนไหน อย่างไร

2. แนะนำผู้เรียนเพื่อเป็นการให้เกิดการเรียนรู้จากสื่อที่ครูเลือกมา

3. สร้างกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสื่อการสอน

4. เลือกหาวิธีที่เหมาะสมที่จะนำไปสู่การใช้สื่อการสอนนั้น ๆ

5. ใช้แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อสร้างความพร้อมให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน

3. หลักการประเมินผล (Evaluation)

Erickson and Curl (1972, p 163–170) กล่าวถึงการประเมินผล ควรประเมินจากตัวสื่อและจากการใช้สื่อการสอนของตนเองเพื่อที่จะทำให้สื่อนั้นมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด และครูเองมีเทคนิคในการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น ดีพอหรือไม่สื่อการสอนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายการสอนหรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมในโอกาสต่อไป

Benitez (2006, p 2889–A) กล่าวถึงการประเมินผลควรกระทำใน 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลกระบวนการสอนเพื่อเป็นการตรวจสอบดูว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งในด้านผู้สอน สื่อการสอนและวิธีการสอน โดยในการประเมินผลนี้สามารถทำทั้งในระยะก่อนการสอน ระหว่างการสอน และหลังการสอน

2. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ว่ามีเกณฑ์เท่าใด ต้องการวัดกระบวนการของพฤติกรรม การตอบคำถาม แบบปรนัย ต้องใช้การสังเกตเป็นเวลานาน อย่างไรก็ตามการประเมินผลด้านต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับการออกแบบและการวางแผนการสอนให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การประเมินผลสื่อและวิธีใช้สื่อหรือวิธีการสอนเป็นการประเมินผลเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อ ความคุ้มค่า ประโยชน์ของสื่อต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรับปรุงสื่อ ระยะเวลาในการนำเสนอ การประเมินผลต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

4.5 ความหมายของนวัตกรรม

ผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้คล้ายคลึงกัน แต่มีขอบเขตของความหมายที่หลากหลายพอสรุปได้ ดังนี้

กชกร ธิปัตติ (2547, หน้า 71) ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรม หมายถึง สิ่งใหม่ที่บุคคลนำเสนอหรือเผยแพร่ซึ่งอาจจะเป็นวิธีการใหม่ ประเพณีใหม่ เครื่องมือใหม่ และการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานหรือการดำเนินการสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการใหม่

จิตติกา ชัยภักดี (2559, หน้า 71) ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรม หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือการประยุกต์ใช้สิ่งใหม่ซึ่งความจริงแล้วสิ่งใหม่ที่ประยุกต์ใช้อาจจะไม่ใช่สิ่งใหม่สำหรับบางแห่งก็ได้หากเคยมีการประดิษฐ์คิดค้นและใช้สิ่งนั้นเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งแล้วในสภาพของสังคมที่ซับซ้อน เช่น ในสังคมอุดมศึกษาอาจเป็นเรื่องยากที่จะระบุว่าสิ่งใด “ใหม่” หรือเป็น “ต้นแบบ” ที่แท้จริง

จิตรรา ปราชญ์นิวัฒน์ (2549, หน้า 55-60) ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรม หมายถึง วิธีการที่ดีกว่าในการกระทำหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง นวัตกรรมสามารถเกิดขึ้นกับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติทุกอย่างที่มีเป้าหมาย

สรุปได้ว่า นวัตกรรม หมายถึง การทำสิ่งใหม่ ๆ ความคิดใหม่ ๆ ในการสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นมาหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของเก่าให้ดีขึ้น นวัตกรรมทางการศึกษา (Educational Innovation)

นวัตกรรมทางการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 7 ประเภทคือ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556, หน้า 4-5)

1. นวัตกรรมด้านหลักสูตรเป็นการจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนโดยแสดงองค์ประกอบของหลักสูตรที่นำเสนอองค์ความรู้ ประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จและมีความสุข ตัวอย่างนวัตกรรมด้านหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรประหยัดพลังงาน หลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรแบบ E-Learning

2. นวัตกรรมด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้/การสอนคือการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริงแก้ปัญหาหรือศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองค้นพบความรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างความรู้ที่มีความหมายแก่ตนเองตามสิ่งที่ชอบและสนใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมตลอดจนประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายและเป็นระบบมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนตัวอย่างนวัตกรรม

ด้านการจัดการเรียนรู้/การสอน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การสอนแบบเน้นชุมชน การสอนแบบเพลทิน (Play+Learn)

3. นวัตกรรมด้านแหล่งเรียนรู้คือแหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียนและแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องและเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ตัวอย่างนวัตกรรมด้านแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ส่วนผสมุนไพร ในโรงเรียนห้องเรียนสีเขียว ห้องเรียนสีเขียว

4. นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษานวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ

4.1 สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือเรียน ตำรา นิตยสารหนังสือพิมพ์ รายงาน จดหมายเหตุ บันทึกร วิทยานิพนธ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

4.2 สื่อเทคโนโลยีเป็นสื่อวัสดุ (Software) ที่ผลิตใช้ควบคู่กับ (Hardware) ได้แก่ วีดิทัศน์ แดปบันทึกเสียง คอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน ชุดฝึกบทเรียน มัลติมีเดียประเภทต่าง ๆ

4.3 อื่น ๆ เป็นสื่อเดี่ยวหรือสื่อเสริม เช่น สื่อบุคคล สื่อจากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ (Resource Center) สื่อจากแหล่งเรียนรู้ (Learning Resource) สื่อกิจกรรม เกมส์ที่เห็นถึงกระบวนการเรียนรู้ สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ

5. นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผลคือ แนวทางกระบวนการวัดผล และประเมินผลอย่างเป็นระบบเป็นการประเมินด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนด้วยวิธีการ และเครื่องมืออย่างหลากหลายโดยมุ่งการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และผลการประเมินที่สะท้อนถึงศักยภาพ พฤติกรรมและการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

6. นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาคือรูปแบบการบริหารและการจัดการสถานศึกษาที่กระจายอำนาจการตัดสินใจไปยังผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วม ทั้งการตัดสินใจและการบริหารจัดการร่วมกับคณะผู้บริหารของสถานศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาระบบงบประมาณ บุคลากร งานวิชาการ

7. นวัตกรรมด้านจิตวิทยา คือ การนำความรู้ทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว มาใช้ในกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขและเรียนรู้ได้ดี เช่น การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี

4.6 ความหมายเทคโนโลยีการศึกษา นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีการศึกษาไว้ ดังนี้

Coley and others (1996, p 110-112) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีการศึกษาไว้ว่า ความหมายอย่างกว้าง ๆ แล้วเทคโนโลยีการศึกษาจะเป็นคำซึ่งรวมถึงทรัพยากรใด ๆ ก็ตามที่ใช้ในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนโดยอาจรวมถึงวิธีการ เครื่องมือหรือกระบวนการ หากเป็นในเชิงปฏิบัติแล้วคำนี้จะใช้ในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งหมายถึงการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ฟิล์มสต๊อป เครื่องฉายสไลด์ คลิปเสียง โทรทัศน์ และห้องปฏิบัติการภาษา

Good (1973, p592) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อการออกแบบและส่งเสริมระบบการเรียนการสอนโดยเน้นที่วัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่สามารถวัดได้อย่างถูกต้องแน่นอนอนมีการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนมากกว่ายึดเนื้อหาวิชา มีการใช้การศึกษาเชิงปฏิบัติ โดยผ่านการวิเคราะห์และการใช้สถิติอุปกรณ์รวมถึงเทคโนโลยีการสอนโดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543, หน้า 20-21) ได้ให้ความหมายว่า เทคโนโลยีการศึกษานั้นเป็นการประยุกต์เอาเทคนิค วิธีการ แนวคิด อุปกรณ์ และเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษาทั้งในด้านการขยายงานและด้านการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน ตามนัยนี้เทคโนโลยีการศึกษาจึงครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ 3 ด้าน คือ การนำเอาเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน การผลิตวัสดุการสอนแนวใหม่ รวมถึงการใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ

สรุปว่า เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การประยุกต์เอาเทคนิค วิธีการ แนวความคิด วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งต่าง ๆ อันสืบเนื่องมาจากเทคโนโลยีมาใช้ในองค์การศึกษาช่วยในการเรียนการสอนได้หรือการใช้เทคโนโลยีการพิมพ์เอกสารและตำราทางวิชาการ การส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมเพื่อใช้ในการศึกษาและการเรียนการสอนเน้นเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในเทคโนโลยีการศึกษา

สรุปได้ว่า การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ คือ ใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชาและทันสมัยและกิจกรรมการเรียนรู้ รู้เท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร ปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมทั้งสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยี

คอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียน เผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนชุมชนและสังคมได้ใช้ประโยชน์

5. การวัดประเมินผลการศึกษา

5.1 ความหมายของการวัดผลการศึกษาและการประเมินผลทางการศึกษา

การวัดผลการศึกษา (Educational Measurement) หมายถึง กระบวนการในการกำหนดหรือหาจำนวน ปริมาณ อันดับ รายละเอียดของคุณลักษณะ และพฤติกรรม ความสามารถของบุคคลอย่างมีขั้นมีตอนเป็นระเบียบแบบแผนจะทำให้ได้ตัวเลขหรือข้อมูลที่จะนำไปบรรยายบอกจำนวนหรือระดับของสิ่งที่ถูกวัด

การประเมินผลทางการศึกษา (Education Evaluation) หมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจ สรุปคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของนักเรียนว่ามีคุณภาพดีระดับใด โดยอาศัยการเปรียบเทียบมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ผลการวัด (Measurement) ทำให้ทราบสภาพความจริงของสิ่งที่จะประเมินว่ามีปริมาณเท่าไร มีคุณสมบัติอย่างไรเพื่อนำข้อมูลไปพิจารณา
2. เกณฑ์การพิจารณา (Criteria) ในการที่จะตัดสินใจหรือลงข้อสรุปสิ่งใดจะต้องมีมาตรฐานสำหรับสิ่งที่จะเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้จากการวัด
3. การตัดสินใจ (Decision) เป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบระหว่างผลการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดว่าสอดคล้องกันหรือไม่ การตัดสินใจที่ดีต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนกระทำอย่างยุติธรรม

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การออกแบบหลักเกณฑ์ วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย มีการเทียบโอนตามมาตรฐานเหมาะสมกับ จุดประสงค์ เนื้อหา สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างและนำเครื่องมือวัด และประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง นำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาวิธีการวัดประเมินผล นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

5.2 หลักการวัดผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สมบูรณ์จะต้องเริ่มที่การตั้งจุดมุ่งหมายของการสอน เตรียมเนื้อหา กิจกรรมและสื่อในเรื่องที่จะสอนสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ลงมือสอน และวัดผลประเมินผลการเรียน การสอน

มะห์ดี มะดีอราแวน (2551, หน้า 200) ได้สรุปหลักการประเมินผลการศึกษา

ไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบผลการเรียนของนักเรียนช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขการเรียนของตนได้ก่อนที่จะก้าวไปถึงบทเรียนใหม่
2. เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนชั้นและการจัดแบ่งนักเรียนตามความสามารถ
3. เพื่อเป็นหลักฐานในการรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบทำให้ผู้ปกครองรู้ความก้าวหน้าของนักเรียนในปกครองของตนช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน
4. เพื่อประโยชน์ในการให้ประกาศนียบัตรเมื่อจบชั้นการศึกษาและแจ้งผลการเรียนให้สถาบันอื่นในกรณีศึกษาต่อ
5. ช่วยให้ฝ่ายแนะแนวทราบข้อมูลของนักเรียนจะได้วิเคราะห์ความเด่น ความด้อยของนักเรียนเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลและเป็นแนวทางในการแนะแนวอาชีพให้แก่ผู้เรียน
6. ช่วยให้ฝ่ายบริหารได้ทราบข้อมูล เพื่อปรับปรุงมาตรฐานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงส่งเสริมสภาพการเรียนการสอนให้แก่ครู และใช้เป็นข้อมูลในการปฐมนิเทศครูใหม่

บุญมี เณรยอด (2546, หน้า 5) กล่าวถึงหลักในการวัดผลและประเมินผล การเรียนรูไว้ ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรูควรเน้นการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุง การเรียนการสอนมากกว่าได้-ตก
2. การประเมินผลการเรียนรูควรคำนึงถึงประสบการณ์และลักษณะของ ผู้เรียนโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ควรคำนึงถึงนักเรียนที่อยู่ในวัยเด็กมีพัฒนาการ ทางด้านร่างกายและจิตใจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
3. การประเมินผลการเรียนรูควรดำเนินการให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของการเรียนการสอนและการจัดดำเนินการสอนแต่ละระดับ
4. การประเมินผลการเรียนรูควรดำเนินการอย่างมีระบบและผสมผสาน กับการสอน
5. การประเมินผลการเรียนรูควรประเมินให้รอบด้านทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม และทักษะในการปฏิบัติ โดยเฉพาะในระดับ ประถมศึกษา ควรเน้นพัฒนาคนทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียน มีความจำเป็นต่อการจัดการเรียน

การสอน ทั้งในด้านตัวผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหาร การศึกษา ผลจากการประเมินสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจของผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียน การวัดจึงมีความจำเป็นควบคู่กับหลักสูตร

5.3 วัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผล

ชูชัย สมितिไกร (2552, หน้า 34) ได้กล่าวไว้ว่าครูผู้สอนจะต้องประเมินผล การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพในการสอนโดยปกติ การประเมินผลทางการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินผลในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ การตัดสิน ผลงานของนักเรียนโดยการเทียบเคียงมาตรฐานที่กำหนดไว้

1.1 เพื่อประเมินผลในความสำเร็จทางการสอนของครู

1.2 เพื่อตัดสินว่านักเรียนทุกคนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2. การประเมินผลโดยการเปรียบเทียบกับกลุ่มปกติ ได้แก่ การตัดสินผลงาน ของนักเรียนด้วยการเทียบเคียงกับผลงานหรือชั้นของนักเรียนผู้นั้น

2.1 เพื่อตัดสินว่าผลงานของนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างไรเมื่อเทียบเคียง กับคนอื่นในกลุ่มของตน

2.2 เพื่อให้ได้ข้อมูลของผลการศึกษาสำหรับได้-ตก การสอบเลื่อนชั้น การสอบคัดเลือกเข้าศึกษา การจัดกลุ่มนักเรียน การสอบชิงทุน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2547, หน้า 14) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลในระดับประถมศึกษาโดยสรุปไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน

2. เพื่อปรับปรุงการสอนของครูและปรับปรุงการเรียนของนักเรียน

3. เพื่อการตัดสินเลื่อนชั้น

กิตานันท์ มลิทอง (2543, หน้า 72-73) ได้จำแนกการวัดผลและประเมินผล แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียนเพื่อช่วยให้ครูได้ทราบความสามารถของแต่ละคนเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินว่าจะมีความสามารถเพียงพอในการศึกษา ต่อหรือไม่ หากไม่ตีพออาจจะทำการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2. การประเมินผลระหว่างเรียนเมื่อมีการสอนไประยะหนึ่ง ๆ ควรจะมีการประเมินผลนักเรียนตามจุดประสงค์รายวิชา เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความสามารถพอ

หรือควรจะได้ก้าวไปข้างหน้าได้หรือยัง

3. การประเมินหลังเรียนเป็นการประเมินความครอบคลุมจุดประสงค์ต่าง ๆ และเป็น การประเมินเพื่อตัดสินความสามารถเพื่อดูว่านักเรียนมีความสามารถตามจุดประสงค์ มากน้อยเพียงใด

5.4 ความสำคัญของการประเมินทางการศึกษา

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 265) ได้ให้ความสำคัญของการประเมินผลทางการศึกษา ดังนี้

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานเหมาะสมเพียงใด
2. ทำให้ทราบว่าการดำเนินงานบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่
3. ช่วยกระตุ้นให้มีการเร่งรัด ปรับปรุง และการดำเนินงาน
4. ช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนเป็นหลักในการปรับปรุงการดำเนินงาน

5. ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

6. เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการในการดำเนินงานครั้งต่อไป

5.5 หลักการของการประเมินผลทางการศึกษา

ธีรพจน์ ภูริโสภณ (2549, หน้า 20-25) การประเมินเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีรูปแบบการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินก่อนมีการเรียนการสอนเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบดูว่าองค์ประกอบก่อนที่จะจัดให้มีการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ระดับสติปัญญา ความพร้อม ความสนใจ และค่านิยม เป็นต้น

2. การประเมินขณะทำการเรียนการสอนประเมินระยะนี้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ พฤติกรรมของการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหาย่อย ๆ อัตราการเรียนรู้ ความสนใจ ความตั้งใจการเข้าร่วมกิจกรรม

3. การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เป็นการประเมินตรวจสอบโดยสรุปของการเรียนการสอนว่าเมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดนักเรียนมีความสำเร็จในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ตามปกติจะมี 3 ด้าน คือ

พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมทางด้านสมอง และสติปัญญาแบ่งย่อยได้

1. ความรู้ความจำ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการที่จะจดจำกับความรู้ที่ได้รับไปแล้ว

2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการตีความ แปลความและขยายความ

3. การนำไปใช้ (Application) หมายถึง ความสามารถในการที่นำความรู้ ความสามารถที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการหาข้อเท็จจริง หาความสำคัญและหลักการต่าง ๆ ของสิ่งนั้น

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการรวบรวม เข้ามารวมกันหรือทำให้เกิดเรื่องใหม่ สิ่งใหม่

6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการตัดสิน สิ่งต่าง ๆ โดยมีเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นเครื่องตัดสิน

พฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมทางด้านจิตใจ ที่แสดงออกมาในรูปของค่านิยม เจตคติ ความสนใจ

พฤติกรรมด้านทักษะนิสัย (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ทักษะในการเคลื่อนไหว การใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายตลอดจนการประสานงานของ ประสาทและกล้ามเนื้อ

จากการเรียนรู้อาจแยกลักษณะการประเมินผลจากข้อมูลออกเป็น 2 วิธี ที่สำคัญ คือ

1. การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Evaluation)

การวัดเพื่อต้องการทราบว่าบุคคลนั้น ๆ มีความสามารถถึงเกณฑ์ ที่กำหนดไว้หรือไม่การประเมินผลต้องนำคะแนนที่ได้จากผลงานไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การวัดผลใช้ในการวัดสมรรถภาพเป็นรายบุคคล ถ้านักเรียนทำข้อสอบได้ถูกต้องถึงเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ถือว่าได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายแล้ว ข้อควรคำนึงการประเมินแบบอิงเกณฑ์

1. วัดดูประสงค์การสอนต้องชัดเจน
2. ข้อสอบมีความเที่ยงตรงสูงและครอบคลุมวัตถุประสงค์การสอน
3. เกณฑ์ที่วัดต้องเด่นชัด มีหลักเกณฑ์ที่อ้างอิงอย่างยุติธรรม

2. การประเมินแบบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Evaluation)

การวัดเพื่อเปรียบเทียบคะแนนของบุคคลใดบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่น คือ จำแนกคะแนนสูงสุดจนต่ำสุด แล้วจึงนำคะแนนเหล่านั้นมาเปรียบเทียบเพื่อประเมินต่อไป เช่น การสอบคัดเลือกนักศึกษาสอบเข้ามหาวิทยาลัย ข้อควรคำนึงการประเมินแบบอิงกลุ่ม

1. ข้อสอบต้องมีคุณภาพสูงมีความเชื่อมั่นและเที่ยงตรง

2. ข้อสอบที่ใช้จะต้องครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

การประเมินจะต้องมีความยุติธรรมตามสภาพความเป็นจริงของผล การเรียนเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา ผลการประเมินจะถูกต้อมน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะที่สำคัญของเครื่องมือมี 6 ลักษณะ คือ

1. ความเที่ยงตรง (Vaidty) หรือความตรงเป็นคุณลักษณะของเครื่องมือที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง แม่นยำหรืออาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงสูงนั้นทำให้ผลการวัดมีความหมายแทนคุณภาพความเที่ยงตรง แบ่งออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา หมายถึงเครื่องมือที่วัดได้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดและสามารถวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

1.2 ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึงคุณลักษณะของเครื่องมือที่สามารถวัดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดได้ถูกต้อง

1.3 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) หมายถึงเป็นความสามารถของเครื่องมือที่ทำให้ผลการวัดสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบ

1.4 ความเที่ยงตรงตามพยากรณ์ (Predictive Validity) หมายถึงคุณลักษณะของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงและผลที่ได้นั้นสามารถนำไปใช้ทำนายอนาคตได้ถูกต้อง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าหากสภาพปัจจุบันของผู้ตอบเกี่ยวกับคุณลักษณะที่วัดนั้นสอดคล้องกับการวัดในอดีตก็ถือว่าเครื่องมือวัดในอดีตมีความเที่ยงตรงตามพยากรณ์

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ความเชื่อมั่นเป็นคุณลักษณะของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ผลคงที่แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะวัดกี่ครั้ง เมื่อไหร่ ที่ไหน (ถ้าสิ่งที่ถูกวัดคงที่)

3. ประสิทธิภาพในการใช้ (Efficiency) เป็นคุณภาพของเครื่องมือที่สามารถให้ผลการวัดให้มากและถูกต้องโดยลงทุนในด้านต่าง ๆ น้อย เช่น ใช้เวลาน้อย ใช้เงินลงทุนน้อย ใช้แรงงานในวัดน้อย เป็นต้น ดังนั้นการเลือกใช้เครื่องมือนั้นควรพิจารณาว่าจะเลือกแบบใดหรือข้อความอย่างไรจึงจะวัดได้ดีกว่าถ้าสามารถใช้เครื่องมือที่มีจำนวนข้อคำถามในน้อย ๆ ได้โดยวัดได้ผลเหมือน ๆ กันกับการใช้จำนวนคนมากก็ถือว่าการใช้จำนวนข้อน้อยมีประสิทธิภาพดีกว่า หรือการใช้เครื่องมือที่ใช้เวลาในการวัดน้อยแต่ได้ผลเช่นเดียวกับการใช้

เวลามาก ๆ เราควรเลือกอย่างที่ใช้เวลาน้อย ๆ ดีกว่า นอกจากนี้ในเรื่องการลงทุนสร้างก็ควรนำมาพิจารณาประกอบด้วย เช่น ถ้าใช้เครื่องมือที่วัดได้ดีแต่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ก็ถือว่าเครื่องมือนั้นไม่มีประสิทธิภาพสู้เครื่องมือที่ลงทุนน้อยกว่าแต่ใช้ได้ดีเหมือน ๆ กันไม่ได้

4. อำนาจจำแนก (Discrimination) เครื่องมือที่มีอำนาจจำแนก หมายถึง เครื่องมือที่สามารถแบ่งหรือแยก หรือได้ว่าผู้ตอบหรือผู้ที่ถูกวัดคนใดเก่งอ่อนกว่าหรือทรดณะดี-ไม่ดีกว่ากันหรือมีลักษณะที่ต้องการมากน้อยกว่ากันอย่างไร

5. ความยุติธรรม (Fair) เครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการวัดเพื่อประเมินทางการศึกษานั้นจำเป็นต้องมีความยุติธรรมกล่าวคือ จะต้องไม่ก่อให้เกิดการได้เปรียบหรือเสียเปรียบในหมู่ผู้เข้าทำการวัดด้วยกันคุณลักษณะข้อนี้มีความจำเป็นมากเมื่อต้องการนำผลการวัดมาเปรียบเทียบกันโดยเฉพาะ

6. ความสะดวกในการใช้ เครื่องมือที่ดีจะต้องใช้ง่าย สะดวก มีคำชี้แจงชัดเจน การใช้เครื่องมือไม่ต้องอาศัยอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ยุ่งยากมากมาย ผู้ที่ใช้เครื่องมือก็ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญก็สามารถใช้ได้

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการวัดและประเมินผลเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบผู้เรียนที่จะให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครูมีหน้าที่ในการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาและบทบาทของครูในการบริหารและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู

ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลซึ่งสามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

กรมวิชาการและคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ในคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 76) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการทำหน้าที่ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ นำโรงเรียนไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งปัญญา มีบทบาท ดังนี้

1. ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

2. กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสถานศึกษาไว้ในธรรมนูญโรงเรียน มีแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา

3. ปรับปรุงการบริหารจัดการให้เอื้ออำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอนมีเสรีในการคิด พัฒนารูปแบบในการเรียนรู้ ทำการวิจัยชั้นเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างเพื่อนครู ทำงานเป็นทีมผนึกกำลังระหว่างกลุ่มวิชาพัฒนาผลการเรียนให้ได้มาตรฐานหลักสูตร

4. พัฒนาสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน สำคัญที่สุดสามารถใช้โลกเป็นห้องเรียน

5. จัดให้มีระบบนิเทศภายใน ช่วยเหลือครูในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัด การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, สื่อบนออนไลน์) กำหนดให้สถานศึกษา ดำเนินการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน 6 ประการ ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 85-86) ได้กล่าวถึงแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและสามารถดำรงชีวิตดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้เข้าใจในแนวทางพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้วยวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาตามความต้องการท้องถิ่น
5. ระดมทรัพยากรในชุมชนพร้อมทั้งแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
7. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
8. เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้บุคลากรในสถานศึกษา มีการนิเทศภายใน อย่างเป็นระบบโดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร
9. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมนำผลการวัดและประเมินมาพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
10. จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษา ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น ประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรครูให้เป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้
11. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อบริการเครือข่ายและชุมชน ประยงค์ เนาวบุตร (2556, หน้า 39-46) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหาร ในการจัดการเรียนรู้ ออกเป็น 6 ประการ คือ
 1. บทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรถ่ายทอดและชี้แจงครูทุกคน ให้เข้าใจตรงกัน คือ

1.1 จัดการเรียนรู้โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดรวมถึงจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพ

1.2 จัดสาระการเรียนรู้โดยเน้นสาระความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม

1.3 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.4 ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

1.5 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.6 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

1.7 จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้ในการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และวิทยาการประเภทต่าง ๆ

1.8 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนตามศักยภาพ

1.9 จัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรม การเรียน การรวมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

1.10 จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยสาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

1.11 ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ

ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชน

1.12 พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษา

1.13 พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้เรียน เพื่อให้ ความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. บทบาทในการพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะที่ดีในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะในการเป็นครูที่ดีหรือครูที่มีสมรรถนะ ในการจัดการเรียนรู้ คือ

- 2.1 รู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี
- 2.2 มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.3 สื่อสารให้ผู้เรียนตระหนักว่าเขาต้องเรียนรู้อะไร และเรียนไปเพื่ออะไร
- 2.4 ใช้สื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนไปอย่างรวดเร็ว และแจ่มแจ้ง
- 2.5 รู้ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลสามารถปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับ ความต้องการของผู้เรียนและสามารถแก้ไขสิ่งที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ไม่ถูกต้องได้
- 2.6 ให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2.7 ให้ข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอแก่ผู้เรียน
- 2.8 บูรณาการเนื้อหาสาระในสิ่งที่เรียนรู้กับวิชาอื่น
- 2.9 รับผิดชอบต่อผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. บทบาทในการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาท และหน้าที่ในการพัฒนาครูให้สามารถทำหน้าที่ให้เป็นครูมืออาชีพ ทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แก่ผู้เรียนและด้านการพัฒนาวิชาชีพหรือความเป็นครู ดังนี้

3.1 ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครู เช่น จัดฝึกอบรม เชิงปฏิบัติการด้านพัฒนาทักษะการสอน จัดตั้งคลินิกเพื่อความเป็นเลิศทางการเรียนการสอน จัดให้มีกิจกรรมการนิเทศแบบกัลยาณมิตร หรือแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ส่งเสริมการวิจัย ในชั้นเรียนของครู เป็นต้น

3.2 ส่งเสริมการเข้าร่วมกับครูผู้สอนเพื่อสร้างความเป็น “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนและสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนเข้าเป็นสมาชิกของกิจกรรมชมรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

3.3 ส่งเสริมและกระตุ้นการใช้ปัญญา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นให้ครูผู้สอนหมั่นตรวจสอบถึงวิธีทำงานที่เคยใช้อยู่เป็นประจำนั้นด้วยตนเองหรือกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อหาจุดเด่นหรือจุดด้อยและหาวิธีทำงานเดิมนั้นด้วยวิธีการใหม่ที่มีทางเลือกหลาย ๆ วิธีสนับสนุนให้มีการทดลองทางเลือกดังกล่าวโดยไม่ต้องกลัวว่าจะไม่สำเร็จ

3.4 ให้การสนับสนุนครูเป็นรายบุคคลเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้บางอย่างอาจทำให้ครูบางคนต่อต้าน บางคนเกิดความท้อแท้หมดกำลังใจเพราะรู้สึกว่าตกอยู่ในภาวะจำยอม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องคอยเอาใจใส่ดูแลและให้กำลังใจครูแต่ละคนอย่างใกล้ชิด

4. บทบาทในการพัฒนาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารการใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

4.1 จัดให้มีศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมโลก

4.2 จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเสริมความรู้ให้ผู้สอนรวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

4.3 เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4.4 ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

4.5 ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. บทบาทในการบริหารสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ คือ

5.1 วิเคราะห์ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ของครู

5.2 วางแผนในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ของครูให้เพียงพอและครบถ้วน

5.3 จัดระบบการใช้ การให้บริหารและการบำรุงรักษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนและครูสามารถใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ได้อย่างคุ้มค่า ทัวถึง และเสมอภาค

5.4 พัฒนาครู ผู้เรียน และบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างถูกต้อง

5.5 กำกับ ติดตาม ดูแลและให้คำปรึกษาแนะนำในการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และเป็นไปตามปฏิทินการใช้งาน

5.6 ประเมินผลการใช้ ปรับปรุง และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ของครู

6. บทบาทในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนโดยภาพรวม คือ

6.1 กำหนดให้มีแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในระดับโรงเรียน ระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระดับชั้นเรียน โดยการมีส่วนร่วมของครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

6.2 ชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักแก่ครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เห็นคุณค่าและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

6.3 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

6.4 สร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

6.5 กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม

6.6 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

เข้มทอง คิริแสงเลิศ (2555, หน้า 51-52) กล่าวว่า บทบาทที่สำคัญที่สุดของการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษามี 5 ประการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. บทบาทผู้จัดระบบการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารมีบทบาทในการจัดระบบการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2 จัดโครงสร้างการจัดการระบบการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติด้วยการจัดหน่วยงานเพื่อรองรับการจัดการเรียนรู้

- 1.3 จัดบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งต่าง ๆ ตามความสามารถและความถนัด
- 1.4 กำหนดช่องทางในการติดต่อประสานงานระหว่างบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ
2. บทบาทผู้สนับสนุนการจัดระบบการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนระบบการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 จัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 2.2 พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดประเมินผลและการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.3 พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ให้มีความสามารถและเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพของตน
 - 2.4 ส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน
 - 2.5 จัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2.6 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
3. บทบาทผู้อำนวยการความสะอาด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ดังนี้
 - 3.1 จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
 - 3.2 จัดหาแหล่งเรียนรู้ แหล่งวิทยากร ประชาชนท้องถิ่นและชุมชน
 - 3.3 จัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเอื้อต่อการเรียนรู้
 - 3.4 ประสานกับบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกสถานศึกษาเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้
4. บทบาทผู้นิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทเป็นผู้นิเทศการจัดการเรียนการสอนโดยการดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้
 - 4.1 ดำเนินการนิเทศและสร้างความตระหนักให้แก่ผู้สอนเพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทผู้สอนมาเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้ ผู้อำนวยการความสะอาดในการจัดการเรียนรู้
 - 4.2 วางแผนการนิเทศร่วมกับผู้สอน
 - 4.3 จัดให้มีกิจกรรมนิเทศเพื่อพัฒนาผู้สอนตามความต้องการและความสมัครใจ
5. บทบาทผู้กำกับ ติดตาม ประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทเป็นผู้กำกับติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

5.1 วางแผน กำกับ ติดตามประเมินผล และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
ได้รับทราบ

5.2 กำหนดวัตถุประสงค์ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมิน

5.3 ดำเนินการกำกับติดตาม ประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการจัด
การเรียนรู้ของครูให้มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยการเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน
ในด้านต่าง ๆ เช่น การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วิสัยทัศน์ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
การจัดสื่อ แหล่งเรียนรู้ การนิเทศภายใน และการวัดผลประเมินผล เพื่อให้การพัฒนางาน
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้

Eggen and Kauchak (2009, p. 10–13 อ้างอิงใน ประยงค์ เนาวบุตตร, 2556, หน้า 41)
กล่าวว่า บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้มี 3 ประการ คือ

1. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
3. มีการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 10) ได้กำหนดบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ไว้
ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการ
การเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
2. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ
กระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์รวมทั้งคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์
3. ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
4. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
5. จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยี
ที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
6. ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติ
ของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

7. วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

บทความที่เกี่ยวกับบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้โดยมีประเด็นสำคัญคือ (สหวิชา, ม.ป.ป., สื่อออนไลน์)

1. บทบาทในฐานะผู้จัดการและผู้อำนวยการความสะอาด ครูจะต้องมีข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคนรอบด้านเพื่อนำมาวิเคราะห์และจัดการอย่างเหมาะสมเป็นงานหลักที่สำคัญคือการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1.1 การวางแผนอำนวยความสะดวกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนซึ่งจำเป็นต้องมีข้อมูลผู้เรียนรอบด้าน เพื่อนำมาวิเคราะห์และจัดการได้อย่างเหมาะสม เช่น จัดการด้านแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมสนับสนุน การให้การส่งเสริม หรือการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ชุมชน บุคคลอื่น เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

1.2 การวางแผนการเรียนรู้ รวมถึงการบริหารชั้นเรียนให้สอดคล้องกับรูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง

1.3 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้งมีขั้นตอนสำคัญ คือ กำหนดจุดประสงค์ประเมินพฤติกรรมหรือความสามารถของผู้เรียนกำหนดวิธีการสอนและประเมินผล

2. กำหนดบทบาทของตนเองโดยเฉพาะการเป็นตัวกลางที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน การเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน การสร้างระบบและการสื่อสารกับผู้เรียนให้ชัดเจน การสร้างระบบควบคุม กำกับ ดูแลด้วยความเป็นธรรมและเป็นประชาธิปไตย

2.1 บทบาทในฐานะผู้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพครูมีบทบาทที่สำคัญ ดังนี้

2.1.1 การเตรียมการสอน ครูควรเตรียมการสอน ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ความสามารถและเพื่อกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระการเรียนรู้

2) วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ตลอดจนวัตถุประสงค์สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นสากล

3) เตรียมแหล่งเรียนรู้เตรียมห้องเรียน

4) วางแผนการสอนควรเขียนให้ครอบคลุมองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

4.1) กำหนดเรื่อง

- 4.2) กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
 - 4.3) กำหนดเนื้อหา ครูควรมีรายละเอียดพอที่จะเติมเต็มผู้เรียนได้ตลอดจนมีความรู้ในเนื้อหาของศาสตร์นั้น ๆ
 - 4.4) กำหนดกิจกรรมเน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติ
 - 4.5) กำหนดวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์
 - 4.6) กำหนดสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือประเมิน
3. การสอน ครูควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้
- 3.1 สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 - 3.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม
 - 3.3 จัดกิจกรรมหรือดูแลให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผนและต้องคอยสังเกตบันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏของผู้เรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มเพื่อสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้มีความเหมาะสม
 - 3.4 ให้การเสริมแรงหรือให้ข้อมูลย้อนกลับให้ข้อสังเกต
 - 3.5 ประเมินผลการเรียนเป็นการเก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลงานของผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

หลักการในการจัดการเรียนรู้ของครู

นักวิชาการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ไว้คล้าย ๆ กัน สรุปได้มี 4 ประการ คือ

1. หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ และด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้
2. หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบ และซ่อมสอน
3. หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการสร้างความสนใจ หลักการเสริมแรง
4. หลักการประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมิน การตีความหมายและการรายงานผลการประเมิน

ทองคุณ หงส์พันธ์ (2542, หน้า 9) ได้ให้ หลักการจัดการเรียนรู้ โดยกล่าวไว้เป็นบัญญัติ 20 ประการของการจัดการเรียนรู้ คือ 1) ศึกษาหลักสูตรให้กระจ่าง 2) วางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดี 3) มีกิจกรรม/ทำอุปกรณ์ 4) สอนจากง่ายไปหายาก

- 5) วิธีสอนหลายหลาก 6) สอนให้คิดมากกว่าจำ 7) สอนให้ทำมากกว่าท่อง 8) แคล่วคล่อง เรื่องสื่อสาร 9) ต้องชำนาญการจูงใจ 10) อย่าลืมใช้จิตวิทยา 11) ต้องพัฒนาอารมณ์ขัน 12) ต้องผูกพันห่วงหาศิษย์ 13) เผ้าตามติดพฤติกรรม 14) อย่าทำตัวเป็นทรราช 15) สร้างบรรยากาศไม่น่ากลัว 16) ประพฤติตัวตามที่สอน 17) อย่าตัดรอนกำลังใจ 18) ใช้เทคนิคการประเมิน 19) ผู้เรียนเพลินมีความสุข 20) ผู้สอนสนุกกับการเรียน

แนวทางการจัดการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 9–21) ได้ให้หลักการในการจัดการเรียนรู้โดยกล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติเป็นหลักสูตรที่มี มาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมาย สำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1. หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัย กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหากระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการกระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัยกระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

สรุปได้ว่า บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ในด้านความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ โดยการเตรียมศึกษาหลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ผลิตสื่อ แบบทดสอบ และวิธีการวัดประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนด ทำให้การจัดการเรียนรู้เป็นประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับผู้เรียน

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสอนคิด (Thinking School)

โรงเรียนสอนคิดมีเป้าหมายเป้าประสงค์สูงสุด (Super Goal) ซึ่ง บรรจง อมรชิวิน (2554, หน้า 38) ได้กล่าวถึง การพัฒนาโรงเรียนไปสู่การคิดไว้ว่าเป็นการสร้างให้เกิดสภาพที่เรียกว่า อุดมปัญญา (Intellectual Health) เป็นสังคมที่ดำเนินไปด้วยปัญญาโดยมีวัตถุประสงค์ระยะยาว ประกอบด้วย 5 ประการ คือ เพื่อให้เด็กมีนิสัยการคิดอย่างอิสระอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ของการมีค่านิยมเชิงบวก (Positive value) เพื่อการมีทัศนคติต่อการร่วมมือทางสังคมที่ดี มีความรับผิดชอบในเชิงศีลธรรมเพื่อมีความรู้และความพึงพอใจต่อสิ่งต่าง ๆ ของบุคคลและกฎเกณฑ์ในสภาพแวดล้อมของเขาเพื่อพัฒนาให้มีทักษะเชิงวิชาการพื้นฐานในเรื่องการเรียน การพัฒนารูปแบบสู่โรงเรียนสอนคิดให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดดังกล่าว ผู้ศึกษานำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนสอนคิด ประกอบด้วย ความหมายของโรงเรียนสอนคิด คุณลักษณะของโรงเรียนสอนคิด หลักเกณฑ์ของ การเป็นโรงเรียนสอนคิด องค์ประกอบของโรงเรียนสอนคิด และบริบทโรงเรียนสอนคิดในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

ความหมายของโรงเรียนสอนคิด

มีนักการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้ความหมายของโรงเรียนสอนคิด ดังนี้

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2559, อ้างอิงใน วรณชนก รอดหยู่, 2561) โรงเรียนสอนคิด (Thinking School) หมายถึง โรงเรียนที่สอนให้เด็กได้รู้ถึงกระบวนการเรียนรู้จากการมีส่วนร่วมของผู้เรียนว่าอยากเรียนอะไร จะเรียนอย่างไร มากกว่าการสอนเพียงเพื่อให้เด็กมีแต่

ความรู้โดยที่ไม่ได้มีขีดความสามารถในการคิดหรือเรียนรู้ได้ด้วยตนเองต่อไปอย่างไร เน้นพัฒนาทักษะการคิดให้กับเด็ก

เพชรชุตดา เกษประยูร (2559, อ้างอิงใน วรรณชนก รอดหยู่, 2561) กล่าวว่า Thinking School หมายถึง โรงเรียนที่จัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนพัฒนาทักษะกระบวนการคิด โดยพัฒนาครู บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีพฤติกรรมในการคิดทุกเรื่องมีส่วนร่วม ในการคิดวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยกระบวนการชมเชยชมเชยการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อย่างต่อเนื่อง

ทนาง ไซตีสรยุทธ์ (2559, อ้างอิงใน วรรณชนก รอดหยู่, 2561) กล่าวว่า โรงเรียนสอนคิด หมายถึง โรงเรียนที่มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้เด็กมีโอกาสคิดอย่างอิสระโดยวิธีบูรณาการ สร้างสรรค์หลักสูตรใหม่ ๆ ที่มีความหมาย มีประโยชน์ใช้กระบวนการเรียนรู้ สื่อและประสบการณ์เรียนรู้ การประเมินผลทั้งครูและนักเรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องเพื่อให้ ได้ผลสัมฤทธิ์ และทักษะการคิดของนักเรียน หากกระบวนการเกี่ยวข้องกับ การออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้เด็กสนุกกับการคิด เด็กจะอยากเรียนรู้เสริมสร้างนิสัยการเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต

พารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา (2559, อ้างอิงใน วรรณชนก รอดหยู่, 2561) โรงเรียนสอนคิดไว้ว่า โรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองศึกษา เพื่อความเจริญงอกงามของตนเองอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีทักษะชีวิต

วิเชียร ไชยบัง (2559, อ้างอิงใน วรรณชนก รอดหยู่, 2561) กล่าวว่า Thinking School หมายถึง โรงเรียนที่จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้ปลดปล่อยสิ่งที่ครอบเอาไว้ ความคิดที่ ครอบไว้ให้ทุกคนแสดงออกทางความคิดรวมทั้งฝึกให้ตั้งสติ รู้ตัว หยุดการคิดให้สามารถกำกับ ตนเองได้สร้างความเข้าใจให้เด็กคิดเป็นทำทหาย รู้หยุดการกระทำเข้าสู่ภาวะความรู้ตัว รู้สิ่งที่ ถูกต้องดีงามมีประโยชน์สิ่งที่ควรทำไม่ควรทำ

สุนิสา ชื่นเจริญสุข (2559, อ้างอิงใน วรรณชนก รอดหยู่, 2561) กล่าวถึง ความหมายของโรงเรียนสอนคิด ไว้ว่า เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้มีอิสระ ในการคิด การเลือกกระบวนการเรียนรู้โดยโรงเรียนจัดสภาพบรรยากาศให้เหมาะสมกับ ธรรมชาติการเรียนรู้ของแต่ละวัย ออกแบบกิจกรรม การวัดประเมินผลที่หลากหลายจากการ มีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้บริหาร คณะครู ชุมชน สถาบันผลิตครูในการศึกษาเรียนรู้พัฒนา ร่วมกัน

บรรจง อมรชิวิน (2554, หน้า 23) ให้ความหมายไว้ว่า ของโรงเรียนสอนคิด หมายถึง โรงเรียนที่มุ่งสอนให้ผู้เรียนได้รู้ถึงกระบวนการเรียนรู้ว่าจะเรียนอย่างไร (How to Learn)

สามารถพัฒนาได้โดยการวางกลยุทธ์พัฒนาทักษะการคิด และให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีในการนำไปใช้มีการสร้างเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีกลยุทธ์การเรียนและเครื่องมือที่ใช้ด้วยกัน ตลอดหลักสูตรผู้เรียนมีการพัฒนาและแสดงถึงความอิสระในการคิดมีทักษะของการร่วมมือในการเรียนและมีบรรยากาศการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและเข้าใจสมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมกันในพันธะพื้นฐานที่จะให้มีการคิดอย่างรอบคอบสม่ำเสมอ ต่อทุกสิ่งที่เกิดขึ้นจะเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ว่าจะคิดอย่างสะท้อนมุมมอง (Reflective) อย่างมีวิจารณญาณและอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการทำให้มีทักษะและเทคนิคในการร่วมสร้างหลักสูตรที่มีความหมายและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

ริชเชอร์ Richter (2016) ให้ความหมายว่า Thinking School หมายถึง โรงเรียนที่จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เด็กได้คิดอย่างอิสระผ่านการเล่นที่หลากหลาย ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านด้วยบรรยากาศที่ปลอดภัย

โคเซอร์ และ ล็อตโก KOLZER; and LOTTKO (2016) กล่าวว่า Thinking School หมายถึง โรงเรียนที่ให้โอกาสทุกคน ทุกชนชาติ ทุกภาษา ได้มีสิทธิเสรีภาพด้วยความเสมอภาคในการเข้ามาเรียนรู้ผ่านการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลายที่สนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ คิด แสดงออกอย่างอิสระด้วยบรรยากาศที่ปลอดภัย

แน็ปป์ Knapp (2006, Online) กล่าวว่าโรงเรียนสอนคิด หมายถึง โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเป็นชุมชนแห่งการคิดจะมุ่งมั่นเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาและแสดงให้เห็นถึงทักษะการเรียนรู้ที่เป็นอิสระ และทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้เครื่องมือการคิดและกลยุทธ์ โรงเรียนจะสร้างความสำเร็จระดับสูงและความตื่นตัว ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สมาชิกทุกคนในชุมชนจะโต้ตอบกันและพิจารณา ร่วมกันในทุกเรื่องเพื่อช่วยให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีมีคุณภาพ ชีวิตจิตใจ ความเจริญรุ่งเรืองทั้งลูกศิษย์และที่มงาน

สรุปได้ว่า โรงเรียนสอนคิด (Thinking School) หมายถึง โรงเรียนที่มุ่งเน้นส่งเสริม สนับสนุนการคิดของนักเรียนด้วยการจัดหลักสูตร สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาการคิด ให้นักเรียนมีอิสระทางความคิดและทักษะการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เครื่องมือการคิด นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถคิดตนด้วยความเสมอภาค ด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของครู บุคลิกภาพของครูที่ส่งเสริมการคิด จนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ นำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม

คุณลักษณะของโรงเรียนสอนคิด

บรรจง อมรชีวิน (2554, หน้า 32) กล่าวถึงคุณลักษณะของโรงเรียนสอนคิด ไว้ว่าเป็นโรงเรียนได้รับการพัฒนามุ่งเน้นการสอนให้นักเรียนมีการใช้ความคิดจะมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. มีการสอนทักษะการคิดอย่างเป็นกิจจะลักษณะ
2. มีการกระตุ้นและช่วยกล่อมเกลาให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์
3. การพัฒนาให้เกิดอุปนิสัยการคิด (Habit of mind)
4. การปรับทัศนคติในการใช้ความคิด ซึ่งประกอบด้วย
5. การคิดอย่างเห็นการเกาะเกี่ยวกันของสิ่งต่าง ๆ (interdependent)
6. การรู้จักรับผิดชอบต่อความเสี่ยง
7. การควบคุมอารมณ์ได้
8. การมีอารมณ์ขัน
9. การที่รู้จักคิด (Thinking about Thinking)

การพัฒนาสู่โรงเรียนสอนคิด

ขั้นตอนในการทำให้เกิดโรงเรียนแห่งการคิดได้จะต้องมีการวางแผนพัฒนาและดำเนินการในขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ คือ

ขั้นตอนวางแผน

เป็นการวางแผนกลยุทธ์เพื่อกำหนดทิศทางและแนวทางในการที่จะพัฒนาอย่างไรในเรื่องของทักษะการคิด การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย จุดเน้นการใช้เครื่องมือการคิดต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างให้เกิดวัฒนธรรมแห่งคิดอันจะช่วยสนับสนุนให้การคิดมีคุณภาพและการเรียนรู้อย่างเป็นอิสระ ขั้นตอนดำเนินงานเป็นขั้นตอนการดำเนินการตามแผนที่สำคัญ คือ

1. การสอนผู้เรียนให้ใช้เครื่องมือการคิดที่มีประสิทธิผลและกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพของการคิด
2. การทำให้การเรียนรู้สะท้อนผ่านทางปรัชญาและการเรียนรู้ด้วยปัญญาของตนเอง (Met cognition)
3. การพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนให้มีความตื่นตัวในลักษณะอุปนิสัยการคิด เช่น การเป็นคนช่างสงสัยและการเป็นคนทำอะไรต่อเมื่อไหร่ให้มีความเพิ่มพูนขึ้น
4. ช่วยผู้เรียนรู้ให้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของแนวคิด (Concepts) และการรู้จักตั้งคำถามในวิชาต่าง ๆ และมีการประเมินผลอื่น ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อถึงการพัฒนาความคิดที่ดีขึ้น

บริบทโรงเรียนสอนคิด

1. บริบทของโรงเรียนสอนคิดในประเทศไทย

บริบทของโรงเรียนสอนคิดในการศึกษาคครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาบริบทของโรงเรียนสอนคิดในประเทศไทย ได้แก่ โรงเรียนอำนวยการศิลป์ โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนเพลินพัฒนา โรงเรียนนครคุณลิกขาลัย โรงเรียนสัตยาไส และโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา (วรรณชนกรอดหยู่, 2561, หน้า 48-63) ดังนี้

โรงเรียนอำนวยการศิลป์ เป็นโรงเรียนเอกชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ควบคู่กับหลักสูตรของประเทศอังกฤษ (National Curriculum) ทำให้เกิดเป็นนวัตกรรมหลักสูตรผสมผสานไทยและอังกฤษ (Combined Thai-British Curriculum) โรงเรียนได้รับการรับรองให้เป็นศูนย์การจัดสอบนานาชาติ หรือ Cambridge International Examination Centre สามารถจัดสอบ IGCSE และ A Levels ได้ตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2552 เป็นต้นมา ทำให้โรงเรียนอำนวยการศิลป์เป็นโรงเรียนสองภาษาในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ แห่งแรก และเป็นโรงเรียนแห่งเดียวที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นศูนย์สอบของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เพชรชุกดา เกษประยูร ประธานบริหารบอกประสบการณ์ถึง 5 ปี ของการดำเนินการภายใต้การเป็น Thinking Schools ของโรงเรียนอำนวยการศิลป์ ว่าได้พิสูจน์ให้เห็นถึงศักยภาพในด้านการศึกษาเพื่อการเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนด้วยการส่งเสริมการคิดที่สามารถวัดความสำเร็จได้แล้วอย่างเป็นรูปธรรมหากจะย้อนไปมองถึงความสำเร็จของ Thinking Schools ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนอำนวยการศิลป์ถือว่าเป็นโรงเรียนส่งเสริมการคิดแห่งแรกของไทย ที่ได้รับการรับรองโดยมหาวิทยาลัย Exeter ประเทศอังกฤษให้เป็น Thinking Schools แห่งแรกของไทยและยังเป็นโรงเรียนแรกในเอเชียด้วยเส้นทางสู่ความสำเร็จของ Thinking Schools ครู คือ หัวใจหลักอย่างหนึ่งในกระบวนการการศึกษา โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูเป็นอันดับแรกเพื่อให้เชี่ยวชาญในการจัดการสอนทั้งแบบ Montessor และ Project Approach แล้วครูยังต้องได้รับการปูพื้นฐานระบบการศึกษาที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered Education) โดยจะร่วมกับโครงการ Thai Schools of Excellence ของมูลนิธิ ครูจิตร-ครูเอิบ ทั้งสุบุตร มูลนิธิชิน โสภณพนิช และคุณหญิงชดช้อย โสภณพนิช ก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่โครงการ Thinking Schools การฝึกอบรม Thinking Schools เริ่มมาตั้งแต่ปี 2552 โดยได้รับความร่วมมือจากโรงเรียน King's School ประเทศนิวซีแลนด์ ต่อมาโรงเรียนได้ขยายเครือข่ายความร่วมมือการอบรมและดูงานไปที่ Wales และอังกฤษ ครูได้รับการฝึกอบรมและดูงานในแต่ละปีอย่างต่อเนื่องจนครบทั้งโรงเรียนปัจจุบัน โรงเรียนอำนวยการศิลป์

มีทีม Thinking Schools ที่จัด Workshop ภายในโรงเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อให้บริการแก่ครู และครูสามารถเลือกเข้าอบรมเพิ่มเติมในหัวข้อที่ตรงกับความต้องการได้เรื่อย ๆ สำหรับ รูปแบบของโรงเรียนส่งเสริมการคิดจะต้องจัดการเรียนการสอนในแนวทางเดียวกันทุกชั้นเรียน และทุกห้องเรียน ครูต้องมีเป้าหมายในการฝึกการคิดของนักเรียนในทิศทางเดียวกันเข้าใจ วิธีการและเทคนิคการสอนรวมถึงฝึกวิธีการคิดของนักเรียนในระบบเดียวกันโรงเรียน จึงจะพัฒนาการคิดของนักเรียนในที่สูงขึ้นได้ เมื่อครูทั้งโรงเรียนหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว และทำอย่างต่อเนื่องก็จะเกิดแรงขับเคลื่อนผลักดันเด็กให้มีความสามารถในการคิดซึ่ง โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาอย่างน้อย 3 ปี กว่าจะได้เห็นผล TSI (Thinking Schools International) เนื่องด้วยมีทั้งครูไทยและครูต่างชาติและต่างมีความสามารถสอนในแนวทางของ Thinking Schools อย่างดีเยี่ยม โรงเรียนอานวยศิลป์

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโรงเรียนสอนคิด โรงเรียนอานวยศิลป์ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของครู การพัฒนาครู การพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการคิด การจัดการสอน คุณลักษณะของนักเรียนที่ส่งเสริมการคิด การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม การคิด นโยบายโรงเรียนสอนคิด

โรงเรียนรุ่งอรุณ ให้ความสำคัญต่อการวางรากฐาน “การเรียนรู้เป็น” ที่ครบถ้วน สมบูรณ์ของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ซึ่งมีได้เป็นไปเพียงมิติแห่ง “ความรู้” เพียงอย่างเดียว แต่ควรเป็น “กระบวนการพัฒนา” ด้านความคิด สติปัญญาและจิตใจไปพร้อมกัน โดยได้นำ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบองค์รวมมาเป็นแนวทางของการสร้างหลักสูตร โดยอิงอาศัยหลักพุทธธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญและเชื่อมโยงการเรียนรู้ นั้น ๆ ให้เกิดประโยชน์ กับชีวิตจริงของผู้เรียนโดยตรงทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะสร้างความรู้ด้วยตนเอง พร้อมทั้ง จัดการความรู้และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้เองโรงเรียนมีแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ที่ชัดเจนซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายที่มีบทบาทต่อการเรียนการสอนได้ดำเนินไปอย่างพร้อมเพรียงกัน จนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันได้ในที่สุด

หลักการที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของ โรงเรียนรุ่งอรุณมีองค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้ 1) มาตรฐานหลักสูตรรายวิชา (Subject Oriented) โรงเรียนรุ่งอรุณ ได้ทำการวิเคราะห์และประมวลผลการศึกษาและทดลองปฏิบัติรายวิชาในทุกระดับชั้น (เรียงลำดับ 12 ระดับชั้น) และสรุปเป็นหลักสูตรรายวิชา ได้แก่ 1) วิชาภูมิปัญญาภาษาไทย 2) วิชามนุษย์ และสังคมศึกษา 3) วิชาวิทยาศาสตร์ (ธรรมชาติศึกษาและประยุกต์วิทยา) 4) วิชาคณิตศาสตร์ 5) วิชาภาษาอังกฤษ 6) วิชาศิลปะและทัศนศิลป์ 7) วิชาดนตรีไทย นาฏศิลป์ 8) วิชาดนตรีสากล 9) วิชาพลศึกษา 10) วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทั้งหมดนี้

ได้จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพื่อบ่งบอกแนวคิดหลัก ขอบเขต และองค์รวมของเนื้อหา จุดประสงค์การบรรลุผลการเรียนรู้ของเนื้อหาตามระดับชั้นนั้น ๆ โดยละเอียด เพื่อให้เป็นแนวทางด้านเนื้อหาสาระและเป้าหมายเชิงคุณภาพของผู้เรียนตามลำดับแต่ละชั้น

2) หน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม (Integrating or Thematic Based Unit of Contents) จากมาตรฐานหลักสูตรรายวิชาในข้อ 1) ซึ่งได้บ่งบอกทิศทางเป้าหมาย ขอบเขตของเนื้อหาสาระในแต่ละระดับไว้แล้วอย่างชัดเจน ครูจะใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ช่วยให้สามารถนำมาออกแบบสร้างหน่วยการเรียนรู้ โดยทำการศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเพื่อระบุ “ความเชื่อมโยง” ต่อเนื่องของเนื้อหาสาระที่สัมพันธ์กันเป็นองค์รวม (ตามธรรมชาติและความ เป็นจริงขององค์ความรู้ชุดนั้น ๆ) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงที่มาที่ไปและความสำคัญของเรื่องรวม นั้น ๆ ซึ่งมักจะมีคุณค่าต่อบุคคลจึงจะสามารถเข้าใจและประมวลภาพรวมของมวลสาระนั้น ๆ ในหลากหลายมิติได้และอาจเชื่อมโยงกับมวลสารอื่น ๆ ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ครูจะเป็น ผู้พิจารณากำหนดโครงเรื่องเพื่อให้เหมาะสม โดยจะมีความกว้างหรือลึกซึ่งเพียงใดขึ้นอยู่กับวัย และภาวะการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โรงเรียน รุ่งอรุณมีการผสมผสาน “ความรู้” และ “กระบวนการ” เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมให้กับผู้เรียน แต่ละวัยแต่ละรายวิชา โรงเรียนมีแนวทางชัดเจนให้ครูเป็นผู้ออกแบบวางแผน “หน่วยการเรียนรู้ บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวม” ขึ้นอย่างครบวงจรและเป็นไปตามหลักสูตรรายวิชาเพื่อใช้เป็น แผนการเรียนการสอนโรงเรียนรุ่งอรุณเลือกแนวทางแห่งการพัฒนาปัญญาเป็นแม่บทในการ จัดกระบวนการศึกษาที่ชัดเจนอาศัย 2 ปัจจัยหลัก คือ กัลยาณมิตรและโยนิโสมนสิการ โรงเรียนสร้างกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดวิถีคิดจากประสบการณ์จริงระหว่างครู นักเรียน และสื่อจริงตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมนั้น ๆ การกำหนดกระบวนการเรียนรู้นี้ถือเป็น หลักการสำคัญสำหรับทุกระดับและทุกรายวิชาแต่อาจจะมีรายละเอียดแตกต่างกันออกไป โดยที่นักเรียนเป็นผู้ลงมือทำหรือร่วมปฏิบัติกิจกรรมจะเห็นได้ว่าแต่ละกิจกรรมหรือแต่ละ วิธีการจะนำไปสู่เป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างหลากหลายในทุกมิติ เช่น มิติของ พฤติกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน บริหารเวลา ความมุ่งมั่นตั้งใจ และประสิทธิภาพของการทำงาน มิติด้านความเข้าใจและความแม่นยำในเนื้อหาสาระหรือ ด้านคุณภาพทางสติปัญญาาระดับต่าง ๆ เช่น การคิดเชื่อมโยง การคิดแก้ปัญหา การสืบค้น การประมวล การสรุป เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนรุ่งอรุณระดับประถม เป็นการบูรณาการสู่ชีวิต คำนึงถึงการสร้างเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความสามารถในการเรียนรู้รอบด้านทั้งในส่วนของความรู้ที่จำเป็นต่อการทำความรู้จักเข้าใจใน ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวโดยอาศัยเนื้อหาสาระของวิชาต่าง ๆ โดยมีภาษาไทย

และคณิตศาสตร์เป็นหลัก ควบคู่ไปกับการสร้างอุปนิสัยของผู้ที่มีความสนใจ ใฝ่รู้ มีวินัย ในตนเอง มีความเพียรพยายามในการทำงานให้สำเร็จด้วยการจัดบรรยากาศและกิจกรรม การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ร่วมกับเพื่อน และครูได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ความหลากหลาย สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของวิชาที่เรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนรุ่งอรุณพัฒนาความคิดและจิตใจ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนามนุษย์ ดังนั้นโรงเรียนรุ่งอรุณจึงถือเป็นภารกิจหลักของ การศึกษาควรเริ่มต้นที่ตนเองเพื่อการเป็นผู้รู้คิดก่อนและนำการพัฒนาความคิดและจิตใจไปสู่ เยาวชนรุ่นลูกหลาน จึงให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก อย่างรอบด้าน อาทิ การวิจัยและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนาครู การวิจัยและพัฒนาผู้ปกครอง การวิจัยและพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการวิจัยและพัฒนา นักเรียนซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ การวิจัยและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้เป็นการศึกษาวิจัย ที่มุ่งศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาการพัฒนาความคิดและจิตใจ บทบาทของพ่อแม่และครู ในการฝึกสติสัมปชัญญะ วินัยแห่งการเรียนรู้ บทบาทครูที่เป็นกัลยาณมิตรและโยนิโสมนสิการ ที่เป็นเครื่องมือพัฒนาทางปัญญา การวิจัยและพัฒนาครูที่ได้ตั้งคำถามการวิจัยว่าด้วยรูปแบบ วิธีของโรงเรียนรุ่งอรุณให้ครูเกิดความเข้าใจในตนเองอันเป็นความจริงภายในและเข้าใจ ในสาระอันเป็นความจริงภายนอกนั้น ครูสามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีปฏิบัติ เกิดความเข้าใจ และสร้างความรู้ใหม่อันเป็นสัมมาทิฐิทั้งต่อตนเองผู้เรียนและชุมชนได้จริงหรือไม่ การวิจัยและ พัฒนาผู้ปกครองที่ได้ตั้งคำถามการวิจัยว่า 1) ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็ก มากน้อยเพียงไร 2) โรงเรียนรุ่งอรุณสนับสนุนให้เกิดชุมชนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งครู เด็ก ผู้ปกครองด้วยท่าทีอย่างไรและ 3) อย่างไรจึงเป็นวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ที่พึงประสงค์ของ ชุมชน การวิจัยและพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่ได้ตั้งคำถามการวิจัยว่า หน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาแบบองค์รวมจะมีผลต่อคุณภาพและความสามารถ ทางปัญญาของทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนจริงหรือไม่ และการวิจัยและพัฒนานักเรียนที่ได้ ตั้งคำถามการวิจัยว่า คุณภาพนักเรียนโรงเรียนรุ่งอรุณที่ได้เรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม คืออย่างไร

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโรงเรียนสอนคิด โรงเรียนรุ่งอรุณ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการคิด การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การคิด กระบวนการพัฒนาครู ชุมชนการเรียนรู้ การเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครอง

โรงเรียนเพลินพัฒนา มุ่งวางแนวทางหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงบริบท ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ของผู้เรียนและโรงเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีหลักการดังนี้ จัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเน้นไปที่ การพัฒนาองค์ความรู้จากแม่บทที่เป็นหัวใจของวิชาและมุ่งจัดการ “วิชา” เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อผู้เรียนตามปรัชญา แนวทางและหลักการของโรงเรียน พัฒนาองค์ความรู้ที่นำมาใช้ในการ เรียนการสอนให้ทันสมัย นับตั้งแต่วิธีการเข้าสู่ตัวความรู้ ทฤษฎี และข้อมูลที่เลือกใช้ ตลอดจนกระทั่งวิธีการประยุกต์ใช้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับความรู้นั้น จัดสรรสาระวิชา ทั้งหมดให้มีเนื้อหาเชื่อมโยงต่อเนื่อง ประสานกันทั้งในกลุ่มสาระเดียวกัน ระหว่างกลุ่มสาระ ของทั้งชั้นปี และระหว่างระดับชั้นอย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิผลทางวิชาการสูงสุด แก่นักเรียน ใส่ใจในเนื้อหาวิชาที่ประสานกับชีวิตจริงไปจนถึงการนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับอาชีพ และการสร้างสรรค์ที่ดีแก่สังคมที่เป็นบริบทของโรงเรียนและของผู้เรียนตามศักยภาพของวัย ประสานแนวทางการเรียนรู้ระหว่างการเรียนการสอนแนววิชาการกับแนวอาชีพวะที่มีการฝึกฝน และปฏิบัติจริง มีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จากตัวเอง เป็นการ “รู้” จริง “เป็น” จริง สร้างสรรค์ได้และปรับปรุงตัวเองได้ สามารถ ถ่ายทอด ปลุกเร้าการเรียนแก่ผู้อื่นได้ จัดให้มีวิถีชีวิต การงานของชีวิตโอบล้อมการเรียน ของนักเรียนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้โรงเรียนเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เรียนรู้ ผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรมเป็นหลัก ซึ่งสามารถทำได้โดยจัดเข้าไปในการทำงานทั่วไป ของโรงเรียน ให้เป็นการเรียนรู้ของบุคลากรในทุกหน่วยงาน การพัฒนา กระบวน การเรียนรู้ โรงเรียนเพลินพัฒนามุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะตนที่ต้องอาศัย ปัญญาต่าง ๆ ของมนุษย์ตามทฤษฎีพหุปัญญาของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) โรงเรียนจึงให้ความสำคัญกับรูปแบบการสอนที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนที่มีรูปแบบ การเรียนรู้ที่แตกต่างได้พัฒนาได้อย่างเต็มที่ โดยมีแนวทางการประเมินผลนักเรียน ที่สอดคล้องกัน นอกจากนี้โรงเรียนเพลินพัฒนายังให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อม ในการเรียนรู้โดยอาศัยแนวคิดเรื่องการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ซึ่งโรงเรียนเพลินพัฒนามีแนวทางการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้ 1) จัดการเรียนรู้ที่พัฒนา สมองซีกซ้าย คือ ด้านการคำนวณ ตรรกะ ให้สัมพันธ์กับสมองซีกขวา คือ ศิลปะ ดนตรี ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการเพราะมองว่ามนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาสมองไปได้ 2 ซีก พร้อมกันและจะส่งเสริมการทำงานของอีกซีกหนึ่งด้วย 2) ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด คือ เรียนรู้ วิธีเรียนและวิธีคิดจะไม่เน้นการเรียนแบบครูเป็นผู้ป้อนวิชาตลอดเวลาเรียนเน้นความเข้าใจ ในสาระมีการแทรกกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้ตลอดเวลาและมีความเชื่อมโยงระหว่างวิชา

ด้วยกัน เช่น วาดรูปประกอบการเรียนเลข วิทยาศาสตร์ เรียนภาษาอังกฤษด้วยการร้องเพลง มีการออกเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ 3) สอนให้นักเรียนกล้าแสดงออกจำนวนนักเรียนต่อห้อง ประมาณ 25 คน ในชั้นประถม และ 30-35 ในชั้นมัธยมทำให้การเรียนการสอนสามารถเป็นการสื่อสาร 2 ทางระหว่างครูกับนักเรียนได้ นักเรียนที่นี้จะถูกสอนให้กล้าถามและแสดงความคิดเห็นหน้าห้องเรียนได้รวมถึงจะมีการแบ่งกลุ่มออกมานำเสนอหน้าห้องเรียนเป็นระยะ และ 4) สอนให้นักเรียนมีจริยธรรมและสามารถมีทักษะชีวิตที่จะเป็นคนดีของสังคมและสามารถเอาตัวรอดได้ เช่น นักเรียนทุกคนจะต้องล้างจานที่ตนเองทานในเวลาอาหารเที่ยง วิชาสังคมจะเป็นวิชาที่สอนให้นักเรียนใช้ความคิดวิเคราะห์สอนให้รู้จักสิ่งรอบตัวเรา ในแง่มุมต่าง ๆ รู้ประวัติศาสตร์ในอดีตเพื่อมาประยุกต์ใช้ในอนาคตเพื่อตนเองและประเทศชาติ สำหรับหน่วยวิชาของโรงเรียนเพลินพัฒนา คือ การนำเอาจุดแข็งของการเรียนแบบ “หน่วยการเรียน” ที่เน้นเรื่องเนื้อหาสาระวิชาและจุดแข็งของการเรียนแบบ “โครงการ” ที่เน้นเรื่องการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติมาผสานกันเป็นการเรียนแบบ “หน่วยวิชา” ที่มีการจัดวางลำดับ บรรยากาศ เงื่อนไขในการเรียนรู้และมีการวางแผนการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายได้ค้นพบแนวทางการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาเป็นของตัวเองซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในแต่ละช่วงชั้นก็จะมี ความแตกต่างกันออกไปในการเรียนการสอนครูโรงเรียนเพลินพัฒนาจะออกแบบให้ทุกสาระ วิชาที่แตกต่างและหลากหลายมีแนวคิดร่วมกันเพื่อฝึกให้เด็กได้คิดแบบบูรณาการและเชื่อมโยง ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเพลินพัฒนาอาศัยกระบวนการเสวนา แลกเปลี่ยนผ่านเวที “เปิดมุมมองชุมชนแห่งการเรียนรู้” หลายครั้งจนกระทั่งได้วิสัยทัศน์ว่า โรงเรียนเพลินพัฒนาจะมุ่งมันไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ ฝ่ายบริหารจึงเลือกที่จะเริ่มต้นจากจุดที่เล็กที่สุดในโรงเรียน คือ ห้องเรียนใช้วิธีการวิจัย และพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้แนวใหม่ขึ้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโรงเรียนสอนคิด โรงเรียนเพลินพัฒนา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำผู้บริหาร การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการพัฒนาสมอง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การวิจัย และพัฒนาของครู การวัดผลประเมินผล

โรงเรียนดรุณสิกขาลัย ด้านการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนดรุณสิกขาลัย มีพื้นฐานมาจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและบทบาทของเทคโนโลยี ที่นำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาของ The Future of Learning Group at The Media Lab of MITมาเป็นเวลากว่า 20 ปี ผสมผสานกับประสบการณ์ของมูลนิธิศึกษาพัฒนาและมูลนิธิไทยคม

ในการนำแนวทางการเรียนรู้มาใช้การจัดการศึกษาของโรงเรียนตรุณสิกขาลัยจึงอยู่ภายใต้แนวความคิดหลัก 3 ด้าน คือ 1) หลักการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism) ของ Prof. Seymour Papert แห่ง The Media Lab of MIT เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน 2) หลักการองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ของ Peter M. Senge แห่ง The Sloan School of Management, MIT เป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียน 3) หลักการพัฒนาศติตามวิถิปุทท (Mindfulness Meditation) เพื่อปลูกฝังให้นักเรียน ครู บุคลากร และผู้บริหาร มีสติรู้จักตนเอง มีอัตตาคำ อันท่านนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ที่ดีได้เป็นคนดี และคนเก่ง โรงเรียนไม่ได้แบ่งเด็กออกเป็นชั้นเรียนตามลำดับชั้นที่มีอยู่ในระบบการศึกษา แต่แบ่งตามความพร้อมด้านกระบวนการเรียนรู้โดยพิจารณาจากความสามารถทางการเรียนรู้ ให้เป็น “ผู้เรียนรู้เป็น” โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ขั้นต้น (Beginner) ขั้นกลาง (Intermediate) และขั้นก้าวหน้า (Advanced Learner) โดยในขั้นก้าวหน้า เด็กจะสามารถสร้างโครงงานของตนเองศึกษาข้อมูลในเชิงค้นคว้าวิจัยในแนวลึก ประมวลสรุปความรู้เป็นการทดลองลงมือปฏิบัติและสรุปผลเองได้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โรงเรียนตรุณสิกขาลัย มีเป้าหมายในการจัดตั้งโรงเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนใหม่ตามทฤษฎี เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา โรงเรียนตรุณสิกขาลัยมีรูปแบบและขั้นตอนการสร้างปัญญา 8 ขั้นตอน ดังนี้ เมื่อกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตรุณสิกขาลัยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางจึงให้หน้าหนักกับการเรียนรู้จากการสร้างสรรค์โครงงานของนักเรียนจุดเริ่มต้น จึงต้องมุ่งไปที่ความสนใจของเด็กนักเรียนเป็นสำคัญ ขั้นตอนแรกโรงเรียนแห่งนี้จะให้เด็กนักเรียน รวมกันกลุ่มละประมาณ 6-7 คน เพราะเด็กแต่ละคนจะมีความสนใจแตกต่างกันออกไป ครู หรือ facilitator จึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยเชื่อมโยงโครงการของผู้ที่มีความสนใจใกล้เคียงกันเป็นโครงงานขึ้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโรงเรียนสอนคิด โรงเรียนตรุณสิกขาลัย ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาครู การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนสัตยาไส

การจัดการศึกษา

1. ด้านหลักสูตร

1.1 ใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยยึดมาตรฐานแกนกลาง มีการเรียนรู้สาระครบทั้ง

8 สาระ

1.2 เพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้อีก 1 กิจกรรมคือกิจกรรมทักษะชีวิต

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

โรงเรียนสัตยาไส ใช้หลัก “Educare” โดยมุ่งสิ่งที่ดีจากนักเรียน ตั้งคำถามที่ดี และสร้างสรรค์ โน้มนำให้สวดมนต์ ปฏิบัติสมาธิ ระลึกถึงบุญคุณของผู้อื่น บุญคุณของสรรพสิ่ง มีความอ่อนน้อม มีความเคารพ มีความเมตตากรุณา ฯลฯ อยู่เป็นปกตินิสัย “คุณธรรม 5 ประการ” ซึ่งถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตและดำเนินกิจกรรมทั้งหลาย ในโรงเรียนสัตยาไส คือ 1) เปรมา (ความรักความเมตตา) 2) สัตยา (ความจริง) (สัตยาไส = มารดาแห่งความจริง) 3) ธรรมา (การประพฤติชอบ) 4) สันติ (ความสงบสุข) 5) อหิงสา (การไม่เบียดเบียน) และมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาตามอักษรย่อที่รวมกันเป็นคำว่า “EDUCATION” คือ 1) Enlightenment (การรู้แจ้ง) 2) Duty and Devotion (การปฏิบัติหน้าที่ และการเสียสละ อุทิศตน) 3) Understanding (ความเข้าใจองแท้) 4) Character (อุปนิสัยที่ดีงาม) 5) Action (การนำความรู้ไปปฏิบัติ) 6) Thanking (การมีใจกตัญญูรู้คุณ) 7) Integrity (ความมีเกียรติ) 8) Oneness (ความมีใจสมานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน) 9. Nobility (ความสง่างาม) โรงเรียนใช้หลักการ “การเรียนรู้โดยนักเรียนเป็นศูนย์กลาง” และ “การเรียนรู้แบบบูรณาการ” เช่น ให้นักเรียน (เริ่มแต่ชั้นอนุบาล) ร่วมกำหนดหัวข้อที่จะเรียนรู้แล้วครูเป็นผู้เอื้ออำนวย (ไม่ใช่สอน) ให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยเน้นการเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติได้ เห็นได้ ฟังได้ สัมผัสได้ ทดลองได้ คิดอย่างเหมาะสมทำให้เด็กเป็นคนเก่ง คนดี ในส่วนของการเรียนรู้อย่างบูรณาการ ก็มีตัวอย่างของการ “บูรณาการการเรียนรู้ เรื่อง สุขกาย สบายใจ” ซึ่งนักเรียน ชั้น ม. 1-3 เรียนด้วยกันเริ่มต้นด้วยการนั่งสมาธิร่วมกันแล้วแบ่งเป็น 4 กลุ่ม แยกย้ายไปเรียนรู้ไปตามฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน กลับมารวมกันในช่วงท้ายแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการเรียนรู้จากแต่ละฐาน พร้อมอภิปรายแล้วจบด้วยการทำสมาธิ แผ่เมตตาและทำความเคารพ โรงเรียนสัตยาไส ได้นำหลัก “ศีล สมาธิ ปัญญา” มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เน้น “ความรัก ความเมตตา” และ “คุณธรรม” โดยบูรณาการเข้าไปในการเรียนการสอนและกิจกรรมทั้งหลาย เช่น ก่อนรับประทานอาหารจะมีการสวดมนต์ขอบคุณพ่อแม่ ครู ธรรมชาติ โดยมีนักเรียนเป็นผู้นำ นักเรียนทุกคนกล่าวถ้อยคำ “ข้าวทุกจาน อาหารทุกอย่าง...” ตามด้วยการพูดเป็นภาษาอังกฤษ (เด็กอนุบาลก็พูดอย่างนี้ ทั้งสองภาษา)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโรงเรียนสอนคิด โรงเรียนสัตยาไส ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของครู การเลี้ยงดู บุคลิกภาพของครูที่ส่งเสริมการคิด การพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล

โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา หรือ “โรงเรียนนอกกะลา” จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 โดย PBL (Problem Based Learning) ซึ่งเป็นนวัตกรรมหนึ่งในการพัฒนาความฉลาดภายนอก (ความเข้าใจต่อโลกและปรากฏการณ์) ให้กับผู้เรียนของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนาเป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากปมปัญหาสู่ปัญญา เพราะสังคมโลกนับวันจะยิ่งซับซ้อนขึ้น จำนวนปัญหาจะมากขึ้น ซับซ้อนขึ้น ยุ่งเหยิงขึ้น กระบวนการเรียนรู้โดย PBL จะทำให้ผู้เรียนไม่ตื่นกลัวกับปัญหาของปัญหา เป็นเรื่องท้าทาย ซึ่งจะนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจต่อปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหา กระบวนการทำความเข้าใจต่อปัญหาและกระบวนการหาวิธีการหรือนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา ผู้เรียนจะต้องใช้ความรู้อันหลากหลาย (Multi Knowledge) และทักษะที่หลากหลาย (Multi Skills) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าถึงความเข้าใจหลักของเนื้อหาชุดนั้นจนเกิดทักษะอันหลากหลายที่จำเป็นสำหรับศตวรรษใหม่ (21st Century Skills) ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และการเรียนอย่างต่อเนืองตลอดชีวิต ทักษะการสังเคราะห์ข้อมูลและการจัดการความรู้ ทักษะชีวิต (ทำกินเป็น อยู่ได้ ใช้เป็น) เช่น ทักษะ ICT การทำงานร่วมกัน การจัดการความขัดแย้ง การสื่อสาร การคิดหลายระดับ การสร้างปัจจัยการดำเนินชีวิต การดูแลสุขภาพ การแสวงหาข้อมูล การปรับตัว การออกแบบวิถีชีวิต อุปนิสัย การชี้นำตนเอง จิตสำนึกต่อคนอื่น วัฒนธรรมอื่นและต่อโลก

จิตศึกษาเป็นรูปแบบนวัตกรรมเพื่อให้เป็นแนวคิดและกระบวนการพัฒนาทั้งครูและเด็กให้เกิดการเรียนรู้และองกามด้านในหรือความฉลาดด้านจิตวิญญาณ ปัญญาภายในหรือความฉลาดด้านในหมายรวมถึงความฉลาดทางด้านจิตวิญญาณ S9 และความฉลาดทางด้านอารมณ์ EQ ซึ่งได้แก่ การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง (รู้ตัว) และผู้อื่น การเห็นคุณค่าในตัวเองคนอื่นและสิ่งต่าง ๆ เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมายและมีความหมายการอยู่ด้วยกันอย่างภราดรภาพยอมรับในความแตกต่าง เคารพและให้เกียรติกัน การมีวินัยมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมอยู่อย่างพอดีและพอใจได้ง่ายการมีสติ อยู่เสมอ รู้เท่าทัน อารมณ์เพื่อให้รู้ว่าต้องหยุดหรือไปต่อกับสิ่งที่กำลังเป็นอยู่มีความสามารถจัดการอารมณ์ตนเองได้ การมีสัมมาสมาธิเพื่อกำกับความเพียรให้การเรียนรู้หรือการทำงานให้ลุล่วงมีความอดทนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างตนเองกับสิ่งต่าง ๆ นอบน้อมต่อสรรพสิ่งที่เกื้อกูลกันอยู่ มีความรัก ความเมตตา มหาศาล พัฒนานวัตกรรมเป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากปมปัญหาสู่ปัญญา PBL (Problem based Learning) กระบวนการทำความเข้าใจต่อปัญหาและกระบวนการหาวิธีการหรือนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนจะต้องใช้ความรู้อันหลากหลาย (Multi Knowledge) และทักษะที่หลากหลาย (Multi skills) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าถึงความเข้าใจ

หลักของเนื้อหาชุดนั้น และเกิดทักษะอันหลากหลายที่จำเป็นสำหรับศตวรรษใหม่ (21st Century Skills) สร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ พัฒนานวัตกรรมสำหรับองค์กรเพื่อมุ่งพัฒนาครูและการพัฒนาองค์กรที่เรียกว่า ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งมีองค์ประกอบสองส่วนที่สำคัญคือ การสร้างความเป็นชุมชนให้เกิดขึ้นในองค์กรและการจัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างหลากหลายระหว่างกัน เป้าหมายสำคัญของ PLC คือ การสร้างการเรียนรู้ของครูร่วมกันเพื่อให้ทุกคนได้ยกระดับความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่จะสอนมีทักษะการจัดการเรียนการสอนและมีจิตวิญญาณของความเป็นครูในแบบโรงเรียนนอกกะลา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโรงเรียนสอนคิด โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของครู การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การเลี้ยงดู บุคลิกภาพของครูที่ส่งเสริมการคิด ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ

บริบทของโรงเรียนสอนคิด (Thinking School) ในต่างประเทศ

พัฒนาการของการสอนการคิดในประเทศสำคัญ ๆ การสอนให้รู้จักคิดคงจะมีมานานนับร้อย ๆ ปี แต่การมุ่งเน้นการเรียนการสอนให้รู้จักการคิดในโรงเรียนอย่างจริงจังและเป็นระบบเริ่มต้นในรวมทศวรรษที่ 1970 จะนำเสนอกำเนิดของ 7 ประเทศที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อังกฤษ นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ดังนี้ (บรรจง อมรชวิน, 2554: หน้า 27-32)

โรงเรียนสอนคิดในสหรัฐอเมริกา

แนวคิดโรงเรียนสอนคิดในสหรัฐอเมริกา เริ่มจาก Dewey (1916) ให้ความสนใจเกี่ยวกับการสอนการคิดในระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการสอนคิดเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอนและต่อมาในปี 1961 National Education Commission ได้ระบุถึงความจำเป็นที่จะต้องให้การสอนคิดเป็นแกนกลางของการเรียนการสอนในสหรัฐอเมริกาจึงมีการดำเนินการมาตามลำดับแต่การเริ่มจริงจังอาจเริ่มในช่วงปี 1979 โดยนักวิชาการสองคนที่สนใจในเรื่องของการพัฒนาความคิด คือ ดร.เฮวิต กลีสัน และ ดร.เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน ได้นำแนวคิดของการสอนให้รู้จักคิดด้วยการคิดเทคนิคต่าง ๆ ขึ้นมาแนะนำในสหรัฐอเมริกาขึ้นเป็นครั้งแรกโดยแต่เดิมอาจมีการพูดถึงมากแต่ขาดเครื่องมือในการช่วยสอนและนับเนื่องจากนั้นมาก็ได้รับความนิยมน้อย่างกว้างขวางมีโรงเรียนต่าง ๆ ได้นำวิธีการและแนวคิดไปใช้ไม่เพียงเฉพาะในโรงเรียนยังได้นำไปใช้ในภาคธุรกิจและภาครัฐด้วย เพราะเทคนิคการสอนให้คิดใช้ได้กับคนทุกกลุ่มทุกประเภทมีการฝึกอบรมทักษะการคิด

จำนวนมาก โดยเฉพาะให้กับโรงเรียนในชุมชนต่าง ๆ บริษัท และหน่วยงานของรัฐ ระยะเพียง 5 ปี แนวคิดดังกล่าวก็ขยายไปอย่างกว้างขวางนับตั้งแต่มกราคม 1983 เป็นต้นมา การเคลื่อนไหวในสหรัฐอเมริกาในการสอนให้รู้วิธีคิดนับว่าเป็นแนวทางสำคัญ สำหรับโรงเรียน และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยเริ่มจากโรงเรียนของรัฐบาลในนิวยอร์ก ชิคาโก ซานฟรานซิสโก ดีทรอยต์มินนิอาโพลิส และเมมphis เป็นต้น โดยเริ่มแรกเป็นการนำแนวคิดวิธีการของ ดร.เดอ โบโน มาประยุกต์ใช้ นับว่าเป็นการแหวกแนวออกไปจากวิธีคิดแบบเดิม ๆ ถือว่าเป็นวิธี ในการพยายามหาแนวทางใหม่ ๆ ในการมองปัญหาบนรากฐานความคิดที่ว่าจะต้องมีการใช้ วิธีการใหม่ ๆ ในการคิดและการคิดไม่ใช่เรื่องที่จะปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติแต่เป็นเรื่อง ที่ต้องสร้างสรรค์และใช้วิธีที่แยบยล

โรงเรียนสอนคิดในออสเตรเลีย

พัฒนาการการสอนให้คิดในออสเตรเลียเกิดขึ้นอย่างใกล้เคียงกับในสหรัฐอเมริกา ดร. ไมเคิล เฮวิต กิลสัน เป็นชาวออสเตรเลียที่เป็นผู้ริเริ่มตอนเริ่มแรกในปี 1979 ที่ใช้แนวคิด โรงเรียนสอนให้คิด (School of Thinking) ไม่ใช่เป็นเพียงการสอนทักษะการคิดแต่เป็น การฝึกอบรมครูให้รู้จักคิดก่อน (Teacher of Thinking) และได้กลายเป็นกระแสอย่างมาก ในการสอนเรื่องการคิดในโรงเรียนในปี 1983 มีการนำเทคนิคการคิดในแบบใช้หมวกความคิด (Thinking Hats) มาใช้ในการสอนในการคิดด้วยซึ่งเป็นวิธีการที่พัฒนาโดย ดร.เอ็ดเวิร์ด เดอโบโน ซึ่งเป็นผู้ที่คิดวิธีคิดแบบหมวก 6 ใบ ต่อมาได้มีการพัฒนาออกมาในรูปของซอฟต์แวร์ สำหรับสมองในการเป็นตัวช่วยทักษะการคิดและนับว่าเป็นการยกระดับนวัตกรรมทางปัญญา (Innovation Intelligence) อย่างกว้างขวาง และ ดร.กิลสัน ได้ใช้วิธีการที่เรียกว่า The Scheyville Method ในการช่วยพัฒนาการคิด รัฐวิกตอเรีย จัดว่าเป็นรัฐแรกที่น่าเรื่องของการสอนการคิด บรรลุเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรภายใต้แผนงานมาตรฐานการเรียนรู้ทางการศึกษา ของรัฐวิกตอเรีย (Victorian Education Learning Standards-VELS) ของเด็กนักเรียนในระดับ ชั้นประถม 1-6 และหลายโรงเรียนในออสเตรเลียก็มีการเรียนการสอนกันมาก รวมทั้งในระดับ มหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยวิกตอเรียก็มีการสอนเรื่องการคิดโดยเป็นส่วนหนึ่งของ หลักสูตรในต้นปี 2009 รัฐบาลออสเตรเลียให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างมากจึงจัดให้มีการรณรงค์ในเรื่องการคิดในระดับชาติโดยให้ชื่อว่า National Brain Training Engine ในออสเตรเลียหรือที่เรียกกันว่าโดยย่อว่า The Big Brain Train ฟุ่งเป้าที่จะให้คนออสเตรเลีย คิดเป็นและเห็นว่าเป็นสิ่งที่จะสร้างคนให้มีความฉลาดและออสเตรเลียก็จะเป็นชาติที่ฉลาด (Clever Country) ในที่สุด

โรงเรียนสอนคิดในอังกฤษ

การสอนการคิดในอังกฤษได้รับอิทธิพลเริ่มแรกจากแนวคิด Feuerstein และ Lipman รวมทั้ง เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน จนทำให้เกิดแนวคิดต่อเนื่องในอังกฤษ อาทิ Nickerson, Perkins และ Smith (1985) ที่ได้คิดค้นโปรแกรมการสอนคิดมากถึง 30 โปรแกรม Sternberg และ Berg (1992) ได้เสนอ Teaching Thinking นำเสนอทฤษฎีและเทคนิคที่ใช้ในห้องเรียนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ก็มีการคิดค้นโปรแกรมการสอนการคิดอย่างอื่นอีก เช่น ในการคิดแก้ไขปัญหาด้วยแนวทาง TASC (Thinking Actively in Social Context (Wallace; and Adams. 1993) นอกจากนี้มีการนำเสนอแนวทาง (ACTS Activating Children's Thinking Skills (McGuinness. 1999) แนวคิดที่พัฒนาต่อมาเป็นการเน้นกลยุทธ์ในศิลปะการสอนในแขนงต่าง ๆ อาทิ Thinking Through Geography, Thinking Through Primary Teaching, Thinking Through History งานวิจัยของ Philip Adey และ Michael Shayer (2002) ที่ King College ในเรื่อง Cognitive Acceleration Through Science Education (CASE) ที่พัฒนามาตั้งแต่ทศวรรษ 1980 และตอนต้น 1990 ที่ทดลองการคิดในวิชาวิทยาศาสตร์ที่ดูเหมือนจะเห็นผลการวิจัยที่แจ่มชัดถึงผลกระทบต่อเรื่องของทักษะการคิดในอังกฤษซึ่งปัจจุบันก็มีการขยายไปยังวิชาอื่น ๆ ทุกแนวทางการพัฒนาการคิดมักจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องของภาษา กระบวนการพูด และการอภิปรายว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างทักษะการคิด อาทิ งานของ Dawes, et al. (2000) ใน Thinking Together ที่มุ่งเรื่องของความมีเหตุมีผลและศิลปะการสอน นอกจากนี้แนวคิดที่มุ่งเน้นในเรื่องการอภิปรายในห้องเรียนก็นับว่ามีความสำคัญ นอกจากนี้แนวคิดที่นึกแนวออกมาของ Robert Fisher (2001) ในการพัฒนาทรัพยากรในห้องเรียนเพื่อพัฒนาไปสู่ชุมชนใฝ่รู้ (Community of Enquiry) ก็นับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาไปสู่การคิดเช่นกัน Hindsford C of E Primary School, UK โรงเรียนต้องการเชื้อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และต้องการให้มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เสมอ ความต้องการเกิดจากการที่ต้องปรับปรุงเนื่องจากว่าผลการสอบ SAT ต่ำ เครื่องมือที่ใช้ในการสอนการคิด คือ แผนที่ความคิด (Thinking Maps) ของ David Hyerle พยายามใช้ TM

โรงเรียนสอนคิดในนิวซีแลนด์

โรงเรียนสอนคิดในนิวซีแลนด์นับว่าเป็นประเทศผู้นำทางด้านการศึกษาการสอนประเทศหนึ่ง การสอนคิดของโรงเรียนในนิวซีแลนด์มีพัฒนาการไล่เลี่ยกันมากับของสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย โรงเรียนที่สอนในเรื่องการคิดชั้นนำในนิวซีแลนด์ เช่น โรงเรียนเซนต์จอร์จ (Wanganui) ได้มีการสอนให้คิดมากกว่า 15 ปี โดยใช้เครื่องมือที่สำคัญทั้งในเรื่องของอุปนิสัยการคิด การพัฒนาแบบพหุปัญญา รวมทั้งเรื่องของการออกกำลังสมอง

นอกจากนี้ก็มีการใช้เทคนิคอื่น ๆ ที่สำคัญคือ แผนที่ความคิด (Thinking Maps) ซึ่งนักเรียนจะนำเครื่องมือการคิดต่าง ๆ นี้ไปประยุกต์ใช้กับทุกวิชาที่เรียนรวมทั้งในการทำงานต่าง ๆ Stanley Park Infants School, Sutton โรงเรียนใช้หลักเรียนรู้ในการคิดกับเรียนรู้ในการเรียน (Learning to think and learning to learn) เป็นแนวทางโดยใช้เครื่องมือหลายอย่างคือ แผนที่ความคิด (Thinking Maps, Habits of Mind, DATT (Direct Attention Thinking Tools), Mind Mapping, Mrs.Potter's Questions

แผนการดำเนินการนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและประกาศวิสัยทัศน์ใหม่ทางการศึกษาของนายกรัฐมนตรี ลี เซียน ลุง (Prime Minister Lee Hsien Long) ใน พ.ศ. 2547 ที่ต้องการครู “ลดการสอนเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ให้มากขึ้น” (Teach Less, Learn More–TLLM) ซึ่งหมายถึง ให้ครูลดการสอนลงแต่ให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับประกาศวิสัยทัศน์ให้สิงคโปร์เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และมีโรงเรียนที่เน้นสอนให้นักเรียนเป็นนักคิด (Thinking Schools, Learning Nation–TSLN) ใน พ.ศ. 2540 ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการนี้ทำให้โรงเรียนต่าง ๆ ต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ ตั้งแต่หลักสูตรจนถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนทำให้โรงเรียนต่าง ๆ ต้องพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรสถานศึกษา (School-based Curriculum Innovations–SCI) ของแต่ละโรงเรียนขึ้นทั้งนี้นวัตกรรมหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียนอาจมีความแตกต่างกันและโรงเรียนต่าง ๆ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันได้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหนึ่งโรงเรียนต้นแบบจำนวน 29 โรงเรียน ที่นำร่อง “หลักสูตรลดการสอน เรียนรู้ให้มากขึ้น” ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งโปรแกรมการคิด (Thinking Programme) นี้ถือได้ว่าเป็นจุดเด่นในการพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน

โรงเรียนสอนคิดในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

โรงเรียนสอนคิดประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน การจัดการศึกษาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน โดยเฉพาะในช่วงประถมศึกษาจะเน้นหลัก ๆ เพียง 2 วิชาคือ ภาษาเยอรมันและคณิตศาสตร์ ส่วนวิชาอื่น ๆ นั้น (รวมทั้งวิทยาศาสตร์) สำคัญรองลงมาและค่อย ๆ มีมากขึ้นตามสาขาวิชาชีพที่นักเรียนเลือกในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นการจัดการศึกษาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันจะเน้นให้นักเรียนรู้จักตนเองเพื่อให้นักเรียนทราบว่าตนเองชอบและอยากประกอบวิชาชีพใดซึ่งเราจะเห็นได้จากการทำงานที่ให้นักเรียนเลือกประเภทโรงเรียนที่ค่อนข้างเร็ว คือ ป.4 เมื่อเทียบกับประเทศไทย ม.3 นอกจากนี้ยังมีโครงการแนะแนวทางวิชาชีพสำหรับนักเรียนเป็นปกติและเป็นรายบุคคลด้วยซึ่งบริษัทต่าง ๆ จะเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทมากในส่วนนี้ด้วยการเรียนรู้ของนักเรียนจึงค่อนข้างมีความหมาย

เพราะนักเรียนจะรู้ว่าตนเองจบไปแล้วจะทำหรือประกอบอาชีพอะไร การจัดการเรียนการสอนเด็กอย่างไรให้เก่งคิดเก่ง เรียนรู้ระบบการศึกษาของเยอรมันเองแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ มีการแบ่งประเภทของโรงเรียนเริ่มตั้งแต่ช่วงวัยประมาณ 10 ขวบ (หลังจากเรียนประถมได้ 4 ปี) ซึ่งประเภทของโรงเรียนที่ว่ามี 3 แบบคือ 1) Gymnasium คือโรงเรียนที่เรียนเพื่อจะเข้ามหาวิทยาลัยต่อในอนาคตเน้นที่วิชาการ 2) Realschule คล้ายกับ Gymnasium แต่ความเข้มข้นของหลักสูตรจะน้อยกว่าแต่ถ้าเด็กเก่งจะสอบเข้าไป Gymnasium ก็ได้และมีการฝึกงานด้วย 3) Hauptschule เน้นไปที่การฝึกอาชีพเฉพาะทางมีการฝึกงานอย่างจริงจัง ซึ่งการจะเลือกโรงเรียน 3 ประเภท การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยที่นี้หากเป็นของรัฐบาลส่วนใหญ่แทบไม่ต้องเสียเงินค่าเทอมหรือถ้าเสียก็เสียน้อยมาก มหาวิทยาลัยเปิดหลักสูตรที่เป็นภาษาอังกฤษ เยอรมันสนับสนุนอย่างเต็มที่ที่นักศึกษาที่ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนั้นอายุเฉลี่ยที่จบของการศึกษาปริญญาตรีสูงกว่าที่อื่นผลสำเร็จในการพัฒนาสติปัญญา การคิดของเด็กปฐมวัยของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีประชากร 82,000,000 คน มีความทันสมัยและความก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะผลสำเร็จด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีของประเทศสร้างชื่อเสียงโด่งดังทั่วโลกตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 สิ่งที่น่าชื่นชมอย่างยิ่งคือ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้ได้รับรางวัลโนเบลมี 50% เป็นชาวเยอรมัน

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ประวัติและข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จัดตั้งขึ้นจากนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชนและประชาชนในจังหวัดเชียงราย ตามที่ นางรัตนา จงสุทธานามณี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ในขณะนั้น แกลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย และผ่านการประเมินความพร้อมจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 กระทรวงศึกษาธิการให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายเปิดทำการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2549 มีครูจำนวน 12 คน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 126 คน มีผู้บริหารสถานศึกษา คือ นายศราวุธ สุตะวงค์ โดยใช้อาคารศูนย์ส่งเสริมสาคิตและจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง (ข้างโรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย) เป็นอาคารเรียนชั่วคราว ในปีพ.ศ. 2550 ได้ย้ายสถานที่ตั้งโรงเรียนมาอยู่ในบริเวณศูนย์บูรณาการการเรียนรู้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย (สนามกีฬากลางจังหวัดเชียงราย) เปิดสอนในระดับชั้น

อนุบาล 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดการเรียนการสอน 3 โปรแกรมหลักสูตร คือ โปรแกรมวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และโปรแกรมกีฬา-ภาษา ปัจจุบันมี ดร.ศราวุธ สุตะวงศ์ ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ที่เชื่อว่านักเรียนทุกคนมีดีแต่แตกต่างกันตามศักยภาพและส่งเสริมสู่ความเป็นอัจฉริยภาพและกำหนดหลักการศึกษา “ให้ความรักก่อนให้ความรู้” “สร้างคนดีก่อนคนเก่ง” ให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด “เด็กทุกคนเก่งทุกรายแต่เก่งคนละด้าน” ปรับเรื่องการจัดการเรียนการสอนใหม่ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ค้นหาความเก่ง ความถนัดของตัวเองให้พบ มีทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ฝึกทักษะ กระบวนการและการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการปลูกฝังวินัยและคุณธรรมเชิงลึกจึงจัดการศึกษาไว้ 3 หลักสูตร 4 ช่วงชั้น 14 โปรแกรม ดังนี้ (หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย, 2562) หลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program: EP) ห้องเรียนพิเศษเตรียมแพทย์-วิศวะ (Genius Science-Math: GSM) ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (Talented Science-Math: TSM) ห้องเรียนความเป็นเลิศทางด้านภาษา (Talented English Program: TEP) ห้องเรียนทั่วไป (Talented General: TGP) ห้องเรียนผู้นำแห่งการพัฒนา (Citizen Empowerment Program: CEP) ห้องเรียนพิเศษเตรียมความพร้อมสู่สี่เหล่าทัพ (Pre-Cadet: PCD) ห้องเรียนเตรียมความพร้อมสู่ผู้บริหารธุรกิจ (Pre-Mini Master of Business Administration: Pre-Mini MBA) ห้องเรียนความเป็นเลิศด้านธุรกิจค้าปลีก Retail Management Program: RMP) ห้องเรียนเตรียมครูทายาท (Pre-Educator Program: PEP) ห้องเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศด้านดนตรี ศิลปะการแสดง (Performing Art Program: PAP) ห้องเรียนการจัดการครัวและศิลปะการประกอบอาหาร (Smart Chef Program: SCP) ห้องเรียนพาณิชย์นาวี (Merchant Marine Program: MMP) และหลักสูตรอัจฉริยภาพทางด้านกีฬา (Excellent Sport: E-Sport) โดยให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเป็นที่ยอมรับยกย่องให้เป็นต้นแบบในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีคณะมาศึกษาดูงานทุกปีการศึกษาไม่ต่ำกว่า 400-500 คณะ สื่อมวลชนเผยแพร่อย่างต่อเนื่องเป็นสถานศึกษามีรูปแบบการเรียนการสอนคิดเป็นวิธีการกระบวนการของสถานศึกษาเป็นการเฉพาะ โดยมีประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนรู้และประสิทธิผลด้านผู้เรียน ส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับ

การพัฒนาให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบโรงเรียนแห่งการคิดทุกคน โดยมีรูปแบบแผนการสอนคิดและเครื่องมือการสอนคิดของสถานศึกษาโดยครูในโรงเรียนทุกคนใช้จัดการเรียนการสอนตลอดถึงเผยแพร่ให้สถานศึกษาอื่น ๆ ทุกสังกัดไปใช้หลังผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว (ศราวุธ สุตะวงศ์, 2562, หน้า 12)

การจัดกระบวนการเรียนการสอนคิดตามแนวทาง Thinking School ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีหลักการที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้ (ศราวุธ สุตะวงศ์, 2562, หน้า 21-24)

1. บทบาทครูเป็นทั้งผู้ช่วยเหลือและผู้ร่วมงาน
2. นักเรียนทำงานเป็นทีม เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. นักเรียนรู้จักคิดนอกกรอบ มีแนวคิดเพิ่มที่หลากหลาย เพิ่มพูนปัญญา ค้นพบตัวเอง
4. นักเรียนฝึกลองผิดลองถูกในการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน
5. ครูใช้คำถามในการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าตอบคำถามตลอดเวลา
6. กระบวนการเรียนในชั้นเรียนเป็นขั้นตอนตามรูปแบบ Thinking Whiteboard (DO NOW, PURPOSE, WORK MODE, REFLECTIVE THINKING)
7. ครูใช้เครื่องมือการคิด Thinking Tools ในชั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสม่ำเสมอ
8. นักเรียนได้แสดงความคิดของตนเองเป็นรายบุคคลและเห็นความสำคัญของการเรียนที่เน้นความเข้าใจมากกว่าการท่องหรือจำ
9. ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ นำทักษะการคิดไปใช้ในชีวิตประจำวันได้สม่ำเสมอ และสามารถคิดในระดับสูงได้เป็นอย่างดี
10. นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล ตลอดถึงใช้วิจารณญาณตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนฐานข้อมูลที่รอบด้าน

กระบวนการเรียนการสอนคิดตามแนวทาง Thinking School มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการสอนคิด 4 ขั้นตอนเรียกว่า “Thinking Whiteboard” ซึ่งเป็นองค์ประกอบรูปแบบการสอน Thinking School ที่ครูทุกคนเป็นผู้จัดการเรียนการสอนในรายชั่วโมง/คาบ ดังนี้

DO NOW

หมายถึง ขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียนของนักเรียนและครู เป็นการบอกหรือแจ้งให้นักเรียนรับรู้ว่าครูต้องการให้นักเรียนปฏิบัติอะไร หรือทำอย่างไรโดยครูต้องเริ่มขั้นตอนนี้ก่อนทุกครั้งที่จะสอน ซึ่งปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนได้ เช่น คำถาม เกม ภาพ เสียง สื่อ วิดีทัศน์ ฯลฯ ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดให้เห็นว่านักเรียนได้ใช้การคิดคล่อง คิดไว คิดทันทีทันใด ระยะเวลาในขั้นตอนนี้ใช้เวลารวมประมาณ 1-5 นาที

จุดประสงค์ของ Do Now เป็นกิจกรรมเรียกความสนใจ อุ่นเครื่อง (Warm Up) เตรียมพร้อมนักเรียนเข้าสู่การเรียนรู้ หรือ (อาจจะ) ทบทวนความรู้เดิมที่เรียนในเนื้อหาวิชาที่เรียนมาก่อน หรือชั่วโมง/คาบเรียนก่อน

พฤติกรรมของนักเรียนในช่วง DO NOW นักเรียนนั่งและเงยบ่าอัตโนมัติ มีสมาธิเพื่อจะทำตามคำสั่ง ไม่จดคำสั่ง เริ่มทำด้วยตัวเอง คิดด้วยตัวเอง จัดการกับตนเองให้พร้อม กับเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น ๆ

พฤติกรรมของครูในช่วง DO NOW เขียนคำสั่งให้ชัดเจน กำหนดเงื่อนไขเวลา (Time Frame) ครุ่นคิดการพูด ไม่ควรอธิบายคำสั่ง เดินดูนักเรียนทำงานและช่วยนักเรียนที่สงสัย อธิบายหรือบอกนักเรียนที่สงสัยเบา ๆ ภายนอก

PURPOSE

หมายถึง ขั้นตอนการแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในชั่วโมง/คาบเรียนนั้น ๆ ให้นักเรียนและครูได้รับทราบ ขั้นตอนของ Purpose เป็นการบอกครูและนักเรียนว่าจะสอนหรือเรียนอะไร และเพื่อให้รู้สิ่งใดในชั่วโมง/คาบเรียนนี้

การเขียน Purpose ให้เขียนที่กระดานว่า “เราจะเรียนเรื่อง.....เพื่อ.....” จุดประสงค์มาจากมาตรฐานหรือตัวชี้วัดของเนื้อหาหรือรายวิชาที่จะสอน ระยะเวลาในขั้นตอนนี้ใช้เวลารวมประมาณ 1-3 นาที (เท่านั้น)

ตัวอย่างเช่น

1. เราจะเรียนเรื่อง การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์ผลดีผลเสียของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ (ที่มาตัวชี้วัด: ส 3.2 ม. 4-6/3)

2. เราจะเรียนเรื่อง ระบบหายใจ ระบบน้ำเหลือง ระบบภูมิคุ้มกัน เพื่ออธิบายการทำงานของระบบหายใจ ระบบน้ำเหลือง และระบบภูมิคุ้มกันได้ (ที่มาตัวชี้วัด: ว 1.1 ม. 2/2)

3. We will study about skimming and scanning to compare and express opinions about matters/issues/news and situations read. (ที่มาตัวชี้วัด: F1.2 M. 4-6/4)

WORK MODE

หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและครู ครูจะออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองอย่างไรก็ได้ในชั้น Work Mode เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของวิชา เนื้อหา หรือกลุ่มสาระที่ตนเองสอน เช่น ครูบอก ครูอธิบาย ครูบรรยายให้ข้อมูล ครูสาธิต ครูแจกใบงาน หรือนักเรียนอ่านใบงาน นักเรียนค้นข้อมูล นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงานนักเรียนปฏิบัติตามที่กำหนด งานเดี่ยว งานกลุ่ม นักเรียนนำเสนอ ในชั้นเรียน นักเรียนและครูวิพากษ์แลกเปลี่ยน นักเรียนทำใบงานชิ้นงาน/แบบฝึกหัด ฯลฯ ช่วงกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือการสอนคิด (Thinking Tools) ในชั้นตอนนี้ (10 เครื่องมือการสอนคิด) รวมระยะเวลาในชั้นตอนนี้ใช้เวลารวมแล้วประมาณ 30-45 นาที (เท่านั้น)

ข้อควรคำนึงถึงในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและครูหรือชั้น Work Modes คือ ครูไม่ควรพูด บอก หรือบรรยายมากกว่านักเรียน หากหนึ่งชั่วโมงคาบเรียน ครูควรใช้ระยะเวลาไม่เกิน 15 นาที และการจะให้นักเรียนทำกิจกรรมใดเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ กิจกรรมใดที่ช่วยเพิ่มความเข้าใจ และจะใช้เครื่องมือการสอนคิดใด เพื่อจะช่วยถอดหรือสรุปความเข้าใจของผู้เรียนให้บรรลุผลเร็วขึ้น จะแบ่งช่วงต่าง ๆ ในชั้น Work Mod ให้กับกลุ่มนักเรียนที่มีความแตกต่างกันตามความถนัด เพศ วัย หรือโปรแกรมหลักสูตรที่แตกต่างกันอย่างไร

พฤติกรรมของครูในช่วง Work Mode ไม่สอนหรืออธิบายทั้งคาบ เดินดูหรือเข้าถึงนักเรียนในชั้นเรียนให้ได้ทุกคน กระตุ้นนักเรียนที่ไม่พร้อมจะเรียน ฟัง หัน ชม ด้วยการให้กำลังใจ มีสัญญาณหรือสัญลักษณ์เรียกความสนใจ หรือตอนที่เปลี่ยน Mode หรือขั้นตอนการเรียนรู้ เข้าสอนตรงเวลาปล่อยตรงเวลาตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนด ไม่มอบภาระงานที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนให้นักเรียนเอาไปทำนอกห้องเรียนหรือทำเป็นการบ้าน จะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนขาดระเบียบวินัยในการเรียน

พฤติกรรมของนักเรียนในช่วง Work Mode เงื่อนไขเวลาหรือ Time Frame เป็นสิ่งสำคัญ ต้องตรงต่อเวลาทั้งการเข้าเรียนและเลิกเรียน ต้องทำภารกิจของการเรียนรู้ให้เสร็จสิ้นในห้องเรียนกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นรูปแบบ Active Learning มีกิจกรรมการเรียนรู้ให้เรียนรู้ ค้นคว้านำเสนอฝึกปฏิบัติตลอดทั้งชั่วโมง/คาบเรียน ไม่มีโอกาสว่าง หลับ หรือแม้แต่หยิบโทรศัพท์ขึ้นมาเล่น หากในแผนการเรียนรู้ของครูมิได้ระบุว่านำโทรศัพท์ขึ้นมาค้นคว้า ทดสอบ วัดผล หรือเรียน Online ผ่านมือถือได้ซึ่งจะเห็นวาระระเบียบวินัยฝึกได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน

REFLECTIVE THINKING

หมายถึง ขั้นตอนการสรุปบทเรียนหรือสะท้อนผลของการเรียนในชั่วโมง/คาบเรียนนั้น ๆ ว่านักเรียนเข้าใจหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ขั้นตอน Reflective Thinking เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน เพื่อทบทวน ย้ำ หรือสรุปเนื้อหาหรือบทเรียนที่เรียนในชั่วโมงคาบเรียนนั้น ๆ ตลอดถึงนำข้อสอบที่เคยออกในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนในชั่วโมงคาบเรียนนี้ ตลอดถึงเคยออกใน O-Net/NT มาถามนักเรียนทั้งห้องเพื่อวัดความเข้าใจการเรียนในวันนี้ และลดปัญหาการติวข้อสอบในเวลาอื่น ๆ

คำถามที่ควรใช้ในขั้นตอน Reflective Thinking เช่น

1. 1 สิ่ง que นักเรียนได้รับในชั่วโมง/คาบเรียนนี้คืออะไร
2. 1 หรือ 2 สิ่ง que นักเรียนสงสัยในชั่วโมงคาบเรียนนี้คืออะไร
3. 3 สิ่ง que นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้หรือประยุกต์ใช้
4. สิ่ง que นักเรียนอยากเรียนรู้ หรืออยากค้นคว้าเพิ่มเติม หรืออยากรู้ในชั่วโมงคาบเรียนต่อไปคืออะไร

5. ข้อสอบที่ครูนำมาให้ดูพวกเราจะตอบข้อไหนกัน เพราะเหตุใด

กติกาในการตอบคำถามขั้นตอน Reflective Thinking (ห้ามตอบซ้ำกัน) แบบฝึกหัดแบบทดสอบ หรือข้อสอบ แต่เป็นขั้นเป็นตอนการตอบคำถามด้วยปากเปล่า Feedback หรือ Reflect เท่านั้น ระยะเวลาในขั้นตอนนี้ใช้เวลารวมประมาณ 5-10 นาที (เท่านั้น)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เข้มเพชร ประดับศรี (2554) ได้ศึกษางานวิจัยการพัฒนาคู่มือของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการพัฒนาคู่มือของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานฝ่ายวิชาการ และครู จำนวน 554 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่า F (F-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาคู่มือของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ด้านการพัฒนาคู่มือโดยกระบวนการปฏิบัติงาน

ด้านการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาครูโดยกระบวนการบริหาร และด้านการพัฒนาครูโดยตนเอง 2) ด้านการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยภาพรวม ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การฝึกอบรมครูเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การจัดแผนงานหรือโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูและการนำผลจากการฝึกอบรมไปใช้พัฒนา การเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนการสอน ตามลำดับ 3) ด้านการศึกษาดูงานนอกสถานที่ โดยภาพรวม ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูเข้ารับการศึกษาอบรม ณ สถาบันฝึกอบรมหรือหน่วยงานต่าง ๆ การสนับสนุนให้ครูศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยและนำมาใช้ในการพัฒนา การปฏิบัติงานและการสนับสนุนให้ครูศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นตามลำดับ 4) ด้านการพัฒนาครูโดยกระบวนการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การให้ความรู้ ความเข้าใจงาน ในหน้าที่ก่อนให้ครูรับตำแหน่งใหม่ การประชุมชี้แจงการปฏิบัติงานแก่ครูเป็นระยะ ๆ และการให้คำปรึกษาหารือเมื่อประสบปัญหาในการทำงานได้ตลอดเวลาตามลำดับ 5) ด้านการพัฒนาครูโดยตนเอง โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง การจัดให้มีการทำงานเป็นทีม ปลูกจิตสำนึกการทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมาย เดียวกันและการจัดให้มีการประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนตำแหน่ง วิทยฐานะ และเลื่อนเงินเดือนตามลำดับ 6) ด้านการพัฒนาครูโดยกระบวนการบริหาร โดยภาพรวม ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ได้แก่ การให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา การส่งเสริมให้ ครูปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษาและการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจตามลำดับ 7) เปรียบเทียบการพัฒนาครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ทวีป วงศชาลีกุล และคณะ (2555) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนากระบวนการพัฒนาครู โดยยึดสมรรถนะเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกระบวนการพัฒนาครู โดยยึดสมรรถนะเป็นฐานเพื่อพัฒนากระบวนการพัฒนาครูโดยยึดสมรรถนะเป็นฐาน และเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของกระบวนการพัฒนาครูโดยยึดสมรรถนะเป็นฐาน

ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูต้นแบบ จำนวน 230 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความคิดเห็นครูต้นแบบ เกี่ยวกับความเป็นไปได้ของกระบวนการพัฒนาครูโดยยึดสมรรถนะเป็นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน โดยตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์ แอลฟา การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เกี่ยวกับสภาพปัญหาของกระบวนการพัฒนาครูโดยยึดสมรรถนะเป็นฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเบื้องต้น โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ด้วยการหาค่าเฉลี่ยค่าร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

- 1) สภาพปัญหาของกระบวนการพัฒนาครูโดยยึดสมรรถนะเป็นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน มีปัญหา 4 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านครู ด้านหลักสูตร ด้านนโยบาย และด้านสภาพแวดล้อม
- 2) กระบวนการพัฒนาครูโดยยึดสมรรถนะเป็นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน จากการตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความสอดคล้องเหมาะสมทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดตัวแบบสมรรถนะ การประเมินสมรรถนะ การพัฒนาสมรรถนะ และการประเมินการพัฒนาสมรรถนะ และ 3) กระบวนการพัฒนาครูที่พัฒนาขึ้นพบว่าการกำหนดตัวแบบสมรรถนะ การประเมินสมรรถนะ การพัฒนาสมรรถนะ และการประเมินการพัฒนาสมรรถนะของกระบวนการพัฒนาครูโดยยึดสมรรถนะเป็นฐานมีความเป็นไปได้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19, 4.25, 4.49 และ 4.41 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของกระบวนการพัฒนาครูโดยยึดสมรรถนะเป็นฐานอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32

จักรพงษ์ ทังมิตรชวี (2559) ศึกษาวิจัยการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมาบตาพุดพันพิทยาคาร จังหวัดระยอง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาบตาพุดพันพิทยาคาร จังหวัดระยอง และเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาบตาพุดพันพิทยาคาร จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมาบตาพุดพันพิทยาคาร ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Checklist) ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ

ค่า (Rating scale) 5 ระดับ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-independent t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามรายด้าน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ส่วนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาบตาพุดพันพิทยาคาร จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา ดังนี้ เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาบตาพุดพันพิทยาคาร จังหวัดระยอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาบตาพุดพันพิทยาคาร จังหวัดระยอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชฎาพร สีหาวงศ์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จากผลการลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ

ฐิติมา ภมรคณ (2560) ศึกษาผลการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปี การศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่างมี 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า

1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

น้ำฝน ชื่นชม (2560) การวิจัยในครั้งนี้ความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 3) เพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิแบ่งตามขนาดโรงเรียนและเทคนิคการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 159 คน และครู 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modify) แบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูล

โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การดำเนินการมี 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. องค์ประกอบของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้

2. สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ภาพรวมระดับการปฏิบัติในสถานศึกษามีสภาพการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้คือ ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.73$) ความสามารถในการออกแบบ การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.60$) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.54$) และข้อที่มีการปฏิบัติ น้อยที่สุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.50$) สภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้คือ ข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมาคือ ความสามารถในการ ออกแบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.59$) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.57$) การจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.54$) และข้อที่มีระดับความต้องการน้อยที่สุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.51$)

3. การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้แก่ 1) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 3) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วินัย นาคำ (2560, หน้า 75) ศึกษาสมรรถนะหลักของครูตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของครูตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 58 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า

1. สมรรถนะหลักของครูตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ การบริการที่ดี การทำงานเป็นทีม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานและการพัฒนาตนเอง ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบสมรรถนะหลักของครูตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบสมรรถนะหลักของครูโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบสมรรถนะหลักของครูโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อังจิมมา คงโอ (2560) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้และด้านการพัฒนาครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับการจัดการศึกษาที่ปฏิบัติการสอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สถิติ T-test (Independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variance) ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง 3) ครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน และ 4) ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

มณฑิตา สุตัญตั้งใจ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์โรงเรียนหนองแขงวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 22 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ 2) พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ตามทางเลือกและแผนปฏิบัติการร่วมกัน และ 3) ติดตามผลการพัฒนาครู

ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนหนองแขวงวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และนักเรียนโรงเรียนหนองแขวงวิทยานุกูล จำแนกเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจำนวน 19 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 57 คน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยมีรูปแบบกระบวนการดำเนินงานวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การเตรียมการวิจัย ระยะที่ 2 การปฏิบัติการวิจัย 2 วงรอบ และระยะที่ 3 การสรุปผลการพัฒนา เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามแบบประเมินตนเองแบบสังเกตพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนหนองแขวงวิทยานุกูล มีดังนี้

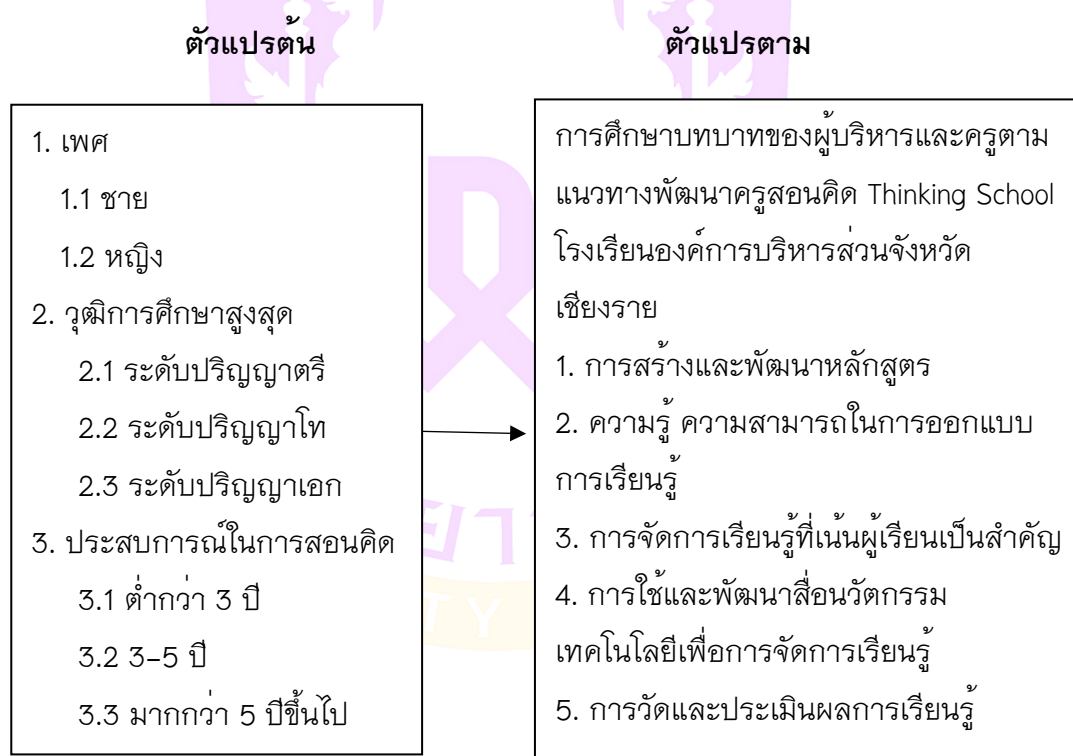
- 1) สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ คือ ครูมีการจัดการเรียนรู้ไม่ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนขาดการเชื่อมโยงและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 2) ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ คือ ครูไม่ได้รับการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ และครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ตามทางเลือกและแผนปฏิบัติการร่วมกัน ในวงรอบที่ 1 ใช้แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การนิเทศติดตาม และในวงรอบที่ 2 ใช้แนวทางการพัฒนาคือการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ ผลการติดตามการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ พบว่า 1) ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับมากที่สุด

สุภาพรรณ ณะยะธง (2562) ศึกษาการศึกษามรรณนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และเปรียบเทียบเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของครู ทั้ง 5 ด้าน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามประสบการณ์การสอน โดยวิธีการของ เซฟเฟ่ พบว่า สมรรถนะหลักของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เห็นความสำคัญของสมรรถนะหลักของครูทั้ง 5 ด้าน เพราะสำนักงานเขตขนาดใหญ่ ประกอบด้วย บุคลากรจำนวนมากกว่าสำนักงานเขตขนาดเล็ก ดังนั้น จึงต้องมีการวางแผนในการทำงานเป็นอย่างรอบคอบ รัดกุม มีการส่งเสริมเรื่องขวัญกำลังใจ และต้องสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนมีความรักความสามัคคี รัก และศรัทธา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ได้ ศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายเกี่ยวกับการพัฒนาครูตามกรอบประเมินสมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 สมรรถนะประจำสายงานสมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ กำหนดกรอบในการศึกษา ดังนี้

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำนวน 165 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 169 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. ผู้บริหาร ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 4 คน
2. ครูผู้สอนในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างอิงใน ภาวิดา ธาธา ศรีสุทธิ และศิริพงษ์ เคาภายน, 2559, หน้า 132) สุ่มแบบชั้นภูมิ จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และแผนกประถมศึกษา เป็นครูผู้สอนจำนวน 114 คน โดยการเทียบสัดส่วนตามจำนวนครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และแผนกประถมศึกษา กำหนดหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้าแผนกประถมศึกษาเป็นหนึ่งในผู้ตอบ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 118 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการ
เรียนรู้ และแผนกประถมศึกษา

ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้และแผนกประถมศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ภาษาไทย	13	9
คณิตศาสตร์	18	13
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	33	22
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	18	13
สุขศึกษาและพลศึกษา	11	7
ศิลปะ	14	10
การงานอาชีพ	13	9
ภาษาต่างประเทศ	23	16
แผนกประถมศึกษา	22	15
รวม	165	114

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สอบถามในการพัฒนาครู ตามกรอบประเมินสมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 สมรรถนะประจำสายงานสมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีจำนวน 68 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	จำนวน 16 ข้อ
ด้านที่ 2 ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	จำนวน 13 ข้อ
ด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	จำนวน 15 ข้อ

ด้านที่ 4 การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยี

เพื่อการจัดการเรียนรู้

จำนวน 12 ข้อ

ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารเกี่ยวกับบทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และแนวทางการสร้างเครื่องมือ โดยยึดกรอบแนวคิดการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย รวมถึงแนวคิดทฤษฎี เอกสาร บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาครูสอนคิดตามแนวทาง Thinking School ประกอบกับกรอบการประเมินสมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 สมรรถนะประจำสายงานสมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถามนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้าง และภาษา ให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ดังนี้

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ ประธานหลักสูตรสาขาบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา

4.2 ดร.ศราวุธ สุตะวงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารโรงเรียนสอนคิด

4.3 ดร. เกียรติคุณ จันทร์แก่น ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

5. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษา

6. ผู้ศึกษานำเครื่องมือที่ได้จากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

8. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ (Google Form)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาได้ขอความอนุเคราะห์ในการขอเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (Google Form) จากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน โดยใช้แบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (Google Form)

3. ผู้ศึกษาได้รับการตอบแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด จำนวน 118 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้ศึกษามีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ซึ่งผลปรากฏว่าแต่ละฉบับมีความครบถ้วน สมบูรณ์ทุกฉบับ จำนวน 118 ฉบับ

2. นำแบบสอบถามมาจัดระเบียบข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนคิด หาค่าทางสถิติโดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นภาพรวม รายด้าน และรายข้อ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบการบรรยาย โดยเกณฑ์การให้คะแนน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ระดับมาก

3 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ระดับปานกลาง

2 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ระดับน้อย

1 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปรผลการวิเคราะห์ วิเคราะห์จากแบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำมาประเมินแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย ดังนี้

4.50–5.00 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ระดับมากที่สุด

3.50–4.49 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ระดับมาก

2.50–3.49 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ระดับปานกลาง

1.50–2.49 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ระดับน้อย

1.00–1.49 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบตอบบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ ทดสอบค่า t-test แบบ Independent Samples จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนคิด วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธี Scheffe's Method

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) วิเคราะห์โดยการสรุปเนื้อหา (Content Analysis) และใช้ค่าสถิติความถี่ของคำตอบที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันจากมากไปหาน้อย (Frequency Distributions) และเสนอเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 หน้า 96–102)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติพื้นฐาน

3.1 ค่าความถี่ (Frequency Distributions)

3.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. สถิติในการทดสอบสมมุติฐาน

4.1 สถิติในการทดสอบสมมุติฐาน เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม คือ จำแนกตามเพศ ใช้สถิติ t-test แบบ Independent Samples

4.2 สถิติในการทดสอบสมมุติฐาน เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม คือ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุดและประสบการณ์การสอนคิด โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธี Scheffe's Method

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนคิดเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม จำแนกตามเพศใช้สถิติ t-test แบบ Independent Samples และความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนคิด โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA หากพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธี Scheffe's Method

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอโดย ผู้ศึกษาได้ใช้ตารางประกอบ การบรรยาย จำแนกตามลำดับแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ตามกรอบประเมินสมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 สมรรถนะประจำสายงานสมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนคิด

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำนวนแบบสอบถาม 118 ฉบับ เมื่อจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนคิด ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	43	36.44
หญิง	75	63.56
รวม	118	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	93	78.81
ปริญญาโท	24	20.34
ปริญญาเอก	1	0.85
รวม	118	100.00
ประสบการณ์การสอนคิด		
ต่ำกว่า 3 ปี	54	45.76
3-5 ปี	29	24.58
มากกว่า 5 ปีขึ้นไป	35	29.66
รวม	118	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน จำแนกตามลักษณะที่ศึกษา ดังนี้

เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 63.56 และเพศชาย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 36.44

วุฒิการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 78.81 ระดับปริญญาโท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20.34 และระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.85 ตามลำดับ

ประสบการณ์การสอนคิด ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 45.76 ประสบการณ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 29.66 และประสบการณ์ระหว่าง 3-5 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.58 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารและครูในการพัฒนาครูสอนคิดตามแนวทาง Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) จากกลุ่มตัวอย่าง 118 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดในตาราง 3-8

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม

ที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.40	.47	มาก
2	ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	4.45	.48	มาก
3	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.43	.46	มาก
4	ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้	4.36	.52	มาก
5	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.41	.50	มาก
เฉลี่ยรวม		4.41	.45	มาก

จากตาราง 3 การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.48) รองลงมา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.46) และด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ ส่วนด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อจัดการการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.52) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อวิเคราะห์การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ในแต่ละด้านเป็นรายข้อ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4-8 ดังนี้

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา				
1	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.54	.59	มากที่สุด
2	สถานศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสาระแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม	4.40	.66	มาก
3	สถานศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	4.31	.67	มาก
4	สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.50	.58	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา (ต่อ)				
5	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.42	.65	มาก
6	สถานศึกษาใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรอย่างเหมาะสม	4.46	.61	มาก
7	สถานศึกษามีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.47	.60	มาก
8	สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	4.37	.62	มาก
เฉลี่ยรวมบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา		4.43	.49	มาก
บทบาทของครูผู้สอน				
9	ครูผู้สอนศึกษาหลักการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา	4.39	.61	มาก
10	ครูผู้สอนร่วมวางแผนและร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา	4.43	.62	มาก
11	ครูผู้สอนตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.22	.67	มาก
12	ครูผู้สอนตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.35	.65	มาก
13	ครูผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้	4.44	.62	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
บทบาทของครูผู้สอน (ต่อ)				
14	ครูผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนอย่างเหมาะสม	4.41	.59	มาก
15	ครูผู้สอนรวมประเมินผลการใช้หลักสูตรกับสถานศึกษา	4.28	.72	มาก
16	ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทในการนำหลักสูตรสู่การจัดการเรียนการสอน	4.46	.61	มาก
เฉลี่ยรวมบทบาทของครูผู้สอน		4.37	.51	มาก
เฉลี่ยรวม		4.40	.47	มาก

จากตาราง 4 การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.47)

เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.49) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.59) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.58) และสถานศึกษามีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ ส่วนสถานศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.67) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อพิจารณาบทบาทของครูผู้สอน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.51) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทในการนำหลักสูตรสู่การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.61) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ครูผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของ

สาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.62) และครูผู้สอนร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ ส่วนครูผู้สอนตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.67) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา				
1	ผู้บริหารส่งเสริมการจัดอบรมให้ครูวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.36	.69	มาก
2	ผู้บริหารจัดอบรมให้ครูมีความรู้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน	4.51	.65	มากที่สุด
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.47	.58	มาก
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย	4.44	.62	มาก
5	ผู้บริหารได้ให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	4.37	.65	มาก
6	ผู้บริหารแนะนำให้ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.43	.66	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา (ต่อ)				
7	ผู้บริหารมีการกำหนดให้ครูจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มทุกแผนการจัดการเรียนรู้	4.45	.61	มาก
8	ผู้บริหารจัดอบรมความรู้ที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมให้ครูมีเจตคติที่ดีในการปรับเปลี่ยนเทคนิคการจัดการเรียนรู้	4.50	.57	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา		4.44	.53	มาก
บทบาทของครูผู้สอน				
9	ครูผู้สอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.46	.55	มาก
10	ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.50	.55	มากที่สุด
11	ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.47	.60	มาก
12	ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน	4.45	.58	มาก
13	ครูผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน	4.44	.61	มาก
เฉลี่ยรวมบทบาทของครูผู้สอน		4.46	.48	มาก
เฉลี่ยรวม		4.45	.48	มาก

จากตาราง 5 การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.48)

เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.53) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารจัดอบรมให้ครูมีความรู้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.65) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาผู้บริหารจัดอบรมความรู้ที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมให้ครูมีเจตคติที่ดี ในการปรับเปลี่ยนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.57) และผู้บริหารส่งเสริมให้ ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารส่งเสริมการจัดอบรมให้ครูวิเคราะห์ หลักสูตรและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.69) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อพิจารณาบทบาทของครูผู้สอน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.48) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.55) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาครูผู้สอนนำหลักสูตร สถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.60) และครูผู้สอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.55) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ ส่วนครูผู้สอนมีความรู้ ในเนื้อหาวิชาที่สอน ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.61)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดเชียงราย ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	SD	
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา				
1	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.42	.63	มาก
2	ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหาร จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.57	.56	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	SD	
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา (ต่อ)				
3	ผู้บริหารจัดการสำรวจความต้องการ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.39	.67	มาก
4	ผู้บริหารจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัด การเรียนรู้ เช่น สื่อ เทคโนโลยี อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามความต้องการของครูผู้สอน	4.32	.67	มาก
5	ผู้บริหารจัดการนิเทศ ติดตามวิธีการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอย่างสม่ำเสมอ	4.43	.59	มาก
เฉลี่ยรวมบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา		4.43	.52	มาก
บทบาทของครูผู้สอน				
6	ครูผู้สอนมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลายสอดคล้อง กับสาระและหน่วยการเรียนรู้	4.49	.55	มาก
7	ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน	4.48	.60	มาก
8	ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง	4.42	.65	มาก
9	ครูผู้สอนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุก ๆ กิจกรรมการเรียนรู้	4.43	.61	มาก
10	ครูผู้สอนมีการจัดบรรยากาศ สื่อการเรียน และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้	4.46	.62	มาก
11	ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง ชุมชน ในการจัดการเรียนรู้ ตามความเหมาะสม	4.35	.63	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	SD	
บทบาทของครูผู้สอน (ต่อ)				
12	ครูผู้สอนได้รับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.47	.57	มาก
13	ครูผู้สอนมีทักษะและศักยภาพในการจัดการจัดการเรียนรู้ การสื่อสารและเทคโนโลยี	4.36	.65	มาก
14	ครูผู้สอนการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.38	.60	มาก
15	ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามและเครื่องมือการคิดเพื่อกระตุ้นให้นักเรียน กล้าคิด กล้าแสดงออก	4.51	.60	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมบทบาทของครูผู้สอน		4.44	.47	มาก
เฉลี่ยรวม		4.43	.46	มาก

จากตาราง 6 การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.46)

เมื่อพิจารณารoles บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.52) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.56) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาผู้บริหารจัดการนิเทศติดตามวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.59) และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เช่น สื่อ เทคโนโลยี อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามความต้องการของครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.67) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อพิจารณารoles บทบาทของครูผู้สอน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.47) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามและเครื่องมือการคิด

เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.61$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาครูผู้สอนมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับสาระ และหน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.55$) และครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.48, S.D. = 0.60$) ตามลำดับ ส่วน ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง ชุมชน ในการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.63$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดเชียงราย ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา				
1	ผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียน	4.33	.65	มาก
2	ผู้บริหารจัดอบรมให้ครูมีความรู้ด้านเทคโนโลยี โดยให้บริการด้านสถานที่อบรมพร้อมอุปกรณ์	4.47	.60	มาก
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการผลิตสื่อนวัตกรรมทาง การศึกษาเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	4.34	.70	มาก
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	4.40	.66	มาก
5	ผู้บริหารติดตามและประเมินการใช้สื่อ ของครูในการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	4.32	.61	มาก
เฉลี่ยรวมบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา		4.37	.55	มาก
บทบาทของครูผู้สอน				
6	ครูผู้สอนเรียนรู้ เข้าถึงเท่าทันสื่อ และข้อมูลข่าวสาร ปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ	4.39	.63	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
บทบาทของครูผู้สอน (ต่อ)				
7	ครูผู้สอนมีทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชาและทันสมัย	4.38	.64	มาก
8	ครูผู้สอนบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.33	.68	มาก
9	ครูผู้สอนผลิตสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.36	.59	มาก
10	ครูผู้สอนใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.37	.68	มาก
11	ครูผู้สอนประเมินการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศปรับปรุงและพัฒนา	4.31	.61	มาก
12	ครูผู้สอนมีการเผยแพร่ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนชุมชนและสังคมได้ใช้ประโยชน์	4.32	.68	มาก
เฉลี่ยรวมบทบาทของครูผู้สอน		4.35	.55	มาก
เฉลี่ยรวม		4.36	.52	มาก

จากตาราง 7 การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.52)

เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา เฉลี่ยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.55) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารจัดอบรมให้ครูมีความรู้ด้านเทคโนโลยี โดยให้บริการด้านสถานที่อบรมพร้อมอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.60) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .66)

และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการผลิตสื่อนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารติดตามและประเมิน การใช้สื่อของครูในการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.61) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อพิจารณาบทบาทของครูผู้สอน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.55) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนเรียนรู้ เข้าถึงเท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร ปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.63) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ครูผู้สอนมีทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชาและ ทันสมัย ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.64) และครูผู้สอนใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.68) และครูผู้สอนผลิตสื่อการสอนโดยใช้ เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.59) ส่วนครูผู้สอนประเมินการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ ปรับปรุงและพัฒนา ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.61) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดเชียงราย ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา				
1	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.36	.62	มาก
2	สถานศึกษามีหลักเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นมาตรฐาน	4.53	.61	มากที่สุด
3	สถานศึกษามีการจัดทำเอกสาร หลักฐานเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอน ผลการเรียน	4.37	.65	มาก
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้วิธีการวัด ผลประเมินผลที่หลากหลาย	4.38	.64	มาก
5	สถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการวัดผล ประเมินผลอยู่อย่างสม่ำเสมอ	4.44	.61	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	n = 118		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา (ต่อ)				
6	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามการวัดผล ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	4.42	.58	มาก
เฉลี่ยรวมบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา		4.42	.53	มาก
บทบาทของครูผู้สอน				
7	ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล โดยใช้เทคนิคการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	4.41	.57	มาก
8	ครูผู้สอนวางแผนการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	4.46	.59	มาก
9	ครูผู้สอนสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้	4.37	.64	มาก
10	ครูผู้สอนทำการประเมินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การประเมินผลตามสภาพจริง	4.42	.59	มาก
11	ครูผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายและสื่อที่ต้องการประเมินระหว่าง การเรียนรู้	4.38	.60	มาก
12	ครูผู้สอนนำผลการประเมินผู้เรียนไปใช้ในการ พัฒนาผู้เรียนต่อไป	4.43	.51	มาก
เฉลี่ยรวมบทบาทของครูผู้สอน		4.41	.50	มาก
เฉลี่ยรวม		4.41	.50	มาก

จากตาราง 8 การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.50)

เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.53) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีหลักเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผล

และเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.61) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา สถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.61) และสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามการวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.58) ส่วนสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.62) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อพิจารณาบทบาทของครูผู้สอน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.50) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนวางแผนการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.59) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาครูผู้สอนนำผลการประเมินผู้เรียนไปใช้ในการพัฒนา ผู้เรียนต่อไป ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.51) และครูผู้สอนทำการประเมินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การประเมินผลตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .59) ตามลำดับ ส่วนครูผู้สอนสร้างและ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.64) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาท ของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ การสอนคิด

สมมติฐานที่ 1 ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อบทบาท ของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย แตกต่างกันโดยการทดสอบค่า t-test แบบ Independent Samples

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อ บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ

แหล่งข้อมูลเปรียบเทียบ	เพศ				t	Sig (2-tailed)
	ชาย (43)		หญิง (75)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.42	.45	4.39	.49	.301	.764
2. ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	4.47	.47	4.44	.48	.398	.692

ตาราง 9 (ต่อ)

แหล่งข้อมูลเปรียบเทียบ ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม	เพศ				t	Sig (2-tailed)
	ชาย (43)		หญิง (75)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.47	.43	4.41	.48	.770	.443
4. ด้านการใช้และพัฒนา สื่อวัตกรรมการเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้	4.47	.47	4.30	.53	1.900	.060
5. ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้	4.48	.45	4.37	.52	1.222	.224
เฉลี่ยรวม	4.47	.42	4.38	.47	.998	.321

จากตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต้อบตบาทของ
ผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วน
จังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน พบว่า ด้านการสร้างและ
พัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้าน
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกัันมีระดับความคิดเห็น
ต้อบตบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School
โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย แตกต่างกััน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว One-way ANOVA

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด

แหล่งข้อมูลเปรียบเทียบตามวุฒิการศึกษาสูงสุด	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	.917	2	.458	2.101	.127
	ภายในกลุ่ม	25.096	115	.218		
	รวม	26.012	117			
2. ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.972	2	.486	2.163	.120
	ภายในกลุ่ม	25.832	115	.225		
	รวม	26.804	117			
3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระหว่างกลุ่ม	.647	2	.321	1.522	.223
	ภายในกลุ่ม	24.435	115	.212		
	รวม	25.082	117			
4. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.446	2	.222	.837	.435
	ภายในกลุ่ม	30.611	115	.266		
	รวม	31.056	117			
5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.543	2	.272	1.100	.336
	ภายในกลุ่ม	28.414	115	.247		
	รวม	28.957	117			
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.653	2	.327	1.608	.205
	ภายในกลุ่ม	23.353	115	.203		
	รวม	24.006	117			

จากตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 3 ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การสอนคิดต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย แตกต่างกันโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA

ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การสอนคิด

แหล่งข้อมูลเปรียบเทียบตามประสบการณ์สอนคิด	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการสร้างและพัฒนากลยุทธ์	ระหว่างกลุ่ม	3.215	2	1.608	8.110*	.001
	ภายในกลุ่ม	22.797	115	.198		
	รวม	26.012	117			
2. ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.43	2	.921	4.244*	.017
	ภายในกลุ่ม	24.962	115	.217		
	รวม	26.04	117			
3. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระหว่างกลุ่ม	1.414	2	.707	3.435*	.036
	ภายในกลุ่ม	23.668	115	.206		
	รวม	25.082	117			
4. ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.663	2	.832	3.253*	.042
	ภายในกลุ่ม	29.393	115	.256		
	รวม	31.056	117			
5. ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.337	2	.669	2.783	.066
	ภายในกลุ่ม	27.620	115	.240		
	รวม	28.957	117			
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.756	2	.878	4.537*	.013
	ภายในกลุ่ม	22.250	115	.193		
	รวม	24.006	117			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
 ตอบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียน
 องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การสอนคิดโดยภาพรวม พบว่า
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้าง
 และพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัด
 การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี
 เพื่อการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงวิเคราะห์
 ความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe's Method

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น
 ตอบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking
 School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์
 การสอนคิดเป็นรายคู่

บทบาทของผู้บริหารและ ครูตามแนวทางพัฒนาครู สอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย	ประสบการณ์ การสอนคิด	ระดับการพัฒนาครูสอนคิดตามแนวทาง Thinking School โรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย		
		ต่ำกว่า 3 ปี	3-5 ปี	มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป
ด้านการสร้างและ พัฒนาหลักสูตร	ต่ำกว่า 3 ปี	-	-.335*	-.328*
	3-5 ปี	-	-	.006
	มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	-	-	-
ด้านการใช้และพัฒนา สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้	ต่ำกว่า 3 ปี	-	-.295*	-.135
	3-5 ปี	-	-	.160
	มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	-	-	-
เฉลี่ยรวม	ต่ำกว่า 3 ปี	-	-.282*	-.200
	3-5 ปี	-	-	.082
	มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับ
 ความคิดเห็นตอบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การสอนคิด เป็นรายคู่ พบว่า โดยภาพรวมพบความแตกต่างระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ การสอนคิด น้อยกว่า 3 ปี มีความแตกต่างกันกับ ผู้มีประสบการณ์ในการสอนคิด 3-5 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีความแตกต่างกัน ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การสอนคิด 2 คู่ คู่แรกคือ ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีประสบการณ์การสอนคิด น้อยกว่า 3 ปี มีความแตกต่างกันกับ ผู้มีประสบการณ์ การสอนคิด 3-5 ปี คู่ที่สองคือ ประสบการณ์การสอนคิดน้อยกว่า 3 ปี มีความแตกต่างกัน กับผู้ที่มีประสบการณ์การสอนคิดมากกว่า 5 ปีขึ้นไป และด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ การสอนคิด 1 คู่ คือ ผู้ที่มีประสบการณ์การสอนคิด น้อยกว่า 3 ปี มีความแตกต่างกันกับผู้ที่มี ประสบการณ์การสอนคิด 3-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์โดยการสรุปเนื้อหาและใช้ค่าสถิติความถี่ของคำตอบ ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันจากมากไปหาน้อย

ตาราง 13 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย	จำนวน (คน)
ปัญหา	
1. หลักสูตรสถานศึกษาจำนวน 14 โปรแกรมทำให้ดูแลคุณภาพ ของหลักสูตรไม่ทั่วถึง	36
2. สถานศึกษาขาดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้	25
3. หลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการหลักสูตรกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในหลักสูตรน้อย	18

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย		จำนวน (คน)
ปัญหา (ต่อ)		
4. สถานศึกษาขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพ สถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย	10	
5. ครูไม่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษามากพอ	8	
ข้อเสนอแนะ		
1. สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ครูผู้รับผิดชอบหลักสูตรแต่ละโปรแกรม อย่างชัดเจน	38	
2. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องติดตามการพัฒนาด้านหลักสูตรกลุ่มสาระ การเรียนรู้	28	
3. ผู้สอนมีส่วนร่วมดำเนินการประเมินกระบวนการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา วิเคราะห์เพื่อพัฒนากระบวนการออกแบบ และสาระรายวิชาของหลักสูตรให้ชัดเจน	17	
4. สถานศึกษามีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและครูผู้สอน เพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับนักเรียนที่หลากหลาย	12	
5. สถานศึกษาควรให้ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตร	2	

ตาราง 14 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู
ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย		จำนวน (คน)
ปัญหา		
1. ครูขาดการวิเคราะห์นักเรียนรายบุคคลและนำผลมาปรับให้สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความหลากหลายของหลักสูตร		40
2. ครูขาดความรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับหลักสูตรแต่ละโปรแกรมรายวิชา		28
3. ครูบางส่วนขาดเทคนิคการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้หน้าเดียว		25
4. ครูนำเครื่องมือการสอนคิดไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่หลากหลาย		20
ข้อเสนอแนะ		
1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความหลากหลายของหลักสูตร		48
2. ครูวิเคราะห์นักเรียนรายบุคคลนำผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความหลากหลายของหลักสูตรแต่ละโปรแกรมรายวิชา		38
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครูมีการปรับเปลี่ยนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามกลุ่มสาระการเรียนรู้		27

ตาราง 15 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู
ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย		จำนวน (คน)
ปัญหา		
1. ครูขาดเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญรวมทั้งความหลากหลายของหลักสูตร		40
2. ครูขาดความรู้ ความเข้าใจวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการรวมทั้งเทคนิคออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็น รายบุคคล สามารถวัดประเมินผลตามสภาพจริง		38
3. ผู้บริหารขาดการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญอย่างสม่ำเสมอ		20
4. ผู้ปกครอง ชุมชน ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามความเหมาะสม		13
ข้อเสนอแนะ		
1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเทคนิค วิธีการ ที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียน เป็นสำคัญรวมทั้งความหลากหลายของหลักสูตร		46
2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมการอบรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจ วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้ครูทุกคนมีเทคนิค ออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นรายบุคคล สามารถวัดประเมินผลตามสภาพจริง		26
3. ผู้บริหารและทีม Thinking School ของโรงเรียนมีการนิเทศติดตาม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างสม่ำเสมอ		24
4. สถานศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน ในการนำความรู้มาจัดกระบวนการ จัดการเรียนรู้ สอดแทรกกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม		6

ตาราง 16 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู
ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี
เพื่อการจัดการเรียนรู้

ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย		จำนวน (คน)
ปัญหา		
1. ครูขาดการประเมินการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ปรับปรุงและพัฒนา		42
2. ครูผู้สอนขาดการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ให้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนชุมชนและสังคมได้ใช้ประโยชน์		30
3. ผู้บริหารขาดการติดตามการใช้สื่อและปรับปรุงให้เข้ากับบริบท ของนักเรียน		25
4. ครูขาดการนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้สอดคล้องกับความหลากหลาย ของหลักสูตร		10
5. ครูขาดการพัฒนาตนเองผ่านระบบเครือข่าย		8
ข้อเสนอแนะ		
1. ครูมีการประเมินการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ		47
2. ผู้บริหารส่งเสริมประกวดแข่งขันการพัฒนาสื่อการสอน ที่มีคุณภาพทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้		30
3. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการผลิตสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ ทันสมัยและมีความหลากหลายให้กับครู		21
4. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรมีการพัฒนาตนเอง ผ่านระบบเครือข่าย		17

ตาราง 17 แสดงการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู
ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย		จำนวน (คน)
ปัญหา		
1. ครูขาดความรู้ ความเข้าใจการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล ให้ตรงกับวัตถุประสงค์	44	
2. ครูขาดการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ นักเรียนที่มีความหลากหลายของหลักสูตร	27	
3. ครูขาดการนำผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	23	
4. ครูยังมีความรู้เข้าใจวิธีการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริงไม่ครอบคลุม	11	
ข้อเสนอแนะ		
1. ผู้บริหารส่งเสริมจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความหลากหลายของหลักสูตร	43	
2. ครูเลือกเทคนิคการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล	29	
3. สถานศึกษาจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลของโรงเรียน	22	
4. ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการพัฒนาการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริงและความหลากหลายของหลักสูตร	11	

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ การสอนคิด เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนา ครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการศึกษาประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย จำนวน 165 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 169 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใน การศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 4 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างอิงใน ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ และศิริพงษ์ เคาภายน, 2559, หน้า 132) สุ่มแบบชั้นภูมิ จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และแผนกประถมศึกษา เป็นครูผู้สอนจำนวน 114 คน โดยการเทียบสัดส่วนตามจำนวนครู แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และแผนกประถมศึกษา กำหนดหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้าแผนกประถมศึกษาเป็นหนึ่งในผู้ตอบ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 118 คน เครื่องมือใน การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม จำแนกตามเพศ ใช้สถิติ t-test แบบ Independent Samples และความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด และ ประสบการณ์การสอนคิด โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way หากพบว่ามีความ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธี Scheffe's Method

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ในแต่ละด้านเป็นรายชื่อได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและสถานศึกษามีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามลำดับ ส่วนสถานศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อพิจารณาบทบาทของครูผู้สอน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทในการนำหลักสูตรสู่การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาครูผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนร่วมวางแผนและร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนครูผู้สอนตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ผู้บริหารจัดอบรมให้ครูมีความรู้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาผู้บริหารจัดอบรมความรู้ที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมให้ครูมีเจตคติที่ดีในการปรับเปลี่ยนเทคนิคการจัดการเรียนรู้และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียน

เป็นสิ่งสำคัญตามลำดับ ส่วนผู้บริหารส่งเสริมการจัดอบรมให้ครูวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำ
หน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อพิจารณาทบทวนของครูผู้สอน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้
ผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มโดยเน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด รองลงมาครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้น
ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ และครูผู้สอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด
ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ส่วนครูผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน

1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาทบทวนของผู้บริหาร/สถานศึกษา เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด รองลงมาผู้บริหารจัดการนิเทศ ติดตามวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญของ
ครูอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสิ่งสำคัญ ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เช่น สื่อ
เทคโนโลยี อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามความต้องการของครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อพิจารณาทบทวนของครูผู้สอน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามและเครื่องมือการคิดเพื่อกระตุ้นให้นักเรียน
กล้าคิด กล้าแสดงออก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาครูผู้สอนมีการจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับสาระและหน่วยการเรียนรู้และครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามลำดับ
ส่วนครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง ชุมชน ในการจัดการเรียนรู้
ตามความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทบทวนของผู้บริหาร/สถานศึกษา เฉลี่ยรวมอยู่ใน
ระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารจัดอบรมให้ครูมีความรู้ด้านเทคโนโลยี
โดยให้บริการด้านสถานที่อบรมพร้อมอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ผู้บริหารส่งเสริมให้
ครูพัฒนาตนเองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการผลิตสื่อนวัตกรรม
ทางการศึกษาเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ได้อย่าง ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารติดตามและประเมิน
การใช้สื่อของครูในการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อพิจารณาทบทวนของครูผู้สอน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า ครูผู้สอนเรียนรู้ เข้าถึงเท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร ปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาครูผู้สอนมีทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชาและทันสมัย และครูผู้สอนใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับผู้เรียนและครูผู้สอนผลิตสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับผู้เรียนส่วนครูผู้สอนประเมินการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ปรับปรุงและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายชื่อ พบว่า สถานศึกษามีหลักเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นมาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาสถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผลอยู่อย่างสม่ำเสมอและสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามการวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่องส่วนสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อพิจารณาบทบาทของครูผู้สอน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายชื่อ พบว่า ครูผู้สอนวางแผนการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาครูผู้สอนนำผลการประเมินผู้เรียนไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป และครูผู้สอนทำการประเมินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การประเมินผลตามสภาพจริง ตามลำดับ ส่วนครูผู้สอนสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนคิด

สมมติฐานที่ 1 ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า

ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี
เพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ
สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 3 ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การสอนคิดต่างกันมีระดับ
ความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School
โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนา
หลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็น
รายคู่โดยวิธีการของ Scheffe's Method ที่มีความแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นต่อบทบาท
ของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การสอนคิดเป็นรายคู่ พบว่า โดยภาพรวม
พบความแตกต่างระหว่าง ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การสอนคิด น้อยกว่า 3 ปี
มีความแตกต่างกันกับ ผู้มีประสบการณ์การสอนคิด 3-5 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีความแตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี
ประสบการณ์การสอนคิด 2 คู่ คู่แรก คือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์
การสอนคิด น้อยกว่า 3 ปี มีความแตกต่างกันกับ ผู้มีประสบการณ์การสอนคิด 3-5 ปี
คู่ที่สองคือ ประสบการณ์การสอนคิด น้อยกว่า 3 ปี มีความแตกต่างกันกับ ผู้ที่มีประสบการณ์
การสอนคิด มากกว่า 5 ปีขึ้นไป และด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการ
จัดการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ประสบการณ์
การสอนคิด 1 คู่ คือผู้ที่มีประสบการณ์การสอนคิด น้อยกว่า 3 ปี มีความแตกต่างกันกับ
ผู้ที่มีประสบการณ์การสอนคิด 3-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด
Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย วิเคราะห์โดยการสรุปเนื้อหา
และใช้ค่าสถิติความถี่ของคำตอบที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันจากมากไปหาน้อยและ
เสนอเป็นความเรียง

3.1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ปัญหา 3 ลำดับแรกมีดังนี้ 1) หลักสูตร

สถานศึกษา จำนวน 14 โปรแกรม ทำให้ดูแลคุณภาพของหลักสูตรไม่ทั่วถึง 2) สถานศึกษาขาดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) หลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการหลักสูตรกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลักสูตรน้อย ส่วนข้อเสนอแนะ 3 ลำดับแรก มีดังนี้ 1) สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ครูผู้รับผิดชอบหลักสูตรแต่ละโปรแกรมอย่างชัดเจน 2) ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องติดตามการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) ผู้สอนมีส่วนร่วมดำเนินการประเมินกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์เพื่อพัฒนากระบวนการออกแบบ และสาระรายวิชาของหลักสูตรให้ชัดเจน

3.2 ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ปัญหา 3 ลำดับแรก มีดังนี้ 1) ครูขาดการวิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล และนำผลมาปรับให้สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความหลากหลายของหลักสูตร 2) ครูขาดความรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับหลักสูตรแต่ละโปรแกรมรายวิชา 3) ครูบางส่วนขาดเทคนิคการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้หน้าเดียว ส่วนข้อเสนอแนะ 3 ลำดับแรก มีดังนี้ 1) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความหลากหลายของหลักสูตร 2) ครูวิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล นำผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความหลากหลายของหลักสูตรแต่ละโปรแกรมรายวิชา 3) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครูมีการปรับเปลี่ยนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัญหา 3 ลำดับแรก มีดังนี้ 1) ครูขาดเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งความหลากหลายของหลักสูตร 2) ครูขาดความรู้ ความเข้าใจวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการรวมทั้งเทคนิคออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นรายบุคคล สามารถวัดประเมินผลตามสภาพจริง 3) ผู้บริหารขาดการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อเสนอแนะ 3 ลำดับแรก มีดังนี้ 1) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญรวมทั้งความหลากหลายของหลักสูตร 2) สถานศึกษาจัดกิจกรรมการอบรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้ครูทุกคนมีเทคนิคออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นรายบุคคล สามารถวัดประเมินผล

ตามสภาพจริง 3) ผู้บริหารและทีม Thinking School ของโรงเรียนมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างสม่ำเสมอ

3.4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ปัญหา 3 ลำดับแรก มีดังนี้ 1) ครูขาดการประเมินการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ปรับปรุงและพัฒนา 2) ครูผู้สอนขาดการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนชุมชนและสังคมได้ใช้ประโยชน์ 3) ผู้บริหารขาดการติดตามการใช้สื่อและปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของนักเรียน ส่วนข้อเสนอแนะ 3 ลำดับแรก มีดังนี้ 1) ครูมีการประเมินการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ 2) ผู้บริหารส่งเสริมประกวดแข่งขันการพัฒนาสื่อการสอนที่มีคุณภาพทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาการผลิตสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ ทันสมัยและมีความหลากหลายให้กับครู

3.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ปัญหา 3 ลำดับแรก มีดังนี้ 1) ครูขาดความรู้ ความเข้าใจการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์ 2) ครูขาดการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความหลากหลายของหลักสูตร 3) ครูขาดการนำผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ส่วนข้อเสนอแนะ 3 ลำดับแรก มีดังนี้ 1) ผู้บริหารส่งเสริมจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลตามสภาพจริงสอดคล้องกับนักเรียนที่มีความหลากหลายของหลักสูตร 2) ครูเลือกเทคนิคการวัดและประเมินผลที่หลากหลายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล 3) สถานศึกษาจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลของโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาพบว่า การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School อยู่ในระดับมาก โดยด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยผู้บริหารสถานศึกษาจัดอบรมให้ครูมีความรู้การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ

การเรียนรู้และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, สืบออนไลน์) กำหนดให้แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 85-86) ได้กล่าวถึง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ บริบทของสถานศึกษา ตามความต้องการท้องถิ่นและกรมวิชาการ (2546, หน้า 2) กล่าวถึง การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรม ร่วมประชุมสัมมนา ฝึกปฏิบัติการที่หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จัดขึ้น ส่วนสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556, หน้า 125-128) ที่กล่าวถึงสมรรถนะตามมาตรฐาน ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ว่า ครูจะต้องสามารถวิเคราะห์หลักสูตร สามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย สามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อน และหลังการใช้หลักสูตรมาจัดทำหลักสูตร สามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผน การเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สามารถเลือกใช้และพัฒนาสื่อสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการประเมินผล รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังจิมา คงโอ (2560) บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ชฎาพร สีหาวงศ์ (2560, หน้า 143) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 จากผลการลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางเสริมสร้าง สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา ลำดับมาก ที่สุด ได้แก่ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ส่วน จักร พงษ์ ทิ้งมิตรชวี (2559, หน้า 57-59) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนมาตาปุดพันพิทยาคาร จังหวัดระยอง พบว่า โดยรวมและ

รายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ส่วนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนคิด ดังนี้ ผู้บริหารและครูที่มีเพศและวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างก็มีระดับความคิดเห็นต่อการศึกษามหาวิทยาลัยของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มีการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบโรงเรียนแห่งการคิดทุกคน โดยมีรูปแบบแผนการสอนคิดและเครื่องมือการสอนคิดของสถานศึกษา โดยครูในโรงเรียนทุกคนใช้จัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน ได้ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู นอกจากนี้ได้มีการนำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมาเป็นแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อพิจารณาความดีความชอบ จึงทำให้ครูมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย นาคำ (2560, หน้า 75) ศึกษาสมรรถนะหลักของครูตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 การเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของครูตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ รวมถึงสอดคล้อง อังจิมา คงโอ (2560, บทคัดย่อ) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ครูที่มีวุฒิ การศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ จิตติมา ภมรดล (2560, หน้า 77) ศึกษาผลการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 การเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศและวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สำหรับผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การสอนคิดต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe's Method การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ที่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การสอนคิดเป็นรายคู่ พบว่า โดยภาพรวมพบความแตกต่างระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การสอนคิด น้อยกว่า 3 ปี มีความแตกต่างกันกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนคิด 3-5 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีความแตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การสอนคิด 2 คู่ และด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการสอนคิด 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทในการนำหลักสูตรสถานศึกษาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญถือเป็นการใช้ประสบการณ์การสอนคิดปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรณ ณะยะธง (2562, หน้า 99) ศึกษาการศึกษาสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และเปรียบเทียบเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของครู ทั้ง 5 ด้าน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามประสบการณ์การสอน โดยวิธีการของ Scheffe's Method พบว่า สมรรถนะหลักของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาที่ได้สรุปและอภิปรายผล การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีความต้องการพัฒนามากที่สุด ดังนั้น ผู้ศึกษามีแนวคิดเป็นข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการผลิตสื่อนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้และมีการติดตามและประเมินการใช้สื่อของครูในการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

2. ครูผู้สอนควรพัฒนาการผลิตสื่อนวัตกรรมการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งนำสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน มีการประเมินการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ปรับปรุงและพัฒนาสื่อ รวมถึงการเผยแพร่ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนชุมชนและสังคมได้ใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนการสอน Active Learning ผ่านกระบวนการ Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาสมรรถนะครูสอนคิดตามแนวทาง Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาของครู

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กชกร ชิปัตตี. (2547). **การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนการสอน**. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กนกอร สมปราชญ์. (2547). **การวิจัยปฏิบัติการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา**.
ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- กรมวิชาการ. (2546). **การศึกษาสภาพความคาดหวังสภาพปัจจุบันและปัญหาของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในวิชา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **ระเบียบข้อบังคับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2564, จาก <https://www.mwit.ac.th/~person/01-Statutes/NationalEducation.pdf>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- เกตุมณีนี คำจันทร์. (2552). **การพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สกลนคร สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ**.
วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ขวัญหทัย วงษ์สุริยัน. (2547). **การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนชัยนาทวิทยา อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. (2555). **การจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เข้มเพชร ประดับศรี. (2554). **การพัฒนาครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.

- คุรุสภา. (ม.ป.ป.). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2564,
จาก education.dusit.ac.thQA/articles/doc02.pdf
- จักรพงษ์ ทัตติมาตรชัย. (2559). **การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมาตาปุดพันพิทยาคาร จังหวัดระยอง**. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จิตติกา ชัยภักดี. (2559). **แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 8(1), 155–170.
- จิตรา ปราชญ์นิวัฒน์. (2549). **สมรรถนะของสาธารณสุขอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ ส.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- เจริญ ภูวิจิตร. (2560). **การพัฒนาครูเพื่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (Teachers Development for Learner Quality in the 21st Century)**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครู.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: อสิเนเพรส.
- ชฎาพร สีหาวงค์. (2560). **การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. วารสารมหาจุฬานาครธรรม์**, 7(7), 345–359.
- ชูชัย สมितिไกร. (2552). **การสรรหาคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร**. กรุงเทพฯ: วี.พรินท์.
- ฐิติมา ภมรคณ. (2560). **การศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2**. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ทวีป วงศ์ชาลีกุล และคณะ. (2555). **การพัฒนากระบวนการพัฒนาครูโดยยึดสมรรถนะเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์**, 7(18), 41–52.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. (2542). **สอนดีต้องมีหลัก: บัญญัติ 20 ประการของการสอน**. กรุงเทพฯ:

แสงสว่าง.

เทือน ทองแก้ว. (2545). ภาวะผู้นำ: สมรรถนะหลักของผู้บริหารในยุคปฏิรูป.

วารสารวิชาการ, 5(9), 35-43.

ธีรพงษ์ บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ:

ธนัชการพิมพ์.

ธีรพจน์ ภูริโสภณ. (2549). สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน

วิชาการที่ไม่ใช่ข้าราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

การค้นคว้าแบบอิสระ รม.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

นพพร พรหมแพง. (2552). การพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบึงคำวิทยาคม

มิตรภาพที่ 194 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

นริศรา อุปกรณ์ศิริ. (2552). การรับรู้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

ของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

กรุงเทพฯ.

น้ำฝน ชื่นชม. (2560). การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้

ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา

เขต 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

นิคม ชมพูหลวง. (2545). วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำ

หลักสูตรสถานศึกษา. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

นิราพร ไทสวนจิตร. (2555). การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพ

ครูในการเสริมสร้างนิสัยการอ่านของนักเรียนหนองบัว. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

บรรจง อมรชวีนิ. (2554). สอนให้คิด (Thinking School). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ:

เดอะ นอว์เลจ เซ็นเตอร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญมี เณรยอด. (2546). หลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

- ประกอบ เพชรสุวรรณ. (2548). **การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนแบบข้ามวิชา ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านโนนเจริญ ตำบลตูมใหญ่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ประทีป พาโคกทม. (2547). **การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ประยงค์ เนาวบุตร. (2556). **การจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา.** นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พริภา จันทรมนตรี. (2553). **การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกุดฮู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สกลนคร เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2552). **การนิเทศการศึกษา ทฤษฎีและการปฏิรูป.** กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และศิริพงษ์ เคาภายน. (2559). **การศึกษาอิสระ Independent Studies (พิมพ์ครั้งที่ 9).** กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และสตูดิโอ.
- มณฑิตา สัตย์ตั้งใจ. (2561). **การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนหนองแวงวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 22.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- มะห์ดี มะดีอราแวง. (2551). **สมรรถนะครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). **ความเป็นครู (พิมพ์ครั้งที่ 4).** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2552). **การบริหารและนิเทศการศึกษาปฐมวัย.** กรุงเทพฯ: แม็ค.
- โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย. (2562ก). **รายงานการประเมินตนเอง (SAR) โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย.** เชียงราย: โรงพิมพ์โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย.
- โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย. (2562ข). **หลักสูตรสถานศึกษา**

- โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย. เชียงราย:
โรงพิมพ์โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย.
- วรรณชนก รอดใหญ่. (2561). **รูปแบบการพัฒนาสู่โรงเรียนสอนคิด Development Of A Thinking School Model**. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วรรณรณ ทอเหมื่อน. (2552). **สังเคราะห์งานวิจัยการนิเทศการศึกษา**. สารนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- วัชรีย์ เลียนบรรจง. (2553). **บทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.gotoknow.org>
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2543). **กลไกสู่การปฏิรูปการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วาสนา น้อยนาจารย์. (2552). **การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการสอนแบบโครงการโรงเรียนแกนนำสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วิเชียร วงศ์ก้อน. (2552). **การศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในระดับก่อนประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดการประถมศึกษา อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วินัย นาคำ. (2560). **สมรรถนะหลักของครูตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7**. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศราวุธ สุตะวงศ์. (2562). **สอนคิดตามแนวทาง THINKING SCHOOL**. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คส์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท). (2562). **ผลการประเมิน PISA 2018**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.
- สหวิชา. (ม.ป.ป.). **บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2564, จาก
[http://www.sahavicha.com/UserFiles/File/ta2\(2\).doc](http://www.sahavicha.com/UserFiles/File/ta2(2).doc).
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2547). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการประเมินสมรรถนะครู.**

กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนา**

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564). กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). **รายงานการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปฏิรูปการศึกษาตาม**

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในกรอบภารกิจของสำนักงานปฏิรูป

การศึกษา (เล่ม 4). กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ:

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

สำนักแผนและประกันคุณภาพการศึกษา. (2560). **การให้การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21:**

แนวทางการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ:

กระทรวงศึกษาธิการ.

ลำสิ ริกสุทธิ. (2544). **เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ.** กรุงเทพฯ:

พัฒนาศึกษา.

สุเมารักษ์ อัยลา. (2556). **สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์

กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สุธาทิพย์ งามนิล. (2538). **การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรความต้องการ**

ของท้องถิ่นในกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพของโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สุภาพร กุลสิงห์. (2555). **การพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ**

การคิดนักเรียนโรงเรียนบ้านคำบง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

มุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

สุภาพรณ ณะยะธง. (2562). **การศึกษาสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2.

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย. (2563). **แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561–2565).** สืบค้น

- เมื่อ 21 กรกฎาคม 2563, จาก <http://www.chiangraipao.go.th/>
- อนันต์ ศรีอำไพ. (2555). **การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2537). **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยสวนดุสิต.
- อังจิมา คงโอ. (2560). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- อัญมรินทร์ อุณาพรหม. (2559). **การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กเล็กในการใช้เกมการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- Benitez, D. T. (2006). Transition Service and Delivery: A Multi-stage Study of Special Education Teacher's Perceptions of their Transition Competencies. **Dissertation Abstracts International**, 66(8), 2889-A.
- Boyatzis R.E. (1982). **The Competent Manager: A Model for Effective Performance**. New York: John Wiley & Sons.
- Coley, Richard J., and others. (1996). **Computers and Classroom: The Status of Technology in U.S. Schools**. New Jersey: Policy Information Center.
- Dales, M., and K. Hes. (1995). **Creating Training Miracles**. Sydney: Prentice-Hall.
- Dewey, J. (1916). **Democracy and education**. New York: The Free Press.
- Erickson W.H. and Curl H. D. (1972). **Fundamentals of Teaching with Visual Technology**. London: Macmillan Limited.
- Fisher, R. (2001). **Problem Solving in Primary School**. Great Britain: Basil Blackwell.
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of Education** (3rd ed.). New York: McGraw-Hill Book Company.
- Knapp, D.E. (2006). **A whole-school approach to the teaching of thinking Becoming a Thinking School**. Retrieved October 13, 2015, from [http://www. What is a 'ThinkingSchool?'](http://www.WhatisaThinkingSchool?).

Kölzer, P., and Lottko, S. (2016). **Teacher of UNESCO–Schule Essen, Germany.**

Germany: UNESCO–Schule Essen.

Michael S. (2002). Cognitive acceleration through science education II: its effects and scope.

International Journal of Science Education, 21(8), 883–902.

McClelland, D. C. (1973). Testing for Competence Rather Than for Intelligence.

The American Psychologist, 28(1), 251.

Richter, C. (2016). **Principal of Waldkindergarten, Nachrodt–Wiblingwerde,**

Alterna, Germany. Germany: Nachrodt–Wiblingwerde.

Sorensen, T. J. (2005). In–service Need and Perceived Competencies of Utah

Secondary Agricultural Education Instructors. **Journal of Agricultural Education**, 51(3), 1–11.

Taba, H. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice.** New York:

Harcourt Brace & World.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ดร.ศรารุช สุตะวงค์
ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วน
จังหวัดเชียงราย ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร
โรงเรียนสอนคิด
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ
ประธานหลักสูตรสาขาบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา
3. ดร.เกียรติคุณ จันทร์แก่น
ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัด
เชียงราย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร
การศึกษา

ภาคผนวก ข การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence)

การประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของแบบสอบถามนี้เป็นการเสนอเพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องและความเหมาะสมของเนื้อหาที่เป็นไปได้ในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามนี้มุ่งที่จะนำไปใช้ในการศึกษา เรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ดังนั้น การตรวจสอบเนื้อหา การใช้ภาษา การพิมพ์ ความสอดคล้องและความเหมาะสมของแบบสอบถาม โดยกำหนดค่าคะแนนของแต่ละรายการที่เห็นว่าความสอดคล้องและเหมาะสมของแบบสอบถาม ตามเงื่อนไขต่อไปนี้

- +1 คือ แน่ใจว่า รายการประเมินแต่ละรายการมีความสอดคล้องและมีความเหมาะสม
- 0 คือ ไม่แน่ใจว่า รายการประเมินแต่ละรายการมีความสอดคล้องและมีความเหมาะสม
- 1 คือ แน่ใจว่า รายการประเมินแต่ละรายการไม่มีความสอดคล้องและไม่มี ความเหมาะสม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด
Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
ด้านที่ 1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา					
หมายถึงสร้าง/พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม บริบทสถานศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การนำหลักสูตรไปใช้ ประเมินการใช้หลักสูตร และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร	1. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	2. สถานศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร สาระแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	3. สถานศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษาหรือบริบทสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 1 ด้านการ สร้างและพัฒนา หลักสูตร หมายถึง สร้าง/พัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง และท้องถิ่น ข้อมูล สภาพปัญหาความ ต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม บริบทสถานศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ โดยการมี ส่วนร่วมของทุกฝ่าย การนำหลักสูตรไปใช้ ประเมินการใช้ หลักสูตร และการนำ ผลการประเมินไปใช้ใน การพัฒนาหลักสูตร</p>	บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา					
	4. สถานศึกษามีการ ปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	5. สถานศึกษาจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาที่ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	6. สถานศึกษาใช้หลักสูตร สถานศึกษาในการจัดการ เรียนการสอน และบริหาร จัดการการใช้หลักสูตร อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	7. สถานศึกษามีการนิเทศ การใช้หลักสูตร สถานศึกษาทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. สถานศึกษามีการ ติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตร สถานศึกษา โดยการมี ส่วนร่วมของทุกฝ่าย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 1 ด้านการ สร้างและพัฒนา หลักสูตร หมายถึง สร้าง/พัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง และท้องถิ่น ข้อมูล สภาพปัญหาความ ต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม บริบทสถานศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ โดยการมี ส่วนร่วมของทุกฝ่าย การนำหลักสูตรไปใช้ ประเมินการใช้ หลักสูตร และการนำ ผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนาหลักสูตร</p>	บทบาทของครูผู้สอน					
	9. ครูผู้สอนศึกษา หลักการ วิธีการพัฒนา หลักสูตรระดับ สถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	10. ครูผู้สอนรวมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตร ระดับสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	11. ครูผู้สอนตรวจสอบ ความสอดคล้องสัมพันธ์ กันของสาระที่จัดทำขึ้น ตามสภาพปัญหา/ ความต้องการของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	12. ครูผู้สอนตรวจสอบ ความสอดคล้องสัมพันธ์ กันของสาระที่จัดทำขึ้น ตามมาตรฐานหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
13. ครูผู้สอนนำหลักสูตร ไปปฏิบัติให้เกิดผลใน ห้องเรียน โดยใช้ กระบวนการเรียนรู้ที่ หลากหลายสอดคล้องกับ ธรรมชาติของสาระ การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 1 ด้านการ สร้างและพัฒนา หลักสูตร หมายถึง สร้าง/พัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางและท้องถิ่น ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการของ ชุมชน ท้องถิ่น และ สังคม บริบท สถานศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ โดยการมี ส่วนร่วมของทุกฝ่าย การนำหลักสูตรไปใช้ ประเมินการใช้ หลักสูตร และการนำ ผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนาหลักสูตร</p>	บทบาทของครูผู้สอน					
	14. ครูผู้สอนนำหลักสูตร ไปปฏิบัติให้เกิดผล ในห้องเรียน โดยใช้ กระบวนการเรียนรู้ที่ หลากหลายสอดคล้องกับ ธรรมชาติของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	15. ครูผู้สอนรวม ประเมินผลการใช้ หลักสูตรกับสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16. ครูผู้สอนเป็นผู้มี บทบาทในการนำหลักสูตร สู่การจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 2 ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กำหนดหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมสอดคล้อง</p>	<p>บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา</p>					
	<p>1. ผู้บริหารส่งเสริมการจัดอบรมให้ครูวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้</p>	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	<p>2. ผู้บริหารจัดอบรมให้ครูมีความรู้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน</p>	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
<p>3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 2 ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กำหนดหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมสอดคล้อง</p>	บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา					
	4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	5. ผู้บริหารได้ให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	6. ผู้บริหารแนะนำให้ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	7. ผู้บริหารมีการกำหนดให้ครูจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือการสอนคิด (Thinking Tools) ทุกแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	8. ผู้บริหารจัดอบรมความรู้ที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมให้ครูมีเจตคติที่ดีในการปรับเปลี่ยนเทคนิคการจัดการเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 2 ด้านความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กำหนดหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่มเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตามความต้องการของผู้เรียน และชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมสอดคล้อง</p>	บทบาทของครูผู้สอน					
	9. ครูผู้สอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	10. ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือการสอนคิด (Thinking Tools)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	11. ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	12. ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13. ครูผู้สอนมีความรู้เนื้อหาวิชาที่สอน	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้	

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 3 ด้านการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ หมายถึง อำนวยความสะดวก พัฒนาการออกแบบ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ใช้รูปแบบ/ เทคนิควิธีการสอนอย่าง หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียน พัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ ที่พัฒนาทักษะ การคิด และกระตุนการเรียนรู้ ปลูกฝัง/ส่งเสริม คุณลักษณะอันพึง ประสงค์และสมรรถนะ ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ที่มีความสุข กระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก และพัฒนา ตามศักยภาพ ใช้แหล่ง เรียนรู้สื่อสารเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ชุมชนในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้</p>	บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา					
	1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	2. ผู้บริหารให้ ความสำคัญต่อการ บริหารจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	3. ผู้บริหารจัดการ สำรวจความต้องการสิ่ง อำนวยความสะดวกในการ จัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	4. ผู้บริหารจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัดการเรียนรู้ เช่น สื่อ เทคโนโลยี อุปกรณ์ ต่าง ๆ ตามความ ต้องการของครูผู้สอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. ผู้บริหารจัดการนิเทศ ติดตามวิธีการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของครูอย่าง สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 3 ด้านการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ หมายถึง อำนวยความสะดวก พัฒนาการออกแบบ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ใช้รูปแบบ/ เทคนิควิธีการสอนอย่าง หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียน พัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ ที่พัฒนาทักษะ การคิด และกระตุ้นการเรียนรู้ ปลูกฝัง/ส่งเสริม คุณลักษณะอันพึง ประสงค์และสมรรถนะ ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้อย่างมีความสุข กระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก และพัฒนา ตามศักยภาพ ใช้แหล่ง เรียนรู้สื่อสารเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ชุมชนในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้</p>	บทบาทของครูผู้สอน					
	6. ครูผู้สอนมีการจัด กระบวนการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับสาระ และหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	7. ครูผู้สอนมีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	8. ครูผู้สอนมีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	9. ครูผู้สอนปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ในทุก ๆ กิจกรรม การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10. ครูผู้สอนมีการจัด บรรยากาศ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อ ต่อกระบวนการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง อำนวยความสะดวก พัฒนาการออกแบบ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะ การคิด และกระตุ้นการเรียนรู้ ปลุกฝัง/ส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข กระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก และพัฒนาตามศักยภาพ ใช้แหล่งเรียนรู้สื่อสารเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้</p>	บทบาทของครูผู้สอน					
	11. ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ในการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	12. ครูผู้สอนได้รับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	13. ครูผู้สอนมีทักษะและศักยภาพในการจัดการจัดการเรียนรู้ การสื่อสารและเทคโนโลยี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	14. ครูผู้สอนการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15. ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามและเครื่องมือการคิด (Thinking Tools) เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 4 ด้านการใช้และ พัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัด การเรียนรู้ หมายถึง ใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และ แหล่งเรียนรู้ ในการจัด การเรียนรู้สอดคล้องกับ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ หลากหลาย เหมาะสมกับ เนื้อหาสาระวิชาและทันสมัย และกิจกรรมการเรียนรู้ รู้เท่า ทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร ปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยี ใหม่ ๆ รวมทั้งสืบค้น ข้อมูล ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ใน การผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ใน การจัดการเรียน เผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษาให้แก่ สถานศึกษาอื่น ๆ ตลอดจน ชุมชนและสังคมได้ใช้ ประโยชน์</p>	บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา					
	1. ผู้บริหารจัดหาสื่อ การเรียนรู้และ เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาให้ สอดคล้องกับ กระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	2. ผู้บริหารจัด โครงการอบรมให้ครู มีความรู้ด้าน เทคโนโลยี ดิจิทัล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	3. ผู้บริหารส่งเสริม ให้ครูมีการผลิตสื่อ นวัตกรรมทาง การศึกษาเพื่อใช้ ประกอบการเรียนรู้ได้ อย่างเหมาะสม	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
	4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ ครูพัฒนาตนเองผ่าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. ผู้บริหารติดตาม และประเมินการใช้สื่อ ของครูในการจัดการ เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 4 ด้านการใช้และ พัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัด การเรียนรู้ หมายถึง ใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และ แหล่งเรียนรู้ ในการจัดการ เรียนรู้สอดคล้องกับ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ หลากหลาย เหมาะสมกับ เนื้อหาสาระวิชาและทันสมัย และกิจกรรมการเรียนรู้ รู้เท่า ทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร ปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยี ใหม่ ๆ รวมทั้งสืบค้น ข้อมูล ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ใน การผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ใน การจัดการเรียน เผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษาให้แก่ สถานศึกษาอื่น ๆ ตลอดจน ชุมชนและสังคมได้ใช้ ประโยชน์</p>	บทบาทของครูผู้สอน					
	6. ครูผู้สอนเรียนรู้ เข้าถึงเท่าทันสื่อและ ข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	7. ครูผู้สอนมีทักษะใน การใช้สื่อเทคโนโลยี ดิจิทัลให้สอดคล้องกับ เนื้อหาสาระวิชาและ ทันสมัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	8. ครูผู้สอนบูรณาการ เทคโนโลยีดิจิทัลให้ สอดคล้องกับการ จัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	9. ครูผู้สอนผลิตสื่อ การสอนโดยใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสม กับผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	10. ครูผู้สอนใช้สื่อและ แหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี ที่เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
	11. ครูผู้สอนประเมิน การใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ ปรับปรุง และพัฒนา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 4 ด้านการใช้และ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัด การเรียนรู้ หมายถึง ใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และ แหล่งเรียนรู้ ในการจัดการ เรียนรู้สอดคล้องกับ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ หลากหลาย เหมาะสมกับ เนื้อหาสาระวิชาและทันสมัย และกิจกรรมการเรียนรู้ รู้เท่า ทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร ปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยี ใหม่ ๆ รวมทั้งสืบค้น ข้อมูล ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ใน การผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ใน การจัดการเรียน เผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษาให้แก่ สถานศึกษาอื่น ๆ ตลอดจน ชุมชนและสังคมได้ใช้ ประโยชน์</p>	บทบาทของครูผู้สอน					
	<p>12. ครูผู้สอนมีการ เผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการ ศึกษาผ่านสังคม ออนไลน์</p>	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ด้านที่ 5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>หมายถึงการออกแบบหลักเกณฑ์วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย มีการเทียบโอนตามมาตรฐาน เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา สื่อ และกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงนำผลการประเมิน การเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัด การเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาวิธีการวัดประเมินผล นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง</p>	บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา					
	1. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	2. สถานศึกษามีหลักเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นมาตรฐาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	3. สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. สถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผลอยู่อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
<p>ตอนที่ 5 ดานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การออกแบบหลักเกณฑ์วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย มีการเทียบโอนตามมาตรฐาน เหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา สื่อ และกิจกรรมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม วัดและประเมินผล ผู้เรียนตามสภาพจริงนำผล การประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาวิธีการ วัดประเมินผล นิเทศติดตาม อย่างต่อเนื่อง</p>	บทบาทของครูผู้สอน					
	6. สถานศึกษา มีการนิเทศ ติดตาม การวัดผลประเมินผล อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	7. ครูผู้สอนมีความรู้ เกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลโดยใช้ เทคนิคการวัดและ ประเมินผลที่ หลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	8. ครูผู้สอนวางแผน การประเมินผล การจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	9. ครูผู้สอนสร้างและ พัฒนาเครื่องมือวัด และประเมินผล การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	10. ครูผู้สอนทำการ ประเมินการจัด การเรียนรู้โดยใช้ การประเมินผล ตามสภาพจริง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

นิยามศัพท์เฉพาะ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		+1	0	-1		
ด้านที่ 5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึงการออกแบบหลักเกณฑ์วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย มีการเทียบโอนตามมาตรฐาน เหมาะสมกับจุดประสงค์	บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา					
	11. ครูผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและสื่อที่ต้องการประเมินระหว่างการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
เนื้อหา สื่อ และกิจกรรมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม วัดและประเมินผล ผู้เรียนตามสภาพจริงนำผลการประเมิน การเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัด การเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาวิธีการวัดประเมินผล นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง	12. ครูผู้สอนนำผลการประเมินผู้เรียนไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

สรุปผลการวิเคราะห์ พบว่าทุกประเด็นคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

Cases Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
Reliability Statistics			
	Cronbach's Alpha		N of Items
	.968		68

ภาคผนวก ง เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

3. โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดและตอบให้ครบทุกข้อ ข้อมูลที่ได้จากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ซึ่งการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้ศึกษาจะถือเป็นความลับและจะไม่กระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด เพราะการวิเคราะห์ข้อมูลจะปรากฏผลเป็นภาพรวมเท่านั้น

ผู้ศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามและขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายธนิศ ดวงสุข

นิสิตปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด
Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- ระดับปริญญาตรี
 ระดับปริญญาโท
 ระดับปริญญาเอก

3. ประสบการณ์การสอนคิด

- ต่ำกว่า 3 ปี
 3-5 ปี
 มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาระดับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ตามความเป็นจริง แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับ

ระดับความคิดเห็น

5 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มากที่สุด

4 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย มาก

3 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ปานกลาง

2 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย น้อย

1 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร						
0	สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง		✓			

จากตัวอย่างแสดงว่า

ข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้สถานศึกษาการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร						
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา						
1	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
2	สถานศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร สาระแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และสังคม					
3	สถานศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษาหรือบริบทสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย					
4	สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
5	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์					
6	สถานศึกษาใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรอย่างเหมาะสม					
7	สถานศึกษามีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
8	สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย					
9	ครูผู้สอนศึกษาหลักการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา					
10	ครูผู้สอนรวมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร						
บทบาทของครูผู้สอน						
11	ครูผู้สอนตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น					
12	ครูผู้สอนตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
13	ครูผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้					
14	ครูผู้สอนนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน					
15	ครูผู้สอนร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรกับสถานศึกษา					
16	ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทในการนำหลักสูตรสู่การจัดการเรียนรู้					
ด้านที่ 2 ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้						
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา						
1	ผู้บริหารส่งเสริมการจัดอบรมให้ครูวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
2	ผู้บริหารจัดอบรมให้ครูมีความรู้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านที่ 2 ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้						
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา (ต่อ)						
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย					
5	ผู้บริหารได้ให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้					
6	ผู้บริหารแนะนำให้ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
7	ผู้บริหารมีการกำหนดให้ครูจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือการสอนคิด (Thinking Tools) ทุกแผนการจัดการเรียนรู้					
8	ผู้บริหารจัดอบรมความรู้ที่ทันสมัยเพื่อส่งเสริมให้ครูมีเจตคติที่ดีในการปรับเปลี่ยนเทคนิคการจัดการเรียนรู้					
9	ครูผู้สอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
บทบาทของครูผู้สอน						
10	ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือการสอนคิด (Thinking Tools)					
11	ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
12	ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน					
13	ครูผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา						
1	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2	ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
3	ผู้บริหารจัดการสำรวจความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4	ผู้บริหารจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เช่น สื่อ เทคโนโลยี อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามความต้องการของครูผู้สอน					
5	ผู้บริหารจัดการนิเทศ ติดตามวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอย่างสม่ำเสมอ					
บทบาทของครูผู้สอน						
6	ครูผู้สอนมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับสาระและหน่วยการเรียนรู้					
7	ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน					
8	ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง					
9	ครูผู้สอนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุก ๆ กิจกรรมการเรียนรู้					
10	ครูผู้สอนมีการจัดบรรยากาศ สื่อการเรียน และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
บทบาทของครูผู้สอน						
11	ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ในการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม					
12	ครูผู้สอนได้รับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
13	ครูผู้สอนมีทักษะและศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ การสื่อสารและเทคโนโลยี					
14	ครูผู้สอนการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
15	ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามและเครื่องมือการคิด (Thinking Tools) เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก					
ด้านที่ 4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้						
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา						
1	ผู้บริหารจัดหาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน					
2	ผู้บริหารจัดโครงการอบรมให้ครูมีความรู้ด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล					
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการผลิตสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม					
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต					
5	ผู้บริหารติดตามและประเมินการใช้สื่อของครูในการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านที่ 4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้						
บทบาทของครูผู้สอน						
6	ครูผู้สอนเรียนรู้ เขาถึงเท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ					
7	ครูผู้สอนมีทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชาและทันสมัย					
8	ครูผู้สอนบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
9	ครูผู้สอนผลิตสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
10	ครูผู้สอนใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
11	ครูผู้สอนประเมินการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศปรับปรุงและพัฒนา					
12	ครูผู้สอนมีการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาผ่านสังคมออนไลน์					
ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้						
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา						
1	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน					
2	สถานศึกษามีหลักเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นมาตรฐาน					
3	สถานศึกษามีการจัดทำเอกสาร หลักฐานเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน					
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้						
บทบาทของผู้บริหาร/สถานศึกษา						
5	สถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ					
6	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามการวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง					
บทบาทของครูผู้สอน						
7	ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโดยใช้เทคนิคการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย					
8	ครูผู้สอนวางแผนการประเมินผลการจัดการเรียนรู้					
9	ครูผู้สอนสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้					
10	ครูผู้สอนทำการประเมินการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินผลตามสภาพจริง					
11	ครูผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและสื่อที่ต้องการประเมินระหว่าง การเรียนรู้					
12	ครูผู้สอนนำผลการประเมินผู้เรียนไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป					

ตอนที่ 3 ปัญหา ข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด
Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

บทบาทของผู้บริหารและครู ตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด Thinking School โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร		
ด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้		
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		
ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้		
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้		

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายชนิด ดวงสุข
วัน เดือน ปี เกิด	13 กันยายน 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2547 ค.บ. (ฟิลิกส์), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, จังหวัดเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	395/12 หมู่ 22 ตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
ผลงานตีพิมพ์	นายชนิด ดวงสุข. (ผู้บรรยาย). (1 เมษายน – 14 พฤษภาคม 2564) การศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูตามแนวทางพัฒนาครูสอนคิด THINKING SCHOOL โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย. ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 (หน้า 808–824). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.